

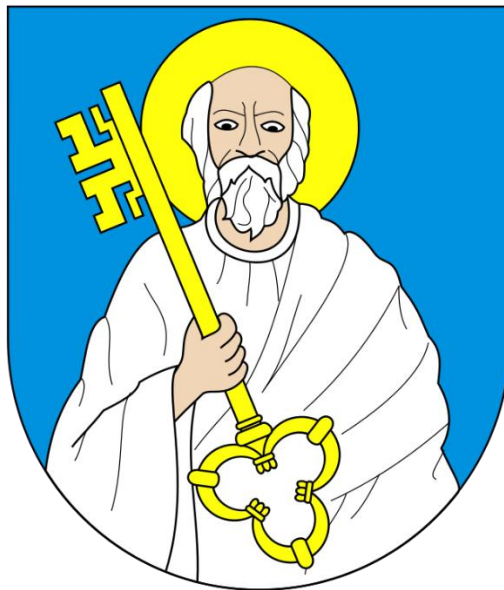
Załącznik

do uchwały Nr 775/LXXVIII/2024

Rady Miasta Ciechanów

z dnia 01 lutego 2024 r.

*STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY
MIEJSKIEJ CIECHANÓW
NA LATA 2024-2028*

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	7
CHARAKTERYSTYKA CIECHANOWA.....	12
Informacje ogólne	12
Struktura demograficzna mieszkańców	14
Infrastruktura społeczno-techniczna	16
Oświata	16
Opieka Zdrowotna	22
Bezpieczeństwo publiczne	25
Kultura	30
Sport, rekreacja i turystyka	34
Rynek pracy	37
Gospodarka.....	39
Mieszkalnictwo	41
Stan środowiska	42
Organizacje pozarządowe	44
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA CIECHANÓW	47
Problemy w obszarze pomocy społecznej.....	50
Bezrobocie	50
Bezdomność.....	58
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	60
Alkoholizm	60
Narkomania	69
Uzależnienia behawioralne.....	71
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	74
Ubóstwo	86
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.....	89
Przemoc domowa.....	94
Problemy w środowisku szkolnym	104

Używanie substancji psychoaktywnych	104
Przemoc rówieśnicza i cyberprzemoc	111
PODSUMOWANIE	114
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	117
WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ	127
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	128
ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII	152
ANALIZA RYZYKA	153
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	156
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	157
ZMIANY W STRATEGII	158
PROGRAMY I PROJEKTY	158
UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ	159
WNIOSKI I PODSUMOWANIE	160
SPIS TABEL	161
SPIS RYSUNKÓW	162
SPIS WYKRESÓW	163
BIBLIOGRAFIA	165
Spis publikacji	165
Źródła internetowe	166

WSTĘP

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

1. diagnozę sytuacji społecznej, w tym określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych;
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian,
 - b) kierunków niezbędnych działań,
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - d) wskaźników realizacji działań.

Ponadto, Strategia opracowana przez gminę ma określać usługi społeczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawa o samorządzie gminnym,
- ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- ustawa o finansach publicznych,
- ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,

- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
- ustawa o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
- ustawa o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa o działalności leczniczej,
- ustawa o zdrowiu publicznym,
- ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa o systemie oświaty,
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań, których wdrożenie powinno, w znaczny sposób, przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie Miasta Ciechanów. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Miasta Ciechanów przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych (GUS), danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku badań ankietowych w grupach badawczych, przeprowadzonych w okresie od czerwca do sierpnia 2023 roku. W badaniach ankietowych wzięło udział 114 mieszkańców, 237 rodziców uczniów, 177 nauczycieli, 20 sprzedawców napojów alkoholowych oraz 16 pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Ponadto w badaniu wzięło udział łącznie 333 uczniów szkół podstawowych, w tym: 187 uczniów klas piątych i szóstych i 146 uczniów klas siódmych i ósmych oraz 232 uczniów szkół ponadpodstawowych.

Ponadto, dokument Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028 został opracowany z uwzględnieniem konsultacji społecznych.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie Miasta Ciechanów wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie miasta. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych z instytucji oraz danych pozyskanych w wyniku diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia, w najważniejszych obszarach.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej Miasta Ciechanów na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych, kierunków działań oraz wskaźników realizacji poszczególnych kierunków działań, wraz z wartością początkową oraz docelową.

Część wdrożeniowa obejmuje zakładane rezultaty, analizę ryzyka, kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii oraz wnioski i podsumowanie.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028 jest zgodna z założeniami polityki odnoszącymi się do polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych i programach, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym.

Dokumenty strategiczne w systematyce Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Światowe i europejskie:

- Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development).

Krajowe:

- Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030,
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030,
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025.

Wojewódzkie:

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+,
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030.

Lokalne:

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ciechanowskim na lata 2017-2026,

- Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Ciechanowskim na lata 2017-2025,
- Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Ciechanów do 2035 r.

Zapisane w niniejszej Strategii cele są zgodne z zapisami wskazanymi w celach lub obszarach priorytetowych tych dokumentów.

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi

DOKUMENTY ŚWIATOWE I EUROPEJSKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar priorytetowy/wymiar
Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju	Wymiary zrównoważonego rozwoju: gospodarczy i społeczny (cele od 1 do 4, 8, 16)
DOKUMENTY KRAJOWE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar priorytetowy
Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju	Cel główny - poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce
Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej	Cel szczegółowy 1 - Wspieranie trwałego partnerstwa podmiotów ekonomii społecznej i solidarnej z samorządem terytorialnym w realizacji usług społecznych użyteczności publicznej oraz zadań w zakresie rozwoju lokalnego
Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030	Cel główny - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne

Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030	Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030	Cel główny - wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce, Cel 2 - Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej, Cel 3 - Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy, Cel 4 - Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel 2.1 - Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025	Cel strategiczny - Zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu
DOKUMENTY WOJEWÓDZKIE	
Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+	Cel główny – Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważone przestrzenne rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu środowiska
Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030	Cel główny – wzmacnianie kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego, zwiększanie spójności społecznej przez inwestycje społeczne

DOKUMENTY LOKALNE

Nazwa	Cel główny/strategiczny/obszar
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ciechanowskim na lata 2017-2026	<p>Cel strategiczny 1 - Poprawa jakości i poziomu życia osób starszych,</p> <p>Cel strategiczny 2 – Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez zmniejszenie skali bezrobocia i jego skutków,</p> <p>Cel strategiczny 3 - Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych,</p> <p>Cel strategiczny 4 - Rozwój systemowych rozwiązań wspierających rodzinę oraz rozwój pieczy zastępczej,</p> <p>Cel strategiczny 5 - Profilaktyka w zakresie ograniczenia zjawisk patologicznych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych,</p> <p>Cel strategiczny 6 - Doskonalenie systemu funkcjonowania pomocy społecznej.</p>
Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Ciechanowskim na lata 2017-2025	<p>Cel programowy nr 1 - Zintegrowanie i wzmocnienie podmiotów i organizacji pozarządowych działających w imieniu i na rzecz osób niepełnosprawnych,</p> <p>Cel programowy nr 2 - Kształtowanie właściwych postaw społecznych sprzyjających realizacji potrzeb osób niepełnosprawnych,</p> <p>Cel programowy nr 4 - Rehabilitacja zawodowa i zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych,</p> <p>Cel programowy nr 5 - Rehabilitacja społeczna – likwidacja i łagodzenie skutków niepełnosprawności,</p>

	Cel programowy nr 6 - Zwiększenie świadomości zdrowotnej mieszkańców powiatu.
Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Ciechanów do 2035 r.	Cel strategiczny 1 – Tworzenie warunków do rozwoju gospodarczego i wzrostu przedsiębiorczości, Cel strategiczny 3 - Podnoszenie poziomu życia mieszkańców i jakości usług publicznych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie zapisów dokumentów strategicznych i programowych

Informacje ogólne

Miasto Ciechanów położone jest w centralnej Polsce nad rzeką Łydynią. Miasto wchodzi w skład powiatu ciechanowskiego północnej części województwa mazowieckiego. Leży na skrzyżowaniu ważnych dróg komunikacyjnych: magistrali kolejowej, która łączy Warszawę z wybrzeżem oraz drogi krajowej E60 wiodącej z Zachodu Europy do krajów nadbałtyckich – Litwy, Łotwy, Estonii i Białorusi.

Miasto Ciechanów składa się z kilkunastu osiedli, dosyć luźno powiązanych ze sobą siecią komunikacyjną. Elementem komunikacji „zespalającej” jednostki osadnicze w ramach przestrzeni miasta jest tzw. „pętla miejska”, inwestycja przekazana do użytkowania w 2015 r.

Według danych z 1 stycznia 2010 roku powierzchnia miasta wynosiła 32,78 km². Miasto stanowi 3,08% powierzchni powiatu ciechanowskiego.

Miasto położone jest pomiędzy Wzniesieniem Mławskim a Wysoczyzną Ciechanowską w makroregionie Niziny Północnomazowieckiej i usytuowane jest niemal centralnie na Wysoczyźnie Ciechanowskiej (120,0 m n. p. m.).

Ciechanów położony jest poza istniejącymi i planowanymi do utworzenia obszarami europejskiej sieci obszarów NATURA 2000. Na terenie miasta znajduje się kilka form objętych ochroną przyrody: zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Rzeki Łydyni”, użytek ekologiczny „Bagry”, 5 pomników przyrody. Miasto położone jest w południowo-zachodniej części obszaru „Zielone Płuca Polski”, który zaliczany jest do obszarów o najlepszym stanie środowiska w Polsce.

Ciechanów jest jednym z najstarszych miast na Mazowszu. Dogodne położenie geograficzne oraz typowy rolniczy charakter regionu sprawił, że od dawna był ważnym ośrodkiem przemysłu przetwórczego, przede wszystkim rolno-spożywczego i maszynowego.

Rysunek 1. Zarys terytorialny Miasta Ciechanów w powiecie ciechanowskim

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2022 r. Miasto Ciechanów liczyło 41 980 mieszkańców; z czego 52,36% stanowią kobiety (21 981), a 47,64% mężczyźni (19 999). Współczynnik feminizacji dla Miasta Ciechanów wynosił 110 (na 100 mężczyzn przypada 110 kobiet).

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2022 roku

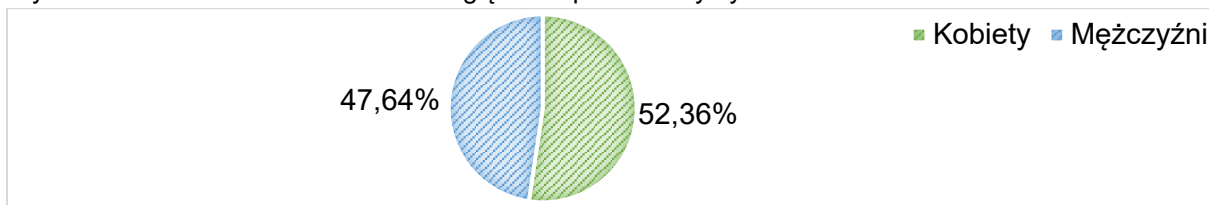

Tabela 2. Liczba mieszkańców w latach 2018-2022

Liczba mieszkańców	
ogółem; w tym:	
rok 2018	44 209 osób
rok 2019	44 138 osób
rok 2020	42 835 osób
rok 2021	42 449 osób
rok 2022	41 980 osób
kobiety	
rok 2018	23 142 kobiety
rok 2019	23 096 kobiet
rok 2020	22 410 kobiet
rok 2021	22 209 kobiet
rok 2022	21 981 kobiet
mężczyźni	
rok 2018	21 067 mężczyzn
rok 2019	21 042 mężczyzn
rok 2020	20 425 mężczyzn
rok 2021	20 240 mężczyzn
rok 2022	19 999 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Średni wiek mieszkańców wynosi 43,1 lat i jest nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

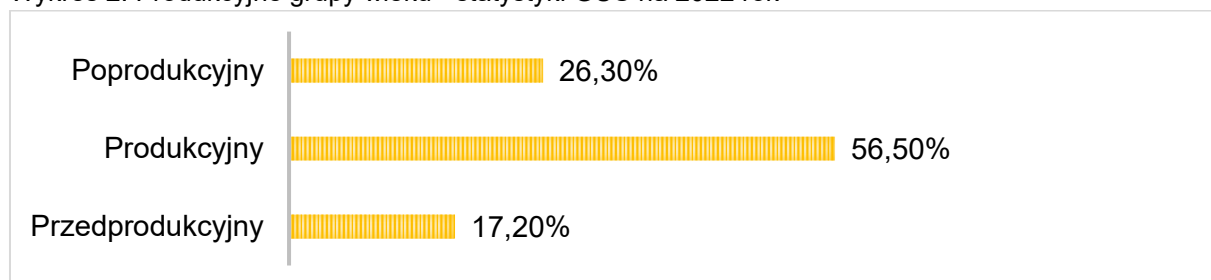
W 2022 roku w Ciechanowie zarejestrowano 352 zameldowania w ruchu wewnętrznym oraz 475 wymeldowań w ruchu wewnętrznym. W tym samym roku 10 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 1 wymeldowanie za granicę.

Mieszkańcy Ciechanowa zawarli w 2022 roku 154 małżeństw, co odpowiada 3,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz mniej do wartości dla Polski.

Ciechanów charakteryzuje ujemny przyrost naturalny. Ponadto, w całym województwie mazowieckim obserwowany jest ujemny przyrost naturalny. W 2022 roku urodziło się 332 dzieci, w tym 165 dziewczynek i 167 chłopców. W tym samym czasie doszło do 591 zgonów, co odpowiada 13,99 zgonom na 1000 mieszkańców.

Dane statystyczne GUS na koniec roku 2022 wskazują, że 56,50% mieszkańców z terenu Miasta Ciechanów jest w wieku produkcyjnym, 17,20% w wieku przedprodukcyjnym, a pozostałe 26,30% w wieku poprodukcyjnym¹.

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2022 rok

¹ Bank Danych Lokalnych (GUS) - dane dla Miasta Ciechanów

Infrastruktura społeczno-techniczna

Oświata

Przedszkola działające na terenie miasta:

- Miejskie Przedszkole Nr 1,
- Miejskie Przedszkole Nr 2,
- Miejskie Przedszkole Nr 3,
- Miejskie Przedszkole Nr 4,
- Miejskie Przedszkole Nr 5,
- Miejskie Przedszkole Nr 6,
- Miejskie Przedszkole Nr 8,
- Miejskie Przedszkole Nr 10,
- N. Integracyjne Przedszkole „Zamkowe Skrzaty”,
- N. Przedszkole „Akademia Przedszkolaka”,
- N. Integracyjne Przedszkole „Kolorowa Trampolina”,
- Przedszkole Niepubliczne „Stumilowy Las”,
- N. Przedszkole STO w Ciechanowie,
- N. Przedszkole Językowe „Akademia Krasnoludków”,
- N. Przedszkole Dom Przedszkolaka „Montessori”,
- N. Specjalistyczny Punkt Przedszkolny „Alpik”,
- Językowe Przedszkole „The Academy of Smurfs”,
- Niepubliczne Przedszkole „Tęcza”,
- N. Przedszkole Akademia Małych Odkrywców,
- N. Przedszkole "Alpik",
- N. Przedszkole Terap.-Rehabil. KINDERO,
- N. Przedszkole Muzyczne DO RE MI,
- N. Terapeutyczna Szkoła Podstawowa (oddziały przedszkolne).

Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym na terenie Miasta Ciechanów. Poniżej zaprezentowane zostały dane liczbowe z rozbiem na poszczególne przedszkola.

Tabela 3. Przedszkola samorządowe – liczba dzieci

Przedszkole samorządowe:	2021/2022	2022/2023
Miejskie Przedszkole nr 1	137 dzieci	133 dzieci
Miejskie Przedszkole nr 2	-	150 dzieci
Miejskie Przedszkole nr 3	165 dzieci	152 dzieci
Miejskie Przedszkole nr 4	105 dzieci	102 dzieci
Miejskie Przedszkole nr 5	124 dzieci	120 dzieci
Miejskie Przedszkole nr 6	148 dzieci	147 dzieci
Miejskie Przedszkole nr 8	100 dzieci	103 dzieci
Miejskie Przedszkole nr 10	140 dzieci	123 dzieci
Razem:	919 dzieci	1030 dzieci

Tabela 4. Przedszkola niepubliczne – liczba dzieci

Przedszkole niepubliczne:	2021/2022	2022/2023
N. Integracyjne Przedszkole „Zamkowe Skrzaty”	40 dzieci	43 dzieci
N. Przedszkole „Akademia Przedszkolaka”	54 dzieci	52 dzieci
N. Integracyjne Przedszkole „Kolorowa Trampolina”	22 dzieci	23 dzieci
Przedszkole Niepubliczne „Stumilowy Las”	77 dzieci	83 dzieci
N. Przedszkole STO w Ciechanowie	54 dzieci	42 dzieci
N. Przedszkole Językowe „Akademia Krasnoludków”	50 dzieci	29 dzieci
N. Przedszkole Dom Przedszkolaka „Montessori”	67 dzieci	65 dzieci
N. Specjalistyczny Punkt Przedszkolny „Alpik”	18 dzieci	22 dzieci
Językowe Przedszkole „The Academy of Smurfs”	103 dzieci	118 dzieci
Niepubliczne Przedszkole „Tęcza”	19 dzieci	18 dzieci
N. Przedszkole Akademia Małych Odkrywców	37 dzieci	33 dzieci
N. Przedszkole "Alpik"	62 dzieci	55 dzieci
N. Przedszkole Terap.-Rehabil. KINDERO	45 dzieci	48 dzieci
N. Przedszkole Muzyczne DO RE MI	29 dzieci	27 dzieci
Razem:	677 dzieci	658 dzieci

Tabela 5. Oddziały przedszkole w samorządowych szkołach podstawowych – liczba dzieci

Wychowankowie przedszkoli w samorządowych szkołach	2021/2022	2022/2023
Szkoła Podstawowa nr 1	58 dzieci	24 dzieci
Szkoła Podstawowa nr 3	37 dzieci	25 dzieci
Szkoła Podstawowa nr 4	43 dzieci	47 dzieci
Szkoła Podstawowa nr 5	63 dzieci	70 dzieci
Szkoła Podstawowa nr 6	-	25 dzieci
Szkoła Podstawowa nr 7	38 dzieci	45 dzieci
Razem:	239 dzieci	236 dzieci

Tabela 6. Oddziały przedszkolne w niepublicznych szkołach podstawowych – liczba dzieci

Wychowankowie przedszkoli w niepublicznych szkołach	2021/2022	2022/2023
Oddziały „0” w TWP	21 dzieci	14 dzieci
Oddziały "0" w STO	54 dzieci	42 dzieci
N. Terapeutyczna Szkoła Podstawowa (oddziały przedszkolne)	58 dzieci	74 dzieci
Razem:	133 dzieci	130 dzieci

Ponadto, na terenie miasta funkcjonuje Żłobek Miejski w Ciechanowie. Żłobek funkcjonuje od poniedziałku do piątku. W 2021 roku do żłobka uczęszczało 61 dzieci. Ponadto, na terenie miasta działa 5 placówek niepublicznych oferujących opiekę dla dzieci do 3 lat.

Szkoły podstawowe działające na terenie miasta:

- Szkoła Podstawowa nr 1,
- Szkoła Podstawowa nr 3,
- Szkoła Podstawowa nr 4,
- Szkoła Podstawowa nr 5,
- Szkoła Podstawowa nr 6,
- Szkoła Podstawowa nr 7,
- Szkoła Podstawowa TWP,

- Społeczna Szkoła Podstawowa STO,
- Niepubliczna Terapeutyczna Szkoła Podstawowa,
- STRUCTURED TEACCHING Niepubliczna Szkoła Podstawowa.

Na przestrzeni lat 2020-2022 nieco wzrosła liczba uczniów we wszystkich szkołach podstawowych. Poniżej zaprezentowane zostały dane liczbowe z rozbiciem na poszczególne szkoły.

Tabela 7. Liczba uczniów w szkołach samorządowych

Samorządowe szkoły podstawowe:	2021/2022	2022/2023
Szkoła Podstawowa nr 1	289 uczniów	392 uczniów
Szkoła Podstawowa nr 3	869 uczniów	818 uczniów
Szkoła Podstawowa nr 4	687 uczniów	685 uczniów
Szkoła Podstawowa nr 5	640 uczniów	568 uczniów
Szkoła Podstawowa nr 6	429 uczniów	452 uczniów
Szkoła Podstawowa nr 7	570 uczniów	541 uczniów
Razem:	3 484 uczniów	3 456 uczniów

Tabela 8. Liczba uczniów w szkołach niepublicznych

Niepubliczne szkoły podstawowe:	2021/2022	2022/2023
Szkoła Podstawowa TWP	253 uczniów	272 uczniów
Społeczna Szkoła Podstawowa STO	191 uczniów	214 uczniów
Niepubliczna Terapeutyczna Szkoła Podstawowa	11 uczniów	12 uczniów
STRUCTURED TEACCHING Niepubliczna Szkoła Podstawowa	14 uczniów	11 uczniów
Razem:	469 uczniów	509 uczniów

W mieście funkcjonują również 4 zespoły szkół ponadpodstawowych, 6 liceów ogólnokształcących, w tym jedno: Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące, Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz kilka innych szkół ponadpodstawowych o ciekawych i różnorodnych kierunkach kształcenia. Dodatkowo na terenie miasta funkcjonuje 10 szkół policealnych oraz pomaturalnych, jak również filia OHP z kształceniem na

poziomie szkoły branżowej. Ponadto, na terenie miasta działają trzy wyższe uczelnie: Państwowa Akademia Nauk Stosowanych im. Ignacego Mościckiego w Ciechanowie, Wyższa Szkoła Biznesu i Zarządzania oraz Wyższa Szkoła Menedżerska posiadające w swej ofercie wiele perspektywicznych kierunków i specjalizacji oraz dysponujące bogatym zapleczem technicznym i dobrze wykształconą kadrą nauczycielską.

Ponadto, na terenie Miasta Ciechanów funkcjonuje Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Stanisława Moniuszki.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 114 dorosłych mieszkańców z terenu miasta, w tym: 98 kobiet oraz 16 mężczyzn. Najliczniejszą grupę wiekową stanowiły osoby w przedziale 31-60 lat (78,95%).

Ponadto, 78,95% ankietowanych mieszkańców była aktywna zawodowo, 15,79% pozostawało bez zatrudnienia, a pozostałe 5,26% to emeryci lub renciści.

Idąc dalej, najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zawodowym, a kolejno wyższym i średnim. Wśród badanych mieszkańców, najliczniejszą grupę stanowiły osoby reprezentujące czteroosobowe gospodarstwa domowe, a kolejno reprezentujące trzyosobowe gospodarstwa domowe.

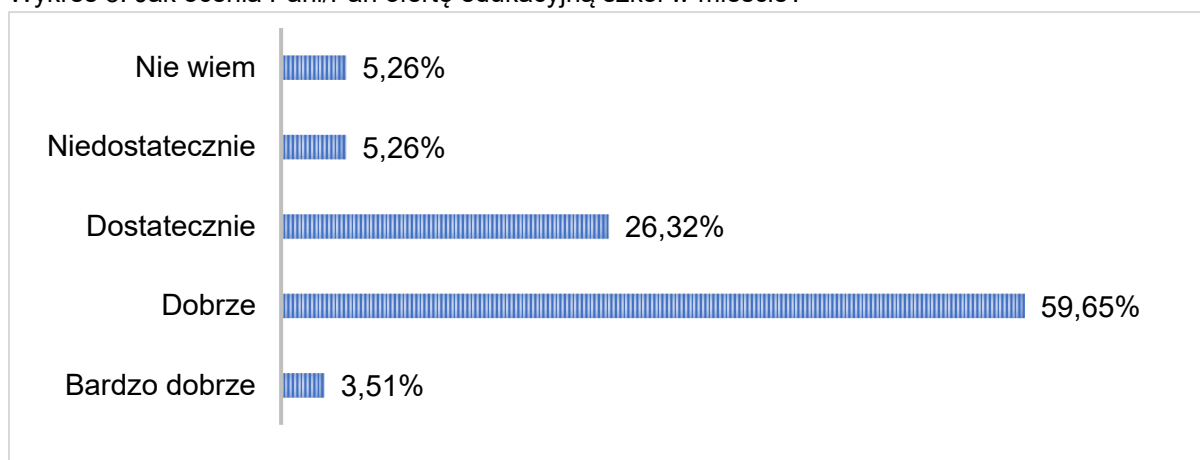
Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w mieście zaspokaja potrzeby mieszkańców, 57,89% badanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast 28,07% stwierdziło, że oferta w tym zakresie jest niewystarczająca. Pozostałe 14,04% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 75,44% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 12,28% wyraziło zdanie przeciwne i tyle samo respondentów nie wyraziło swojej opinii.

Ponadto, największy odsetek mieszkańców tj. 59,65% ocenił na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół. Z kolei, 26,32% przyznało, że oferta jest dostateczna,

a 5,26% stwierdziło, iż jest ona niedostateczna. Z kolei, 3,51% zaznaczyło, iż jest ona bardzo dobra. Pozostałe 5,26% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w mieście?

Podsumowując, Gmina Miejska Ciechanów posiada dobrze rozwiniętą sieć szkół i przedszkoli publicznych i niepublicznych. Umożliwia to efektywne kształcenie, dobre warunki pracy i nauki a także możliwość zabezpieczenia czasu wolnego dzieciom i młodzieży szkolnej poprzez organizację zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów. Bez wątpienia istnieje potrzeba dalszego rozwoju opieki żłobkowej (w zakresie zwiększania liczby dostępnych miejsc), co wybrzmiewa dodatkowo w opinii mieszkańców. Mieszkańcy są natomiast zadowoleni z opieki przedszkolnej oraz edukacyjnej.

Opieka Zdrowotna

Podstawowa opiekę zdrowotną w Ciechanowie zapewniają:

- Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDICUS CLINIC”,
- Przychodnia Lekarska „VITA-MED”,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „RODZINA”,
- Poradnia Rodzinna „PLUS”,
- Poliklinika MSWiA w Ciechanowie,
- Zakład Pielęgniarek Środowiska Nauczania i Wychowania „LIDER”,
- NZOZ „Arnica” Centrum Medyczne,
- Centrum Medyczne Eskulap.

Specjalistyczny Szpital Wojewódzki w Ciechanowie jest największą placówką medyczną na terenie Północnego Mazowsza. Do podstawowych zadań placówki należy udzielanie stacjonarnych i ambulatoryjnych świadczeń zdrowotnych, służących utrzymaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia mieszkańców miasta i regionu. W szpitalu funkcjonuje 20 oddziałów i aż 40 poradni specjalistycznych, których usługi są dostępne w ramach kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia.

Od lutego 2022 w strukturach szpitala zaczęła działać Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży. Poradnia została powołana w związku z wzrastającym zapotrzebowaniem na usługi psychologiczne i psychiatryczne dla dzieci i młodzieży. Świadczenia dostępne są tradycyjnie w systemie ambulatoryjnym, jak również w formie wizyt domowych, sesji psychoterapii oraz rozbudowanych programów wsparcia indywidualnego. Na chwilę obecną w skład zespołu terapeutycznego wchodzi 5 specjalistów, którzy ściśle ze sobą współpracują. Program wsparcia obejmuje do 12 sesji w 6 miesięcznym okresie. Już w pierwszym miesiącu funkcjonowania na liście oczekujących zapisanych było 50 młodych pacjentów.

Promocja zdrowego stylu życia prowadzona jest przez Mazowieckie Centrum Zdrowia Publicznego oddział w Ciechanowie. Dla nieuleczalnie chorych stworzono opiekę paliatywną w oparciu o hospicjum działające przy Szpitalu Wojewódzkim.

Na terenie Ciechanowa działa również Narodowy Fundusz Ochrony Zdrowia Oddział w Ciechanowie, który realizuje zadania z zakresu niesienia pomocy humanitarnej, a w szczególności wspomagania bazy materialnej, zadań leczenia i ratownictwa medycznego, profilaktyki zdrowotnej, ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej.

Na terenie Ciechanowa od 2021 roku funkcjonuje Centrum Zdrowia Szansa. Centrum jest placówką, która świadczy kompleksowe nieodpłatne usługi pomocy psychologicznej z nastawieniem na dzieci i młodzież do 18 roku życia z jednoczesnym uwzględnieniem współpracy z rodzicami. Centrum ma również możliwość zorganizowania wsparcia logopedycznego. Pracownicy Centrum pomagają pacjentom borykającym się zarówno z rozchwianiem emocjonalnym, problemami w nauce, nerwicami jak i poważniejszymi chorobami psychicznymi.

Według danych GUS na terenie miasta w 2022 roku działało 17 ogólnodostępnych aptek. Na jedną ogólnodostępną aptekę przypada 2 469 osób, a co za tym idzie mieszkańcy mają dobry dostęp do leków.

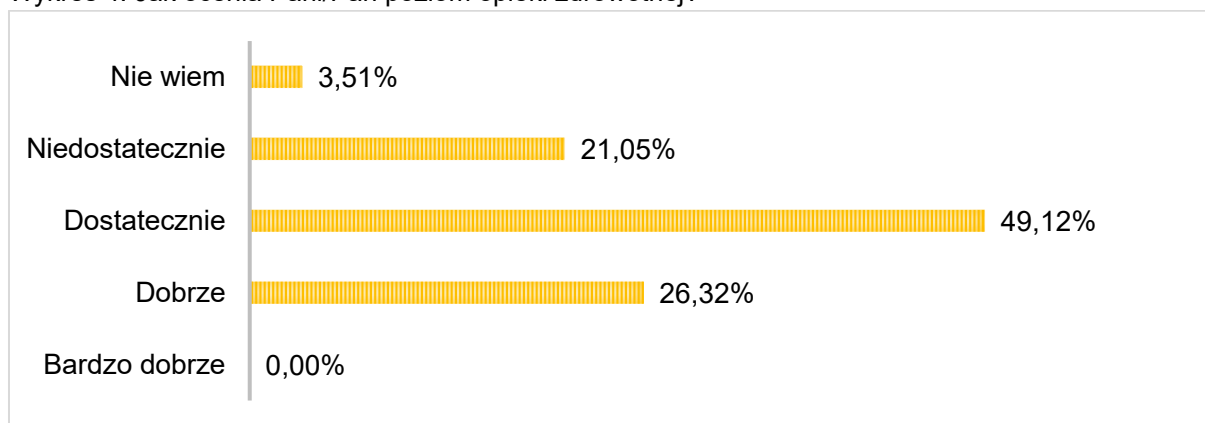
Według danych z GUS, w 2022 roku udzielono 501 582 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz 261 099 porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej.

Należy również podkreślić, że na terenie miasta występuje charakterystyczny dla całego kraju problem związany z funkcjonowaniem ochrony zdrowia, przejawiający się m.in. kolejkami do lekarzy i ograniczonym dostępem do opieki specjalistów. Są to problemy systemowe wymagające interwencji z poziomu krajowego.

Dobra jakość opieki zdrowotnej jest konieczna nie tylko ze względu na trendy demograficzne, czy możliwość zmniejszenia ryzyka wystąpienia ubóstwa wynikającego z powodów zdrowotnych. Zdrowie jest istotnym czynnikiem osiągnięcia wzrostu gospodarczego, szczególnie w przypadku zagrożeń epidemiami lub pandemiemi. Ważne są działania profilaktyczne, także w najstarszych grupach wiekowych.

Zauważyć należy, iż 49,12% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dostatecznym ofertę miasta w zakresie ochrony zdrowia. Kolejno 26,32% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest dobra, a 21,05% ankietowanych przyznało, że oferta w tym zakresie jest niedostateczna. Pozostałe 3,51% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej?

Bezpieczeństwo publiczne

Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia mieszkańców i rozwoju lokalnej społeczności. Zapobieganie zjawiskom, które budzą powszechny sprzeciw i poczucie zagrożenia, ochrona bezpieczeństwa, dbałość o zachowanie porządku publicznego oraz działania na rzecz ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpożarowej należą do obowiązków samorządu terytorialnego.

Nad bezpieczeństwem lokalnej społeczności czuwają funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Ciechanowie oraz Straż Miejska. W Ciechanowie zlokalizowana jest również Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej. Za szeroko rozumianą poprawę bezpieczeństwa odpowiada także Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Ciechanowie oraz Pogotowie Ratunkowe przy Specjalistycznym Szpitalu Wojewódzkim. Na obszarze Ciechanowa działa także Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe. Miasto jest objęte działaniami Referatu Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta.

W 2017 roku powstała w Ciechanowie 5 Mazowiecka Brygada Obrony Terytorialnej. Od 1 marca 2018 roku, na mocy Decyzji Ministra Obrony Narodowej, 5 Mazowiecka Brygada Obrony Terytorialnej otrzymała imię st. sierż. Mieczysława Dziemieszkiewicza ps. RÓJ.

Ponadto, w Ciechanowie działa sąd rejonowy, w którym funkcjonuje 6 wydziałów (cywilny, karny, rodzinny i nieletnich, pracy, ksiąg wieczystych oraz wykonywania orzeczeń) oraz 2 Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej.

W mieście działa również System Miejskiego Monitoringu Wizyjnego. Centrum Nadzoru Systemu Monitoringu Wizyjnego, w którym pracują operatorzy kamer monitorujących bezpieczeństwo w miejscach publicznych w Ciechanowie działa od 2020 roku. W 2023 roku w skład monitoringu wchodziło 101 kamer. Duża część miejsc publicznych w Ciechanowie jest objęta monitoringiem, co pozwala mieszkańcom i przyjeźdźcom czuć się bardziej bezpiecznie. Monitoring jest sukcesywnie rozbudowywany i modernizowany.

W 2022 roku w Ciechanowie stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 911 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 21,65 przestępstw. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa mazowieckiego oraz nieznacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w Ciechanowie wynosi 76,90% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa mazowieckiego oraz większy od wskaźnika dla całej Polski.

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców Ciechanowa najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 10,82 (wykrywalność 68%) oraz o charakterze gospodarczym - 8,07 (wykrywalność 81%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa przeciwko mieniu - 8,02 (48%), drogowe - 2,04 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,17 (87%).

Z danych przedstawionych przez Policję wynika, iż najczęściej dochodzi do interwencji z powodu prowadzenia pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości.

Tabela 9. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.

Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu w roku:	Rok	Liczba interwencji
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej w stanie nietrzeźwości	rok 2020	120
	rok 2021	137
	rok 2022	115
prowadzenie pojazdów na drodze publicznej po spożyciu alkoholu	rok 2020	9
	rok 2021	14
	rok 2022	20
zakłócanie porządku publicznego	rok 2020	45 oraz pod wpływem alkoholu 51
	rok 2021	45 oraz pod wpływem alkoholu 85
	rok 2022	65 oraz pod wpływem alkoholu 78

podejmowanie czynności zawodowych pod wpływem alkoholu	rok 2020	15
	rok 2021	8
	rok 2022	13
liczba wypadków pod wpływem alkoholu	rok 2020	5
	rok 2021	1
	rok 2022	1
przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	rok 2020	0
	rok 2021	0
	rok 2022	0
osoby zatrzymane do wytrzeźwienia ogółem	rok 2020	52
	rok 2021	213
	rok 2022	219

Najczęstszym przestępstwem na terenie Miasta Ciechanów była kradzież mienia, a kolejno kradzież z włamaniem.

Tabela 10. Przestępstwa na terenie Ciechanowa

Przestępstwa na terenie miasta	Rok	Liczba przestępstw
kradzież z włamaniem	rok 2020	148
	rok 2021	120
	rok 2022	144
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	rok 2020	27
	rok 2021	21
	rok 2022	28
pobicie	rok 2020	11
	rok 2021	3
	rok 2022	6
uszkodzenie mienia	rok 2020	68
	rok 2021	59
	rok 2022	62
kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	rok 2020	5
	rok 2021	4
	rok 2022	1

kradzież mienia	rok 2020	161
	rok 2021	151
	rok 2022	165

Artykuł KK Kwalifikacja prawna liczba wszczętych / stwierdzonych / zakończonych postępowań:

Rok 2020 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 102 / 102 / 102,
- groźba karalna – 49 / 49 / 49,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 342 / 342 / 342.

Rok 2021 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 88 / 88 / 88,
- groźba karalna – 60 / 60 / 60,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 291 / 291 / 291.

Rok 2022 np.:

- znęcanie się nad rodziną – 77 / 77 / 77,
- groźba karalna – 48 / 48 / 48,
- rozpijanie małoletniego – 1 / - / -,
- uchylanie się od płacenia alimentów – 217 / 217 / 217.

Statystyki Policji wskazują, że osobami doznającymi przemocy domowej są najczęściej kobiety, natomiast mężczyźni są najczęściej osobami stosującymi przemoc domową. Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba osób doznających przemocy domowej oraz liczba osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu.

Tabela 11. Liczba interwencji związanych z przemocą domową

Liczba:	2020 rok	2021 rok	2022 rok
liczba osób doznających przemocy domowej:	153	115	192
kobiety	131	105	175
mężczyźni	17	10	12

nieletni	5	0	5
liczba osób stosujących przemoc domową:	148	115	187
kobiety	7	8	11
mężczyźni	141	107	176
nieletni	0	1	0
liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	46	27	72
kobiety	3	2	1
mężczyźni	43	25	71

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2020 - wszczęcie 148 procedur NK,
- rok 2021 - wszczęcie 115 procedur NK,
- rok 2022 - wszczęcie 187 procedur NK.

Kultura

Ważną częścią działalności samorządu terytorialnego jest dbałość o kulturę, zachowanie jej bogactwa oraz zapewnienie różnych form jej upowszechniania wśród mieszkańców.

W Ciechanowie funkcjonuje kilka instytucji kultury. Wśród nich wyróżnić należy:

- Ciechanowski Ośrodek Edukacji Kulturalnej STUDIO,
- Park Nauki Torus,
- Powiatowe Centrum Kultury i Sztuki,
- Kino „Łydynia”,
- Zamek Książąt Mazowieckich podlegający Muzeum Szlachty Mazowieckiej,
- Miejska Biblioteka Publiczna, Powiatowa Biblioteka Publiczna oraz Biblioteka Pedagogiczna.

Ciechanowski Ośrodek Edukacji Kulturalnej STUDIO został utworzony w 2008 r. Głównym zadaniem COEK STUDIO jest popularyzacja wśród mieszkańców Ciechanowa szeroko rozumianej działalności kulturalnej. W ofercie znajdują się: zajęcia artystyczne, edukacyjne i rekreacyjne oraz przeglądy, konkursy, wystawy i wiele innych wydarzeń kulturalnych, które umożliwiają intelektualne spędzenie wolnego czasu. Ponadto, w strukturach COEK STUDIO działa Kamienica Warszawska 18, jako miejsce edukacyjno-kulturalne. Organizowane są tam wystawy, warsztaty, spotkania, działa Klub Młodego Odkrywcy, Klub Seniora, a także Klubokawiarnia W18. Ponadto, przy COEK funkcjonuje Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Park Nauki Torus oferuje natomiast zajęcia edukacyjne i różnorodne sposoby spędzania wolnego czasu. Celem działalności parku jest rozbudzenie wśród ludzi w każdym wieku chęci uczenia się przez całe życie poprzez łączenie edukacji i zabawy. Park Nauki Torus zajmuje znaczące miejsce w edukacji lokalnego społeczeństwa, m.in. wspierając system edukacji formalnej. Stanowi ciekawy przykład działań rewitalizacyjnych, które doprowadziły do przeznaczenia terenu wieżowego zbiornika wyrównawczego na wodę na cele edukacyjne.

Powiatowe Centrum Kultury i Sztuki im. M Konopnickiej jest kontynuatorem tradycji kulturalnej od 1907 r, tj. od otwarcia Domu Ludowego w Ciechanowie. Powiatowe Centrum Kultury i Sztuki upowszechnia kulturę w zakresie filmu, teatru, sztuk plastycznych, śpiewu, tańca współczesnego i ludowego, muzyki i śpiewu chóralnego. Ważną dziedziną działalności jest opieka nad amatorskim ruchem artystycznym i twórczym dająca możliwość pierwszej prezentacji i rozwoju. Powiatowe Centrum Kultury i Sztuki w Ciechanowie odpowiada także za funkcjonowanie Powiatowego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

W zakresie sztuk plastycznych PCKiSz zajmuje się udostępnianiem i popularyzacją współczesnych sztuk plastycznych: malarstwa, rzeźby, grafiki. Po połączeniu Centrum Kultury i Biura Wystaw Artystycznych od 1 stycznia 2001 roku za ten obszar działalności odpowiada Dział Sztuki . Od 7 stycznia 2012 r. dotychczasowa GALERIA „C” została przemianowana na galerię im. Bolesława Biegasa. Głównym zadaniem jakie spoczywa na Galerii im. Bolesława Biegasa jest prezentacja osiągnięć sztuki polskiej i światowej, a także przede wszystkim edukacja kulturalna i wychowanie aktywnego odbiorcy sztuki. W galerii prezentowane są różne rodzaje sztuki jak: malarstwo , rzeźba, tkanina artystyczna, fotografia artystyczna i inne.

Kino „Łydynia” w Ciechanowie mieści się w budynku Powiatowego Centrum Kultury i Sztuk. Kino swoją działalność zaczyna w 1966 roku. W 2022 rok odbyło się 1 911 seansów, na które przyszło 67 706 widzów, w tym 629 seansów filmów produkcji polskiej, na które przyszło 21 468 widzów. W Kinie działa Dyskusyjny Klub Filmowy. W ramach kina funkcjonuje teatr dziecięcy „Klapsik” oraz Teatr Rozmyty Kontrast.

Niewątpliwie najbardziej wyróżniającym się obiektem kulturalnym na obszarze Ciechanowa jest **Zamek Książąt Mazowieckich**, zlokalizowany w centrum miasta i podlegający Muzeum Szlachty Mazowieckiej. Obiekt ten posiada w swojej ofercie liczne wystawy, wydarzenia, a także ofertę edukacyjną.

Każdego roku miasto organizuje święta patriotyczne i jubileusze, tj.: obchody rocznicy 17 Stycznia 1945 roku, Święto Narodowe Trzeciego Maja, Koncert z okazji Dnia Flagi, święto 11 Pułku Ułanów Legionowych, Narodowy Dzień Pamięci Wybuchu Powstania

Warszawskiego, rocznica Wybuchu II Wojny Światowej 1 września oraz napaści sowieckiej Rosji na Polskę 17 września, a także obchody Narodowego Święta Niepodległości 11 listopada. Oprawę muzyczną uroczystości patriotycznych organizuje **Miejska Orkiestra Dęta OSP w Ciechanowie**, której proces szkolenia muzyków jest dofinansowany ze środków Gminy Miejskiej Ciechanów.

W ramach Wydziału Kontaktów Społecznych funkcjonuje **Pracownia Dokumentowania Dziejów Miasta**, której jednym z głównych zadań w 2022 roku było gromadzenie informacji i wspomnień mieszkańców oraz osób związanych z miastem i regionem.

Ponadto, w 2022 roku na terenie miasta odbyło się kilkanaście wydarzeń muzycznych i koncertów zespołów.

W mieście znajdują się 3 biblioteki: Miejska Biblioteka Publiczna, Powiatowa Biblioteka Publiczna oraz Biblioteka Pedagogiczna.

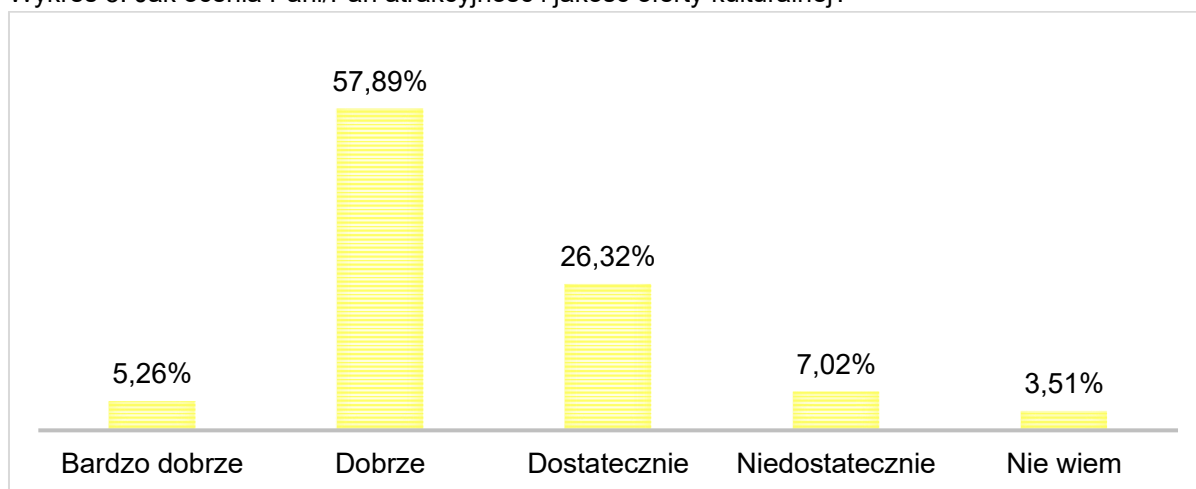
Miejska Biblioteka Publiczna to miejsce służące edukacji i integracji społeczności lokalnej. Placówka wspiera rozwój lokalnej społeczności udostępniając swoje zbiory oraz podejmuje zadania z zakresu edukacji i kultury. Ważnym zadaniem, jakie stawia sobie Biblioteka jest upowszechnianie czytelnictwa oraz kształtowanie właściwych nawyków i zachowań czytelniczych, a także pozytywnych postaw wobec książki i czytania. Równie ważnym zadaniem Biblioteki jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelników w różnym wieku, wspomaganie systemu edukacji oraz upowszechnianie wiedzy na temat nauki i kultury. Biblioteka swoją ofertą stara się objąć osoby z niepełnosprawnościami oraz niemogące z ważnych powodów przychodzić do placówki, przejawia się to poprzez współpracę m.in. ze Środowiskowym Domem Samopomocy w Ciechanowie, MOPS Ciechanów czy TPD.

Miejską Bibliotekę Publiczną w Ciechanowie w 2022 r. (5 placówek) odwiedziło 29 896 osób, odnotowano 3 420 aktywnych czytelników, zarejestrowano 4 067 osoby. Łącznie w wydarzeniach stacjonarnych (397) udział wzięło 11 489 uczestników. W 2022 roku odbyło się 36 spotkań autorskich w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Ciechanowie, w których udział wzięło 1 086 osób.

Według danych GUS z 2022 roku w Ciechanowie biblioteki w Ciechanowie posiadały księgozbiór liczący 144 560 wolumenów. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 20 pracowników.

Jakość oferty kulturalnej, największy odsetek mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym ocenił na poziomie dobrym (57,89%). Z kolei, 26,32% przyznało, że zasoby miasta w tym zakresie są dostateczne, a 7,02% przyznało, iż oferta kulturalna jest niedostateczna. Następnie 5,26% oceniło ją na poziomie bardzo dobrym, a pozostałe 3,51% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej?

Sport, rekreacja i turystyka

Sport i rekreacja to ważna dziedzina życia mieszkańców Ciechanowa. Aktywność ruchowa stała się doskonałym sposobem na spędzanie wolnego czasu przez dzieci i młodzież, jak również osoby dorosłe. Zajęcia sportowo-rekreacyjne mogą odbywać się w sposób zorganizowany w klubach sportowych lub indywidualnie.

Głównym animatorem życia sportowego, oprócz działalności klubów sportowych, jest Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Ciechanowie jest samorządową jednostką organizacyjną i funkcjonuje w formie zakładu budżetowego Gminy Miejskiej Ciechanów. Celem działalności Ośrodka jest realizacja zadań z zakresu kultury fizycznej, sportu i turystyki na rzecz zaspokajania potrzeb mieszkańców Miasta Ciechanów. Misją Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Ciechanowie jest stworzenie jak najlepszych warunków mieszkańcom Ciechanowa do uprawiania sportu i rekreacji.

Ośrodek dysponuje szeregiem obiektów, z których mogą korzystać mieszkańcy. Są to: kompleks sportowy, kryta pływalnia, basen odkryty oraz hala sportowa, obiekt hotelowo-gastronomiczny „Olimpijski”, hala widowiskowo-sportowa i sezonowe lodowisko oraz kąpielisko „Krubin”.

Miasto udostępnia również inne obiekty umożliwiające prowadzenie aktywności fizycznej. Wyróżnić należy kompleks rekreacyjny za kościołem św. Piotra na Kargoszynie (m.in. pumptrack i skatepark), kompleks sportowo-rekreacyjny przy hali im. I. Palińskiego, kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej nr 7, kompleks sportowy przy Szkole Podstawowej nr 6, kompleks przy Szkole Podstawowej nr 3, boiska do piłki plażowej oraz 25 placów zabaw wraz z siłowniami zewnętrznymi na terenie miasta.

W sezonie letnim istnieje możliwość spływu kajakowego po Łydyni, a także korzystania z rowerów wodnych i kajaków na kąpielisku „Krubin”. Rowerzyści mogą całorocznie korzystać ze ścieżek rowerowych przy miejskiej pętli oraz wzdłuż wybranych ulic.

Ciechanów jest kojarzony z wydarzeniami sportowymi o randze regionalnej, krajowej, europejskiej i międzynarodowej. Od wielu lat w mieście organizowane są m.in.: Mistrzostwa Europy w podnoszeniu ciężarów, Międzynarodowy Turniej Mazovia Cup (taekwondo), Memoriał im. A. Matusiaka (podnoszenie ciężarów), Międzynarodowe zawody pływackie, Ogólnopolskie zawody w pływaniu szkół STO, Ciechanowska piętnastka (bieg uliczny), Mistrzostwa Mazowska w lekkiej atletyce, Mistrzostwa Mazowska w taekwondo olimpijskim.

Na terenie miasta w 2022 roku funkcjonowało ok. 20 klubów sportowych, w których regularnie w zajęciach treningowych brało udział ok 2 000 zawodników i zawodniczek w różnych dyscyplinach sportu.

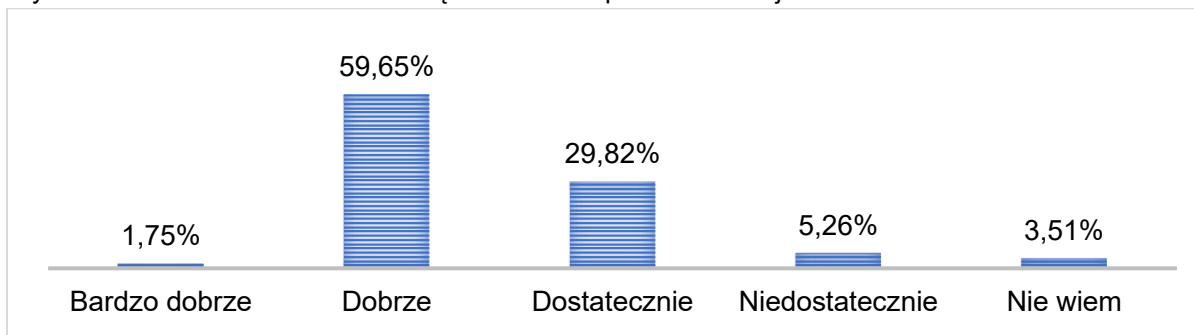
Turystyka nie jest wiodącą gałęzią lokalnej gospodarki. Od kilku lat zwiększana jest oferta atrakcji turystycznych, w tym zrewitalizowanych obiektów. Turyści mogą odwiedzić Zamek Książąt Mazowieckich, Ratusz, Ciechanowski Browar, zabytkową wieżę ciśnień, przy której obecnie znajduje się Park Nauki Tours oraz wiele interesujących obiektów sakralnych. W najbliższej okolicy miasta znajdują się: Muzeum Romantyzmu w Opinogórze oraz Muzeum Pozytywizmu w Gołotczyźnie. Oferta kulturalna i turystyczna miasta wypełniona jest wieloma wydarzeniami, wystawami, wernisażami, spotkaniami autorskimi czy wydarzeniami o charakterze edukacyjnym. Są one jednak bardziej skierowane do odbiorców na poziomie regionalnym.

Ponadto, w Ciechanowie działa oddział Polskiego Towarzystwa Turystyczno Krajoznawczego, które organizuje wycieczki krajowe i zagraniczne, a także wczasy kolonie i obozy. Działają również inne biura podróży, w tym organizujące wycieczki do Ciechanowa. Ciechanów jest także obecny w aplikacji turystycznej Tripplay, zrzeszającej polskie miejscowości, tworząc tym samym ogólnokrajowy przewodnik turystyczny oraz rzetelne źródło informacji turystycznej.

Ofertę w zakresie sportu i rekreacji, 59,65% mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym. Z kolei, 29,82% uznało, że zasoby w tym zakresie są dostateczne, natomiast 5,26% przyznało, iż oferta sportu i rekreacji

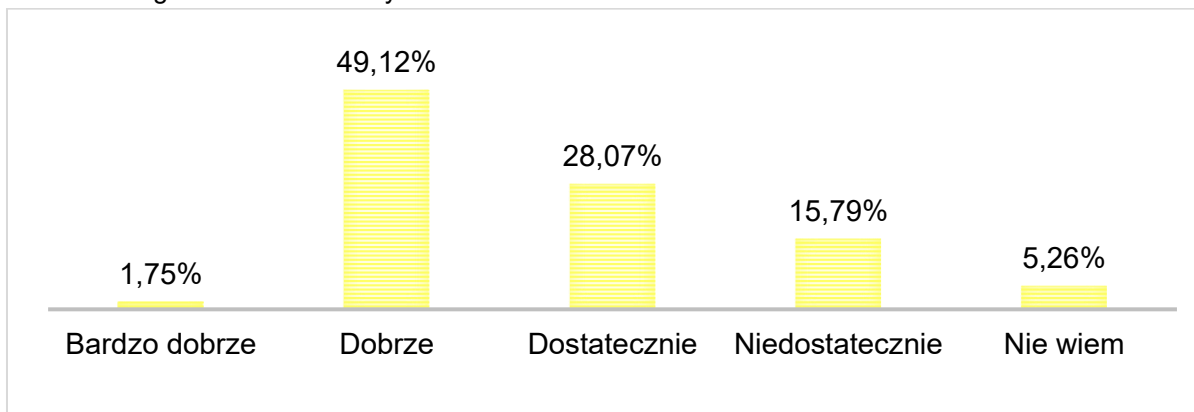
na terenie miasta jest niedostateczna. Następnie 1,75% uznało, że zasoby miasta w tym zakresie są bardzo dobre, a pozostałe 3,51% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Ponadto, 49,12% ankietowanych mieszkańców dobrze oceniło działania miasta w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Z kolei, 28,07% przyznało, iż oferta w tym zakresie jest dostateczna, a 15,79% stwierdziło, iż jest niedostateczna. Następnie 1,75% oceniło działania miasta w tym zakresie jako bardzo dobre. Pozostałe 5,26% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie miasta?

Ankietowani mieszkańcy zwrócili uwagę na konieczność poszerzenia oferty dla starszych dzieci oraz młodzieży, gdyż obecna nie spełnia ich oczekiwań oraz konieczności pozyskania odpowiednich środków zewnętrznych na modernizację obiektów sportowych.

Rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2022, w Ciechanowie pracowało 17 175 osób w gospodarce narodowej, w tym 8 358 osób stanowiły kobiety, a 8 817 osób stanowili mężczyźni. Na przestrzeni lat 2018-2022 wzrosła ogólna liczba osób pracujących.

Tabela 12. Liczba osób pracujących w latach 2018-2022

Liczba osób pracujących	
pracujący ogółem	
rok 2018	12 601 osób
rok 2019	12 762 osoby
rok 2020	12 531 osób
rok 2021	12 206 osób
rok 2022*	17 175 osób
pracujące kobiety	
rok 2018	6 727 kobiet
rok 2019	6 765 kobiet
rok 2020	6 657 kobiet
rok 2021	6 529 kobiet
rok 2022*	8 358 kobiet
pracujący mężczyźni	
rok 2018	5 874 mężczyzn
rok 2019	5 997 mężczyzn
rok 2020	5 874 mężczyzn
rok 2021	5 677 mężczyzn
rok 2022*	8 817 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

* Pracujący w gospodarce narodowej wg płci (dane GUS)

W 2022 roku na terenie Ciechanowa na 1000 mieszkańców pracowało 409 osób. Jest to mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski.

W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Ciechanowie wynosiło 6 213,79 PLN, co odpowiada 92,70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Ponadto, w 2022 roku 16,7% aktywnych zawodowo mieszkańców Ciechanowa pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 32,8% w przemyśle i budownictwie, a 19,1% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,9% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości).

Gospodarka

W Ciechanowie w roku 2022 w rejestrze REGON zarejestrowane były 4 784 podmioty gospodarki narodowej, z czego 3 616 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 338 nowych podmiotów, a 294 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2022 najczęściej (502) podmiotów zarejestrowano w roku 2010, a najmniej (331) w roku 2021. W tym samym okresie najczęściej (588) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2009 roku, najmniej (188) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2020 roku.

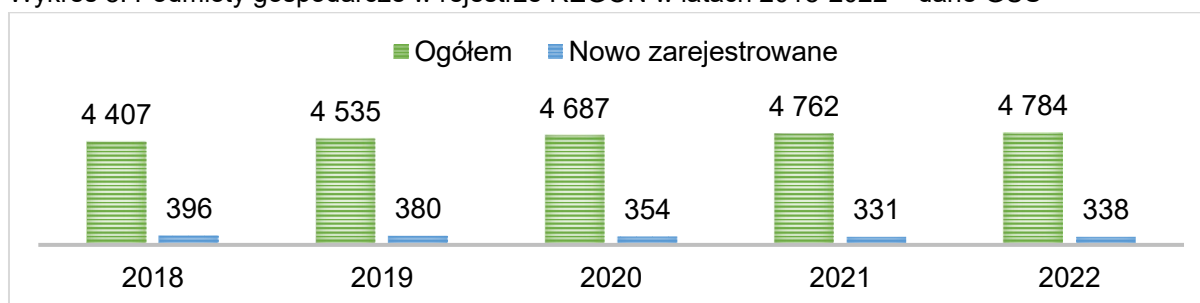
Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Ciechanowie najczęściej (274) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (4 615) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0-9 pracowników.

Ponadto, 0,8% (36) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 19,8% (945) podmiotów, a 79,5% (3 803) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Ciechanowie najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23,0%) oraz budownictwo (14,4%).

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stały wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2018-2022 – dane GUS

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, iż warunki do rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej są sprzyjające, a działania miasta w zakresie wspierania i rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do poprawy stanu gospodarki lokalnej.

Ponadto, Ciechanów znajduje się na obszarze Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Tereny należące do Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej przeznaczone są pod inwestycje gospodarcze, charakteryzują się dobrym uzbrojeniem, położeniem, inwestujący tam mogą liczyć na ulgi i wsparcie. Możliwa pomoc publiczna ma stanowić główną zachętę do inwestowania.

Mieszkalnictwo

Dostępność fizyczna i ekonomiczna do mieszkań jest kluczowym czynnikiem wpływającym na atrakcyjność miasta jako miejsca zamieszkania. Przyszłość Ciechanowa w dużej mierze zależy od tego, czy depopulacja zatrzyma się lub zwolni tempo. Miasto musi poprawiać sytuację mieszkaniową swoich mieszkańców, szczególnie tych, którzy wchodząc w dorosłość, tworzą osobne gospodarstwo domowe. Zasobem mieszkaniowym miasto może także przyciągać nowych mieszkańców.

Według Raportu o stanie miasta za 2022 rok, Ciechanów dysponował 2 836 lokalami mieszkalnymi i socjalnymi o łącznej powierzchni 127 195,58 m² znajdującymi się w 203 budynkach. Liczba mieszkań socjalnych w 2022 roku wynosiła 278 o łącznej powierzchni 9 297,67 m².

Stan na 31 XII 2022 rok - 203 lokali / 2 836 mieszkań, w tym:

- lokale mieszkalne, komunalne – 68 lokali / 461 mieszkań,
- lokale socjalne – 29 lokali / 278 mieszkań,
- wspólnoty mieszkaniowe – 110 lokali / 2 130 mieszkań.

Blisko 70,00% budynków będących własnością Gminy Miejskiej Ciechanów położonych jest w dzielnicy „Błoki”. Zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego z uwagi na poniemiecką zabudowę, cała dzielnica objęta jest ochroną konserwatorską. Toteż prace remontowe dotyczące budynków z okresu II Wojny Światowej muszą być każdorazowo uzgadniane i opiniowane z konserwatorem zabytków. Powyższe znacznie utrudnia zarządcy realizację prac remontowych oraz znacznie zwiększa koszty eksploatacji budynków i ich remontów.

Stan środowiska

Uwarunkowania przyrodnicze, co można stwierdzić na podstawie ruchów migracyjnych ludności, odgrywają coraz większą rolę w decyzjach o lokalizacji miejsca zamieszkania. Środowisko przyrodnicze podlega z jednej strony ogromnej presji inwestycyjnej, z drugiej staje się przedmiotem troski w polityce przestrzennej.

Obszar Gminy Miejskiej Ciechanów należy do obszaru dorzecza Wisły regionu wodnego Środkowej Wisły oraz zlewni Wkry. Główną oś hydrograficzną miasta tworzy rzeka Łydynia. Rzeki w myśl Ramowej Dyrektywy Wodnej zostały ujęte w podstawową jednostkę gospodarowania wodami zwaną jednolitą częścią wód powierzchniowych (JCWP) rzecznych.

W przypadku wpływu działalności człowieka na gospodarkę wodną szczególną rolę odgrywa gospodarka wodno-ściekowa. Duży wpływ na gospodarkę wodną wywiera również rolnictwo, m.in. niewłaściwe stosowanie zabiegów agrotechnicznych, w tym stosowanie nawozów sztucznych i organicznych. Na jakość wód duży wpływ ma również właściwy sposób postępowania z odpadami.

Ciechanów posiada Program Ochrony Środowiska do 2026 roku, który zawiera kompleksową ocenę stanu środowiska w mieście, w tym zagadnienia dotyczące ochrony klimatu i jakości powietrza, zanieczyszczenia hałasem, gospodarki wodno-ściekowej oraz odpadów, zasobów geologicznych, glebowych czy zasobów przyrody. Miasto Ciechanów, na podstawie wskazań w Programie podejmuje szereg działań zmierzających do poprawy i ochrony stanu środowiska.

Na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów brak jest punktów pomiarowych jakości powietrza w ramach monitoringu prowadzonego przez WIOŚ. Ocena jakości powietrza na terenie miasta jest prowadzona przy wykorzystaniu metody modelowania matematycznego.

Na terenie Ciechanowa klimat akustyczny uzależniony jest głównie od ruchu pojazdów oraz w mniejszym stopniu od hałasu pochodzącego ze źródeł przemysłowych. Głównym źródłem zagrożenia dla środowiska akustycznego na terenie Ciechanowa

jest komunikacja, w szczególności hałas drogowy. Zagrożenie środowiska tym źródłem hałasu znacznie się zwiększyło w ciągu ostatnich lat. Spowodowane jest to przede wszystkim wzrastającą liczbą pojazdów.

Na terenie miasta funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków. Z sieci kanalizacji sanitarnej korzysta nieco mniej mieszkańców niż z sieci wodociągowej. W sieć kanalizacji sanitarnej uzbrojona jest zdecydowana większość miasta.

W 2022 roku system gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Ciechanów obejmował właścicieli nieruchomości zamieszkałych, a od 1 marca 2022 r. również właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne oraz właścicieli nieruchomości, na których znajduje się domek letniskowy oraz innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Od 1997 roku na terenie miasta prowadzona jest segregacja odpadów, zaś system gospodarki odpadami, w ramach którego Miasto przejęło obowiązki odbioru i zagospodarowania odpadów funkcjonuje od 2013 roku. Segregacja prowadzona jest w dwóch systemach: systemie u „źródła”, czyli workowym oraz w systemie „w sąsiedztwie”, czyli pojemniki ustawione na terenie zabudowy wielorodzinnej. Prawidłowa segregacja odpadów niesie ze sobą wiele korzyści.

W Ciechanowie wzrasta ilość gospodarstw domowych posiadających odnawialne źródła energii, w tym instalację fotowoltaiczną. Według danych na dzień 10.06.2021 r. przekazanych przez Energa – Operator S.A. z roku na rok rośnie liczba prosumentów.

Ponadto, w 2020 roku do bezpłatnego użytkowania została oddana ładowarka do pojazdów elektrycznych.

W roku 2022 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, prowadzono akcje proekologiczne oraz kontynuowana była akcja sadzenia drzew przez ojców nowo narodzonych ciechanowian. Rola zieleni w środowisku miejskim jest olbrzymia. Drzewa i krzewy pełnią szereg funkcji. Najważniejszą z nich, mającą bezpośredni wpływ na życie i zdrowie ludzkie jest produkcja tlenu i pochłanianie dwutlenku węgla. Drzewa i krzewy neutralizują zanieczyszczenia powietrza.

Organizacje pozarządowe

Widocznym przejawem aktywności społecznej jest funkcjonowanie organizacji pozarządowych, w tym fundacji i stowarzyszeń. Organizacje te są kluczowym ogniwem rozwoju społecznego w skali lokalnej, a jednocześnie przez wspólne działania integrują miejscową społeczność.

Dzięki bliskiej współpracy organizacji samorządowych z mieszkańcami miasta, łatwiej zrozumieć lokalne potrzeby. Można w ten sposób skuteczniej i efektywniej wypełniać nakreślone zadania, które mogą być istotnym ogniwem rozwoju społeczno-gospodarczego.

Lista organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej na terenie Miasta Ciechanów:

- Akcja Katolicka przy parafii św. Józefa,
- Ciechanowski Klub Karate Kyokushin,
- Ciechanowski Ludowy Klub Sportowy „Mazovia”,
- Ciechanowski Związek Brydża Sportowego,
- Ciechanowskie Stowarzyszenie dla Niepełnosprawnych,
- Ciechanowskie Stowarzyszenie Filantrop,
- Ciechanowskie Stowarzyszenie Rodzin Zastępczych Rodzina,
- Ciechanowskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe,
- Europejskie Towarzystwo Rozwoju Kompetencji Społecznych im. Johna Deweya,
- Fundacja Bank Żywności w Ciechanowie,
- Fundacja Pomocy Dzieciom, Młodzieży i Dorosłym Niepełnosprawnych Być jak inni,
- Fundacja Pomocy Osobom Niepełnosprawnym i ich Rodzinom „Lepsze jutro”,
- Fundacja reGeneracja,
- Fundacja Robo Coding,
- Katolickie Stowarzyszenie Civitas Christiana,
- Klub Sportowy Ciechan i Szymon Kolecki,
- Klub Sportowy Ciechan Rugby,

- Liga Ochrony Przyrody Oddział w Ciechanowie,
- Ludowy Klub Sportowy Matsogi Ciechanów,
- Mazowieckie Stowarzyszenie Pomagajmy Razem,
- Miejski Klub Sportowy Ciechanów,
- Miejskie Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej Promyk,
- Międzyszkolny Pływacki Klub Sportowy Orka,
- Oddział Ciechanowski Stowarzyszenia Autorów Polskich,
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Ciechanowie,
- Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów,
- Polski Związek Niewidomych Koło Terenowe Ciechanów - Mława – Płońsk,
- Polskie Towarzystwo ADHD Oddział Ciechanów,
- Polskie Towarzystwo Historyczne,
- Polskie Towarzystwo Turystyczno–Krajoznawcze Ciechanów,
- Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem Oddział Terenowy w Ciechanowie,
- Samodzielne Koło Terenowe nr 76 Społecznego Towarzystwa Oświatowego w Ciechanowie,
- Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich Oddział w Ciechanowie,
- Stowarzyszenie Ciechanowska Grupa Rowerowa,
- Stowarzyszenie Ciechanowski Klub Modelarski,
- Stowarzyszenie Ciechanowski Klub Sportowy Jurand,
- Stowarzyszenie Ciechanowski Wolontariat,
- Stowarzyszenie Ciechanowskie Forum Muzyczne SIne Nomine,
- Stowarzyszenie Kobiet po Mastektomii ich Rodzin i Przyjaciół Amazonka,
- Stowarzyszenie Mazovia ProActiv,
- Stowarzyszenie na rzecz uczniów szkół z oddziałami integracyjnymi TACY SAMI,
- Stowarzyszenie PIES I SPÓŁKA,
- Stowarzyszenie Pozytywnie Historyczni,
- Stowarzyszenie Przyjaciół Dzieci z Różnymi Potrzebami Oświatowo-Wychowawczymi „Tęczowa Kraina”
- Stowarzyszenie Psychoart,

- Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznej 79 Pułku Piechoty Strzelców Słonimskich im. Hetmana Lwa Sapiehy,
- Stowarzyszenie Start w Przyszłość,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci. Zarząd Oddziału Miejsko-Powiatowego w Ciechanowie,
- Towarzystwo Wiedzy Powszechnej Oddział Regionalny,
- Związek Harcerstwa Polskiego Hufiec Ciechanów,
- Związek Literatów na Mazowszu³.

³ Urząd Miasta Ciechanów - wykaz organizacji pozarządowych

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE MIASTA CIECHANÓW

Na początku badania mieszkańców poproszono o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie miasta. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Poniższa tabela przedstawia skalę ważności poszczególnych problemów wskazaną przez mieszkańców w trakcie badania.

Tabela 13. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Ciechanowa

Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
alkoholizm	4,00
narkomania	3,46
wzrost przestępczości	3,25
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	2,29
bezrobocie	3,54
ubóstwo	3,30
przemoc	3,48
uzależnienia behawioralne	3,48

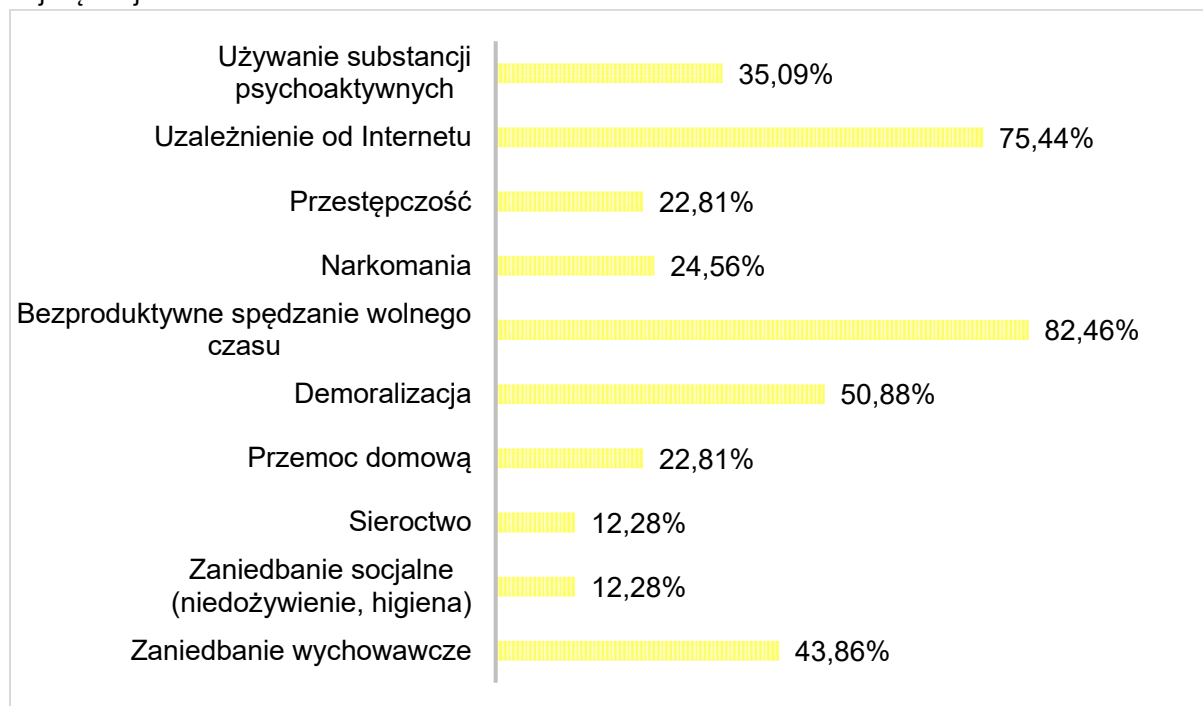
Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali alkoholizm, którego ważność została oceniona na poziomie 4,00, czyli problemu istotnego. Pozostałe problemy zostały ocenione na niższych poziomach. Najwyższa pozycja zjawiska alkoholizmu jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd terytorialny w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Ciechanowa okazał się problem bezrobocia oraz problem przemocy i problem uzależnień behawioralnych. Mieszkańcy mieli również

możliwość wskazania innych najistotniejszych problemów w ich otoczeniu. Wśród nich znalazły się m.in.: inflacja, niskie emerytury oraz bezradność opiekuńczo-wychowawcza.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie miasta w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, wskazane przez 82,46% badanych mieszkańców. Kolejno 75,44% przyznało, iż jest to uzależnienie od Internetu, a 50,88% dostrzega demoralizację. Następnie 43,86% wskazało na zaniedbanie wychowawcze, a 35,09% na używanie substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Z kolei, 24,56% wskazało na narkomanię. Kolejno 22,81% zaznaczyło przestępczość oraz przemoc domową, a 12,28% wskazało na sieroctwo oraz zaniedbanie socjalne.

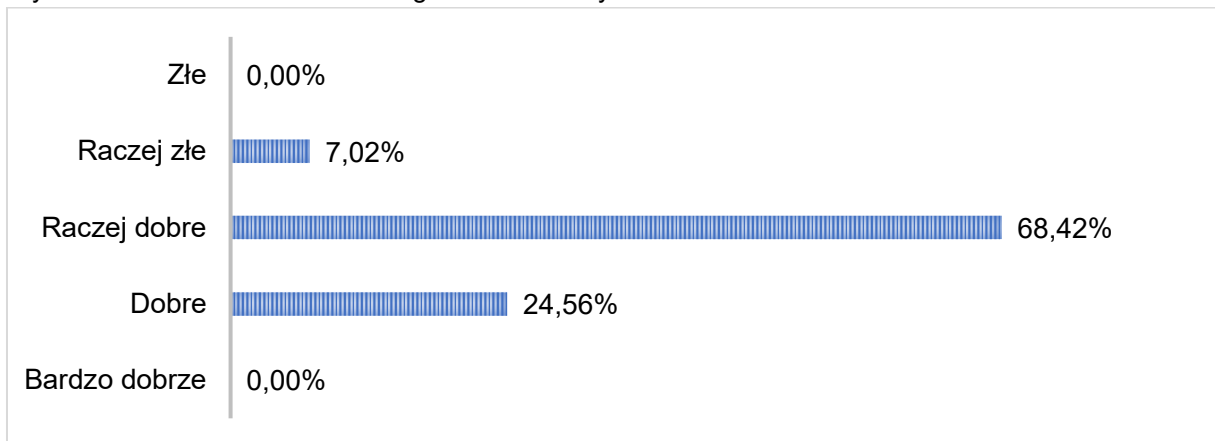
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd też suma jest większa niż 100%.

Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej na terenie miasta?

Ogólne warunki życia w Ciechanowie mieszkańcy najczęściej oceniali jako raczej dobre. Taką odpowiedź wskazało 68,42% badanych respondentów. Z kolei, 24,56% przyznało, iż są one dobre. Pozostałe 7,02% oceniło negatywnie warunki życia twierdząc, że są one raczej złe.

Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w Ciechanowie?

Poproszono również mieszkańców o ocenę sytuacji materialnej ich rodziny. I tak, 56,14% oceniło ją na poziomie dobrym. Kolejno 29,82% przyznało, że jest ona przeciętna, ani dobra, ani zła. Następnie 7,02% stwierdziło, iż jest ona zła, a 5,26% oceniło ją jako bardzo dobrą. Pozostałe 1,75% oceniło ją jako bardzo złą.

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. ust. 1. ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3. w/w ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W CIECHANOWIE

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Ciechanów realizującą zadania gminy z zakresu pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, świadczeń rodzinnych oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Ciechanowie funkcjonują komórki organizacyjne tj.: Dział Pomocy Środowiskowej, Dział Kadr i Administracji, Dział Świadczeń Rodzinnych i Funduszu Alimentacyjnego, Dział Księgowości oraz Dział Świadczeń, Współpracy i Koordynacji. Ponadto w strukturach jednostki mieści się dzienny dom pobytu tj.: Dzienny Dom „Senior+”.

Prawidłową realizację zadań oraz funkcjonowanie Ośrodka zapewnia kadra w skład, której wchodziło według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku 87 pracowników, w tym 23 pracowników socjalnych.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców. Wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych w jednostce w 2022 roku wyniósł: 21,22 - wobec czego ustawowy obowiązek został wypełniony.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie prowadzi samodzielnie gospodarkę finansową i pokrywa wydatki ze środków otrzymanych z budżetu miasta, a uzyskane dochody odprowadza do tego budżetu.

Z danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie wynika, iż na przestrzeni lat 2020-2022 nieco wzrosła ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej, natomiast zmalała liczba rodzin wychowujących małoletnie dzieci. Ponadto, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemów uzależnień.

Tabela 14. Osoby korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	Rok	Liczba
rodziny korzystające z pomocy społecznej	rok 2020	1 229 rodzin
	rok 2021	1 253 rodziny
	rok 2022	1 248 rodzin
liczba osób w rodzinach	rok 2020	1 778 osób
	rok 2021	1 736 osób
	rok 2022	1 716 osób
liczba rodzin wychowujących małoletnie dzieci	rok 2020	381 rodzin
	rok 2021	328 rodzin
	rok 2022	339 rodzin
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	rok 2020	209 rodzin
	rok 2021	208 rodzin
	rok 2022	195 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne – choć liczba osób korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała. Wiele osób korzysta również ze świadczeń niepieniężnych.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Tabela 15. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez MOPS	Rok	Liczba
świadczenia pieniężne	rok 2020	1 190 osób
	rok 2021	1 190 osób
	rok 2022	1 037 osób
świadczenia niepieniężne	rok 2020	523 osoby
	rok 2021	392 osoby
	rok 2022	418 osób
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej ogółem	rok 2020	1 093 rodziny
	rok 2021	1 101 rodzin
	rok 2022	1 123 rodziny
usługi opiekuńcze	rok 2020	157 osób
	rok 2021	139 osób
	rok 2022	132 osoby
poradnictwo specjalistyczne	rok 2020	229 rodzin
	rok 2021	132 rodziny
	rok 2022	312 rodzin
interwencja kryzysowa	rok 2020	149 rodzin
	rok 2021	149 rodzin
	rok 2022	197 rodzin

odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	rok 2020	57 osób
	rok 2021	58 osób
	rok 2022	59 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez MOPS w Ciechanowie w 2022 roku było kolejno: długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, alkoholizm, a także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Tabela 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

Powody przyznawania pomocy społecznej	Rok	Liczba
niepełnosprawność	rok 2020	430 rodzin
	rok 2021	450 rodzin
	rok 2022	308 rodzin
bezrobocie	rok 2020	495 rodzin
	rok 2021	400 rodzin
	rok 2022	460 rodzin
potrzeba ochrony macierzyństwa	rok 2020	111 rodzin
	rok 2021	70 rodzin
	rok 2022	66 rodzin
ubóstwo	rok 2020	595 rodzin
	rok 2021	582 rodziny
	rok 2022	554 rodziny
bezradność opiek. wych.	rok 2020	169 rodzin
	rok 2021	155 rodzin
	rok 2022	147 rodzin
długotrwała lub ciężka choroba	rok 2020	579 rodzin
	rok 2021	641 rodzin
	rok 2022	616 rodzin
przemoc domowa	rok 2020	116 rodzin
	rok 2021	149 rodzin
	rok 2022	130 rodzin

alkoholizm	rok 2020	197 rodzin
	rok 2021	190 rodzin
	rok 2022	185 rodzin
narkomania	rok 2020	12 rodzin
	rok 2021	18 rodzin
	rok 2022	10 rodzin
bezdomność	rok 2020	39 rodzin
	rok 2021	41 rodzin
	rok 2022	49 rodzin
zdarzenia losowe	rok 2020	0 rodzin
	rok 2021	1 rodzina
	rok 2022	2 rodziny
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	rok 2020	11 rodzin
	rok 2021	10 rodzin
	rok 2022	22 rodziny

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej to: zasiłek stały, okresowy, celowy i specjalny zasiłek celowy, zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie, pomoc dla rodzin zastępczych, pomoc na usamodzielnienie oraz kontynuowanie nauki, świadczenia pieniężne na pokrycie i kontynuowanie wydatków związanych z nauką języka polskiego przez uchodźców. Świadczenia usługowe koncentrują się wokół zapewnienia pomocy opiekuńczej i rehabilitacji społecznej poprzez udzielanie usług opiekuńczych oraz prowadzenie ośrodków wsparcia. Poniżej zaprezentowana została tabela nt. liczby osób, którym decyzją przyznano świadczenia z pomocy społecznej na przestrzeni lat 2020-2022.

Tabela 17. Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia z pomocy społecznej w latach 2020-2022

Rodzaj świadczenia	Rok	Liczba
zasiłek stały	rok 2020	134 osoby
	rok 2021	141 osób
	rok 2022	150 osób

zasilek okresowy	rok 2020	472 osoby
	rok 2021	415 osób
	rok 2022	400 osób
zasilek celowy ogółem	rok 2020	387 osób
	rok 2021	358 osób
	rok 2022	369 osób
zasilek celowy na żywność w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”	rok 2020	472 osoby
	rok 2021	423 osoby
	rok 2022	428 osób

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie, w którym wzięło udział 16 osób. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu Miasta Ciechanów pracownicy MOPS najczęściej wymieniali nieporadność życiową, alkoholizm oraz bezradność opiekuńczo-wychowawczą, a kolejno bezrobocie, alkoholizm, niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno-prawnego, ubóstwo, niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami, przemoc domową oraz zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych. Pojawiła się również pojedyncza odpowiedź wskazująca na wiek i zły stan zdrowia.

Z odpowiedzi pracowników MOPS wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, problemy finansowe oraz konflikty ze współmałżonkiem/partnerem, a kolejno bezrobocie, nadużywanie alkoholu/alkoholizm, problemy zdrowotne w rodzinie, ubóstwo oraz uzależnienia dokładniej nieokreślone (uzależnienie dzieci od komputera, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych). Pojawiła się również pojedyncza odpowiedź wskazująca na przemoc.

Bezrobocie

Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku w Ciechanowie zarejestrowane były 1 392 osoby bezrobotne, w tym: 705 kobiet oraz 687 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2018-2022 można zauważyć, iż ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Ciechanowie zmalała o 18,60%. Szczególnie zauważalny jest spadek osób długotrwale bezrobotnych.

Tabela 18. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2018-2022

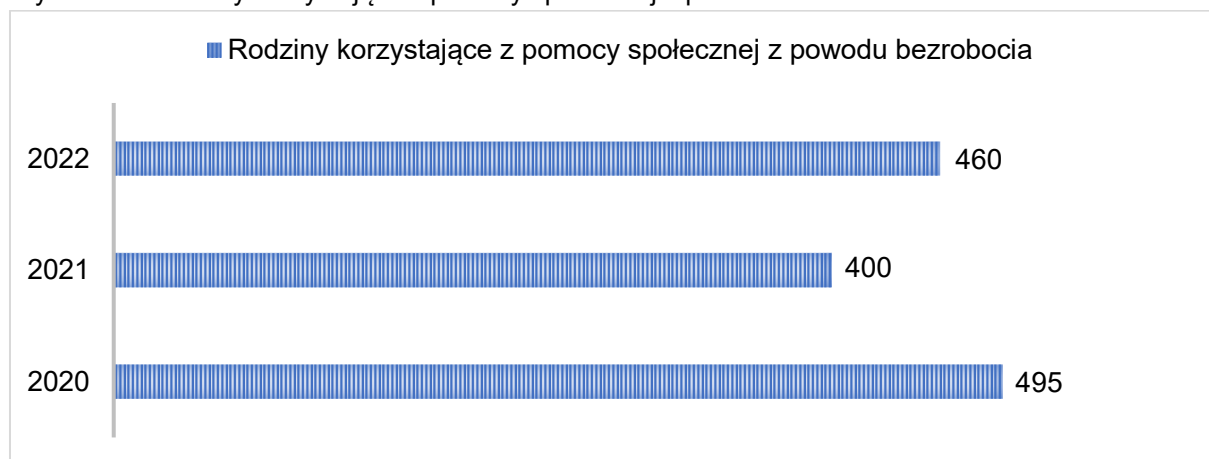
Stan bezrobocia	
bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
rok 2018	1 710 osób
rok 2019	1 534 osoby
rok 2020	1 665 osób
rok 2021	1 391 osób
rok 2022	1 392 osoby
kobiety	
rok 2018	896 kobiet
rok 2019	803 kobiety
rok 2020	838 kobiet
rok 2021	688 kobiet
rok 2022	705 kobiet
mężczyźni	
rok 2018	814 mężczyzn
rok 2019	731 mężczyzn
rok 2020	827 mężczyzn
rok 2021	827 mężczyzn
rok 2022	687 mężczyzn
osoby długotrwale bezrobotne	
rok 2018	864 osoby
rok 2019	815 osób
rok 2020	895 osób
rok 2021	813 osób
rok 2022	740 osób

Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2022 roku wynosił 5,9% (6,4% wśród kobiet oraz 5,4% wśród mężczyzn).

Bezrobocie rejestrowane w Ciechanowie wynosiło w 2022 roku 8,6% (8,6% wśród kobiet i 8,6% wśród mężczyzn).

Zgodnie z danymi MOPS w Ciechanowie, w 2020 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia była najwyższa, a w 2021 roku najniższa.

Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Działania aktywizacyjne skierowane do osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo

Ważnym i oczekiwanym elementem wsparcia dla osób bezrobotnych była możliwość podjęcia zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych. Prace społecznie użyteczne są formą aktywizacji osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które jednocześnie korzystają ze świadczeń z pomocy społecznej. Prace społecznie użyteczne organizowane są od 1 listopada 2005 roku na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zgodnie z art. 73a wymienionej ustawy osoba biorąca udział w projekcie może pracować maksymalnie 10 godzin w tygodniu.

Bezdomność

Zdefiniowanie pojęcia bezdomności niewątpliwie nastrocza badaczom coraz to nowszych problemów. Najogólniej, można ją określić jako względnie trwałą sytuację człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nieposiadającego własnego mieszkania⁴.

Bezdomność wydaje się być szczególnie bolesnym zjawiskiem, gdyż człowiek, którego ona dotyczy, pozostając bez dachu nad głową, funkcjonuje bez przestrzeni, w której może się schronić przed trudnymi życiowymi sytuacjami. Osobie, która ma dom, bardzo trudno zrozumieć bezdomnych, a przecież jest ich coraz więcej. Dzisiaj można ich spotkać w każdym mieście; do niedawna zaś stanowili zjawisko charakterystyczne jedynie dla dużych aglomeracji. Jest to swego rodzaju znak czasu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie obejmuje wsparciem osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością, przebywające na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów. Zgodnie z definicją określoną w ustawie o pomocy społecznej, osobę bezdomną określa się jako „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

Działania w ramach pracy socjalnej kierowane były w szczególności do osób bezdomnych, których ostatnim miejscem zameldowania na pobyt stały jest Miasto Ciechanów. W realizowaniu zadań na rzecz bezdomnych podejmowane były działania interwencyjne, aktywizujące i wspierające w procesie ich usamodzielniania. W 2022

⁴ Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434

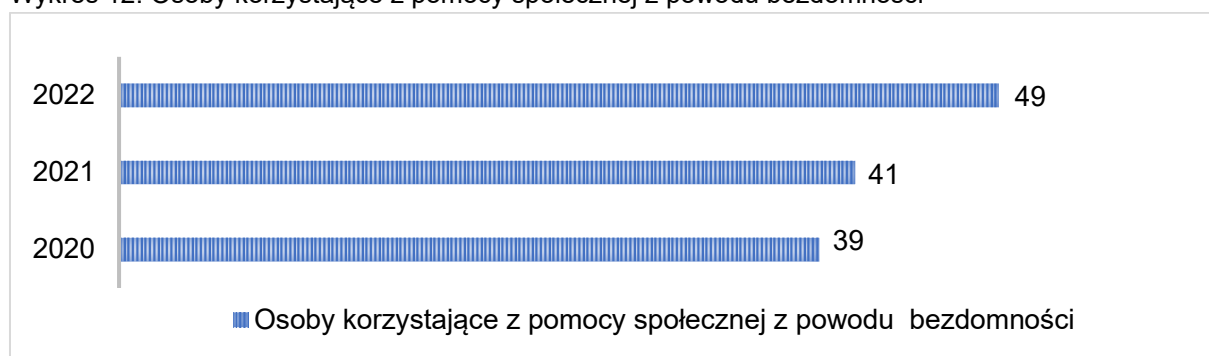
roku w porównaniu do poprzedniego roku zwiększyła się migracja osób bezdomnych co w efekcie spowodowało w 2022 roku wzrost liczby osób pochodzących spoza Miasta Ciechanów, które otrzymały pomoc w trybie interwencyjnym.

Osoby, które posiadały ostatni adres zameldowania na pobyt stały na terenie Miasta Ciechanów w latach 2021-2022 miały zagwarantowane miejsca uzyskania schronienia w ramach podpisanego porozumienia w czterech schroniskach, w tym dwóch schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi:

- Stowarzyszenie MONAR w Turowie,
- Stowarzyszenie MONAR w Dreglinie,
- Fundacja „Leśne zacisze” w Sokołowym Kącie w powiecie żuromińskim,
- Brodnickie Centrum CARITAS w województwie kujawsko-pomorskim.

Zgodnie z danymi MOPS w Ciechanowie, na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności.

Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanów

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najwięcej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu⁵.

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 19. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe) dla Polski 37,8 mln mieszkańców oraz Miasto Ciechanów 41 980 mieszkańców	
liczba osób uzależnionych od alkoholu	Polska: ok. 2% populacji
	Miasto Ciechanów: ok. 840 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	Polska: ok. 4% populacji
	Miasto Ciechanów: ok. 1 679 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	Polska: ok. 4% populacji
	Miasto Ciechanów: ok. 1 679 osób

⁵ PARPA - szkody zdrowotne i uzależnienie, picie ryzykowne i szkodliwe

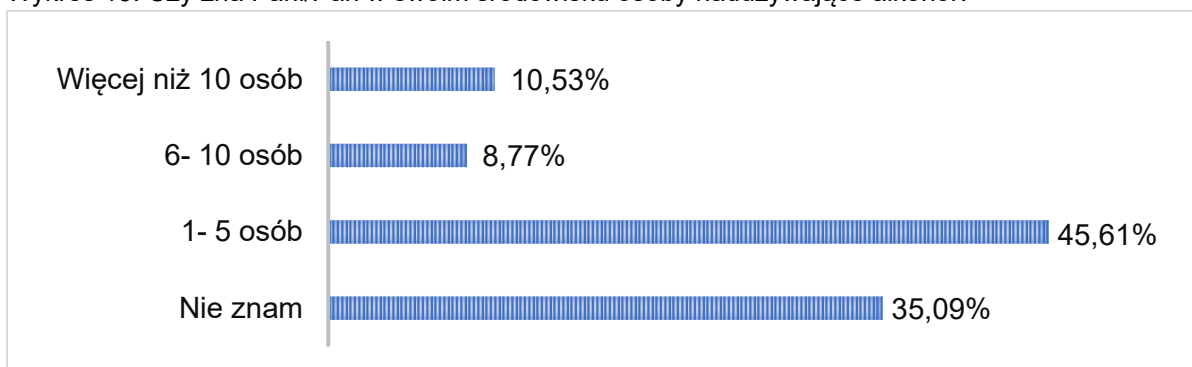
osoby pijące szkodliwie	Polska: 5-7% populacji
	Miasto Ciechanów: 5-7% tj. ok. 2 099 – 2 939 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	Polska: 2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin
	Miasto Ciechanów: ok. 2 239 osób dorosłych i dzieci

Źródło: PARPA

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu Miasta Ciechanów wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Dla 42,11% badanych jest to problem zauważalny na terenie Ciechanowa, a dla 26,32% jest to problem bardzo powszechny. Z kolei, 24,56% uważa, że są to nieliczne przypadki. Następnie 3,51% uważa, iż taki problem nie występuje na terenie miasta i tyle samo nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

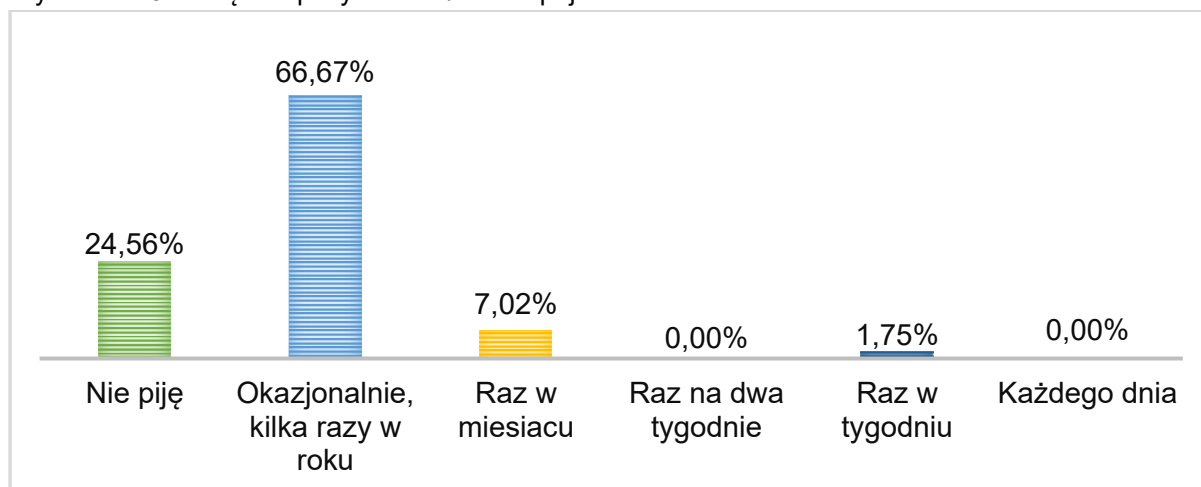
Ponadto, 56,14% uważa, że osoby spożywające alkohol stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów, gdyż łącznie 64,91% zna osobiście kogoś, kto w ich ocenie nadużywa alkoholu, w tym: 45,61% do 5 takich osób, 10,53% zna powyżej 10 takich osób, a 8,77% od 6 do 10 takich osób. Pozostali ankietowani, tj. 35,09% zaprzeczyli posiadaniu takich znajomości.

Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?

Jak wynika z deklaracji badanych mieszkańców z terenu miasta, alkohol jest obecny w ich życiu, lecz częstotliwość jego spożywania jest zazwyczaj okazjonalna. Najlichniesza grupa ankietowanych tj. 66,67% przyznała się do spożywania napojów alkoholowych okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. Z kolei, 24,56% zadeklarowało abstynencję, natomiast 7,02% przyznało, iż spożywa alkohol raz w miesiącu. Z kolei, 1,75% przyznało, iż ma to miejsce raz w tygodniu. Analizując płeć respondenta, zarówno kobiety, jak i mężczyźni deklarowali najczęściej, iż spożywają alkohol okazjonalnie.

Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?

Podkreślić należy, iż 36,85% ankietowanych przyznało, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Nieco niepokojącym jest, iż 17,55% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Mieszkańcy zwrócili również uwagę na nasilenie zjawiska spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. Ponadto, łącznie 31,58% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

Z pozyskanych danych wynika, iż 26,32% badanych potrafiło samodzielnie wskazać przynajmniej jedną instytucję, która zajmuje się taką pomocą. Odpowiedzi respondentów wskazywały najczęściej na Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, a kolejno Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Pozostałe 73,68% przyznało, że nie zna żadnej instytucji, udzielającej pomocy osobom uzależnionym. W celu poszerzenia wiedzy mieszkańców na temat instytucji działających w obszarze

profilaktyki, zasadnym wydaje się więc podjęcie działań informacyjnych w tym zakresie.

Problem alkoholizmu potwierdzają także odpowiedzi uczestniczących w badaniu sprzedawców napojów alkoholowych, gdyż 80,00% badanych przyznało, że spotyka się z próbami zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe. Badani deklaruwali najczęściej, że próby zakupu alkoholu przez osoby młode zdarzają się raczej rzadko (85,00%). Ponadto, 85,00% przyznało, iż osoby nieletnie dokonują zakupu piwa 0% rzadko, raz w miesiącu. Pozytywnym jest, że w przypadku wątpliwości co do pełnoletności klienta, wszyscy sprzedawcy proszą o okazanie dokumentu potwierdzającego wiek. Co więcej, wszyscy sprzedawcy uczestniczący w badaniu ankietowym mają świadomość jakie kary grożą za sprzedaż alkoholu osobie niepełnoletniej.

Problem spożywania napojów alkoholowych przez młode osoby potwierdzają także wyniki badania przeprowadzonego wśród uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu Miasta Ciechanów.

Z pozyskanych danych wynika, iż 16,04% uczniów klas piątych i szóstych oraz 32,88% uczniów klas siódmych i ósmych miało już kontakt z alkoholem. Niepokojącym jest również fakt, iż obniża się wiek inicjacji alkoholowej, która według deklaracji badanych uczniów najczęściej przypada na wiek 11 lat. Warto zaznaczyć, iż 27,08% klas siódmych i ósmych spożywało alkohol za namową osób trzecich. Wielu uczniów biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Uczniowie prezentują dość dobry poziom znajomości konsekwencji zdrowotnych picia alkoholu.

Idąc dalej, do spożywania alkoholu przyznało się również 44,40% tj. 103 uczniów szkół ponadpodstawowych, z czego 63,21% tj. 64 uczniów przyznało się do picia alkoholu 30 dni przed badaniem. Ponadto, 51,92% (54 uczniów) przyznało się, że zdarzyło się im upić napojem alkoholowym. Niepokojącym jest, iż 33,33% (18 uczniów) przyznało, iż zdarzyło im się tak silne upicie, że stracili kontrolę nad własnym zachowaniem.

W trakcie badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę swojego stanu nietrzeźwości w efekcie ostatniego spożywania alkoholu przy użyciu skali, na której minimalna wartość 1 oznaczała tzw. „lekki rausz”, a maksymalna wartość 10- bardzo silne upicie. Jak się okazało średnia dla badanych uczniów zamieszkujących Ciechanów wyniosła 5,30.

Zapytano również uczniów o dostępność alkoholu oraz postaw sprzedawców wobec prób zakupu różnego rodzaju napojów alkoholowych przez osoby niepełnoletnie. Zapytano więc uczniów czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy próbowali nabyć alkohol oraz z jakimi postawami sprzedawców się spotkali. Z badań wynika, iż młode osoby najczęściej podejmowały próby zakupu piwa. Ponadto, w większości przypadków zakupu napojów alkoholowych nie spotkali się z odmową sprzedawcy alkoholu ze względu na ich wiek.

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie miasta. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

Na terenie Miasta Ciechanów działa **Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień**, które:

- tworzy projekt programu i koordynuje jego realizację,
- motywuje osoby uzależnione do podjęcia leczenia odwykowego,
- organizuje i nadzoruje pracę zajęć opiekuńczo-wychowawczych,
- organizuje dożywianie dzieci,
- organizuje wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży,
- udziela pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom z problemem alkoholowym oraz problemem narkomanii,
- organizuje profesjonalną edukację dla nauczycieli, policjantów, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych,

- organizuje i nadzoruje realizację programów i akcji profilaktycznych w szkołach.

W zakresie wykonywanych zadań Biuro PiRPU współpracowało z instytucjami lokalnymi, tj. Sądem, Prokuraturą, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Strażą Miejską, Policją, a także ruchem samopomocowym AA.

W 2022 roku Biuro PiRPU było czynne codziennie od 8:00 do 20:00. W godzinach od 8:00 do 16:00 pomoc świadczona była głównie przez pracowników Biura, zaś od godziny 16:00 do 20:00 prowadzone były specjalistyczne dyżury interwencyjno-wspierające psychologa i terapeutę, odbywały się także spotkania grupy wsparcia dla osób z problemem alkoholowym oraz grup DDA. Ponadto, w wybrane dni tygodnia, w godzinach popołudniowych na mityngach spotykali się członkowie wspólnoty AA, swoje spotkania miała także grupa Al.-Anon. Codziennie, w godzinach pracy Biura czynny był również telefon zaufania, z którego korzystały osoby doświadczające przemocy, uzależnieni, oraz rodzice borykający się z problemami wychowawczymi z dziećmi.

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- konstruuje i opiniuje program, projekty uchwał oraz oferty wpływające w trakcie roku,
- podejmuje działania zmierzające do kierowania osób uzależnionych na leczenie pod nadzorem Sądu,
- sporządza Niebieską Kartę zgłaszającym się osobom doświadczającym przemocy,
- wydaje opinie, postanowienia określone przepisami prawa w sprawach udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Dane z działalności Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2020-2022 wskazują, iż zmalała liczba wniosków do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego oraz liczba przeprowadzonych rozmów motywujących. W 2022 roku Komisja odbyła 19 posiedzeń, wydając 24 postanowienia w sprawie usytuowania punktów sprzedaży alkoholu w oparciu o przepisy uchwał Rady

Miasta. W wyniku przeprowadzonych rozmów 11 osób podjęło leczenie dobrowolnie, natomiast do sądu skierowano 26 wniosków o zobowiązanie do podjęcia terapii odwykowej. Na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu do biegłych sądowych psychologa i psychiatry Komisja skierowała 30 osób.

Tabela 20. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania MKRPA	Rok	Liczba
posiedzenia MKRPA (ogółem)	rok 2020	18 posiedzeń
	rok 2021	18 posiedzeń
	rok 2022	19 posiedzeń
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2020	18 rozmów
	rok 2021	22 rozmowy
	rok 2022	11 rozmów
wnioski o leczenie odwykowe	rok 2020	43 wnioski
	rok 2021	40 wniosków
	rok 2022	29 wniosków
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2020	41 zleceń
	rok 2021	37 zleceń
	rok 2022	30 zleceń
wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2020	33 wnioski
	rok 2021	34 wnioski
	rok 2022	26 wniosków
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2020	26 postanowień
	rok 2021	23 postanowienia
	rok 2022	24 postanowienia

Z danych przekazanych przez MKRPA wynika, iż liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu była najwyższa w 2021 roku. Ponadto, w 2020 i 2022 roku członkowie MKRPA wszczęli po jednej procedurze NK.

Tabela 21. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla rodzin z problemem uzależnień

Punkt Informacyjno- Konsultacyjny	Rok	Liczba
liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu (ogółem)	rok 2020	600 rodzin
	rok 2021	1 059 rodzin
	rok 2022	884 rodziny
rodziny z problemem alkoholowym	rok 2020	360 rodzin
	rok 2021	743 rodziny
	rok 2022	521 rodzin

Tabela 22. W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:

Procedura „Niebieskie Karty”	Rok	Liczba
wszczenie procedur	rok 2020	1 procedura
	rok 2021	0 procedur
	rok 2022	1 procedura

Inne instytucje leczenia i poradnictwa:

- Poradnia Leczenia Uzależnień przy Specjalistycznym Szpitalu Wojewódzkim,
- Centrum Psychoterapii i Psychoedukacji w Ciechanowie,
- Grupy samopomocowe AA i AL- ANON,
- Grupa Samopomocowa Dorosłe Dzieci Alkoholików (DDA),
- Punkt Wsparcia Dziecka i Rodziny.

Punkt Wsparcia Dziecka i Rodziny realizuje zajęcia opiekuńczo-wychowawcze z elementami profilaktyki uzależnień oraz zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz problemem narkomanii, edukacje rodziców, nauczycieli, współpracuje z seniorami.

Świetlica:

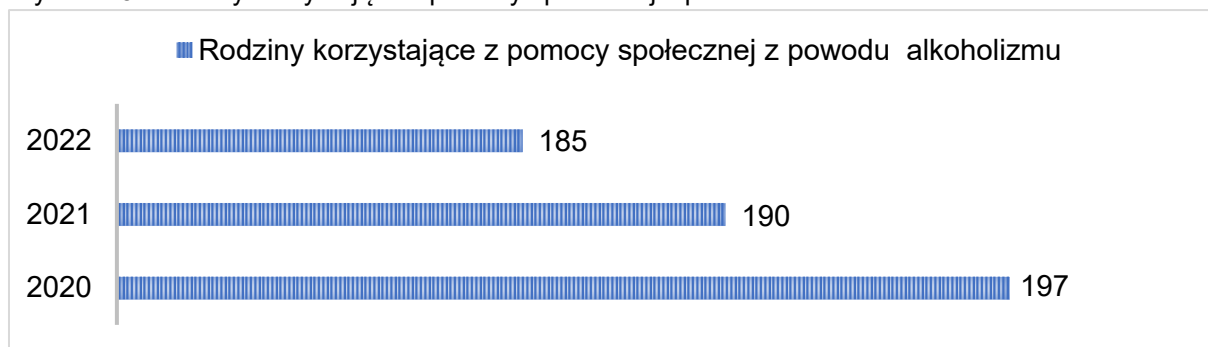
- liczba dzieci w placówce: 29 dzieci, w tym z rodzin alkoholowych: 20 dzieci,
- liczba wychowawców: 4 osoby.

Ponadto, w 2022 roku w sześciu świetlicach szkolnych, działających na terenie ciechanowskich szkół podstawowych zatrudnieni zostali dodatkowi wychowawcy

(łącznie 28 pedagogów, na co dzień pracujących z dziećmi i młodzieżą), którzy poza zajęciami opiekuńczo-wychowawczymi, realizowali opracowane przez siebie programy z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy i agresji rówieśniczej.

Zgodnie z danymi MOPS w Ciechanowie, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.

Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Narkomania

Według danych z lat 2018/2019 odsetek osób, które miały kontakt z narkotykami w ciągu ostatniego roku w Polsce jest kilkunastokrotnie niższy od odsetka osób mających kontakt z alkoholem. Używanie alkoholu w ciągu ostatniego roku odnotowano w Polsce na poziomie 79,9% (badanie z 2018 roku), podczas gdy w przypadku narkotyków odsetek wyniósł 5,4% (dane dla osób w wieku 15-64 lata)⁶.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Miasta Ciechanów, jednak są to nieliczne przypadki. Taką odpowiedź zaznaczyło 43,86% badanych mieszkańców. Jednakże dla 24,56% jest to problem zauważalny, a dla 1,75% problem bardzo powszechny na terenie miasta.

Większość respondentów biorących udział w badaniu nie zna osób zażywających narkotyki (75,44%), jak również miejsc, w których można dokonać zakupu tego rodzaju substancji psychoaktywnych (89,47%). Do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się 7,02% respondentów twierdząc w większości, iż był to jednorazowy kontakt.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów pojawiły się deklaracje potwierdzające znajomość w swoim środowisku osób niepełnoletnich zażywających narkotyki. Do posiadania tego typu znajomości przyznało się 9,09% uczniów klas piątych i szóstych oraz 30,82% uczniów klas siódmych i ósmych. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych nie miała dotychczas kontaktu z narkotykami. Do zażywania narkotyków przyznało się 19,18% uczniów klas siódmych i ósmych. Ponadto, 17,86% z nich przyznało, że przebywało pod wpływem narkotyków na terenie szkół. Wraz z wiekiem wzrasta również możliwość dostępu do substancji psychoaktywnych. Również 8,90% uczniów klas siódmych i ósmych

⁶ Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020

potwierdziło, iż posiada informacje gdzie i u kogo można kupić narkotyki. Badani uczniowie prezentują raczej dobry poziom wiedzy na temat konsekwencji zdrowotnych stosowania narkotyków, a także sankcji prawnych z tytułu ich posiadania. Niemniej jednak istnieje spora grupa osób, szczególnie wśród uczniów młodszych, która takiej wiedzy nie posiada.

Ponadto, 7,30% tj. 17 uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało, iż zażywało narkotyki. Największy odsetek z nich przyznał się do kontaktu z marihuaną lub haszyszem oraz lekami uspokajającymi i nasennymi z przepisu lekarza.

Idąc dalej, 4,79% uczniów klas starszych przyznało, iż wie gdzie i u kogo kupić dopalacze. Ponadto, 16,44% uczniów klas siódmych i ósmych przyznało, że zna osoby w swoim środowisku, które zażywają dopalacze. Do używania tego typu substancji przyznało się 1,37% uczniów klas starszych. Uczniowie prezentują dość dobry poziom wiedzy nt. konsekwencji zdrowotnych stosowania dopalaczy, jednak istnieje grupa osób, która przyznała się do braku wiedzy w tym zakresie. Ponadto, 2,16% tj. 5 uczniów szkół ponadpodstawowych przyznało się do używania dopalaczy.

Zgodnie z danymi MOPS w Ciechanowie, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii była najwyższa w 2021 roku.

Wykres 16. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu narkomanii

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Uzależnienia behawioralne

Nieustanny postęp technologiczny, będący imperatywem o sile nieomal równej postępowi biologicznemu, codziennie zmienia otaczającą nas rzeczywistość, kreując nie tylko nowe możliwości, lecz także wyzwania. (...) Takie zjawiska, jak ogólnoświatowa wymiana informacji, stosowanie elektronicznego podpisu, korzystanie z e-bankowości czy niezwykle popularne portale społecznościowe oraz rozrywkowe, prowadzą do wirtualizacji rzeczywistości i „cyfryzacji” ludzkiego życia.⁷

Wraz ze wzrostem popularności i dostępności nowych technologii wzrasta także lista zagrożeń związana z ich użytkowaniem. Według opublikowanych przez GUS danych z 2017 r. 98,8% gospodarstw domowych z dziećmi wykorzystuje Internet do codziennych aktywności. W zrealizowanych rok wcześniej badaniach „Nastolatki wobec Internetu” (Kamieniecki i in., 2016) również wykazano, że w domu korzysta z niego codziennie ponad 90% nastolatków. Internet stał się nieodłącznym elementem życia młodych ludzi, niezbędnym do nauki i komunikacji. Powszechne korzystanie przez młodzież z tego medium nasuwa pytania o związane z tym zagrożenia. Choć dla większości użytkowników Internet faktycznie jest narzędziem pracy, rozrywki i komunikacji, to jednak w przypadku pewnej grupy młodych internautów korzystanie z sieci może wymykać się spod kontroli.

W związku z tym zadano poszczególnym grupom badawczym kilka pytań odnośnie zagrożeń związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Wśród uczniów klas piątych i szóstych najbardziej zauważalnym problemem jest nałogowe korzystanie z telefonu wskazane przez 18,18%, a kolejno nadmierne korzystanie z Internetu oraz nadmierne korzystanie z gier komputerowych wskazane po równo przez 17,11%.

⁷ Wasilewski. J, Zarys definicyjny cyberprzestrzeni [w:] „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego” 2013, nr 9

Z kolei, 29,45% uczniów klas siódmych i ósmych mierzy się z nałogowym korzystaniem z telefonu komórkowego. Następnie 21,23% przyznało, że nadmierne korzysta z Internetu, a 17,12% nadmierne korzysta z gier komputerowych. Z kolei, 16,44% odczuwa strach związany z brakiem kontaktu z telefonem komórkowym (nomofobię).

Ponadto, uczniowie szkół ponadpodstawowych również wskazali, iż najczęściej dotyczy ich 28,88% nałogowe korzystanie z Internetu. Kolejno 25,43% wskazało na fonoholizm, a 20,26% na nadmierne korzystanie z gier komputerowych. Następnie 14,22% odczuwa strach związany z brakiem kontaktu z telefonem komórkowym. Z kolei, 12,93% dotyczy obsesyjne kupowanie niepotrzebnych rzeczy, czyli zakupoholizm.

Wielu rodziców zadaje sobie pytanie, czy ich nastoletnie dzieci mogą uzależnić się od komputera lub innych czynności. Czy takie niepokojące zjawiska mogą zagrozić zdrowiu i bezpieczeństwu dzieci? Do niedawna uważano, że można się uzależnić tylko od substancji psychoaktywnych, a więc od alkoholu, tytoniu, leków i narkotyków. Okazuje się jednak, że w dobie nowoczesnych technologii informatycznych dorastające dzieci są coraz bardziej narażone na inne zagrożenia, które określa się jako uzależnienie od czynności lub uzależnienie behawioralne.

Zapytano więc rodziców, czy zauważyli u swojego dziecka problemy związane z uzależnieniami od czynności. W wyniku odpowiedzi okazało się, iż największy odsetek badanych rodziców tj. 40,08% wskazał, iż ich dzieci najczęściej dotyczy problem fonoholizmu, czyli nałogowego korzystania z telefonu komórkowego. Kolejno 26,16% respondentów zauważyło u swoich dzieci problem nadmiernego korzystania z Internetu, a 21,10% problem nadmiernego korzystania z gier komputerowych.

Również badani nauczyciele wskazywali najczęściej, że ich uczniów dotyczy problem nałogowego korzystania z telefonu komórkowego. Taką odpowiedź wybrało 94,35% respondentów. Kolejno wskazali na problem nadmiernego korzystania z Internetu oraz problem nadmiernego korzystania z gier komputerowych. Wiele nauczycieli wskazało, iż uczniów dotyczy również problem zachowań autoagresywnych (36,72%), problem związany z zburzeniami odżywiania (35,59%) oraz problem hazardu (21,47%).

Zarówno badani rodzice, jak i badani nauczyciele najczęściej oceniali swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych jako dobrą. Ponadto, 59,89% badanych nauczycieli przyznało, iż chcieliby uczestniczyć w szkoleniach poświęconych tematyce uzależnień behawioralnych.

Najważniejszym problemem wśród dorosłych mieszkańców z terenu Miasta Ciechanów również okazał się problem nadmiernego korzystania z telefonu komórkowego. Taką odpowiedź wskazało 35,09% badanych mieszkańców. Kolejno 29,82% mierzy się z sieciologizmem, a 8,77% przyznało, że dotyczy ich zakupoholizm. Pozostałe wyniki przedstawia poniższa tabela.

Tabela 23. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:

Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	Tak
uzależnieniem od pracy (pracoholizm)	7,02%
nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonoholizm)	35,09%
nadmiernym korzystaniem z Internetu	29,82%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	5,26%
hazardem	1,75%
nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupoholizm)	8,77%
nadmiernym objadaniem się (jedzeniologizm)	7,02%
obsesyjnym przestrzeganiem jedzenia zdrowej żywności (ortoreksja)	1,75%

Ponadto, 49,12% badanych mieszkańców oceniło na poziomie dostatecznym swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych. Kolejno 31,58% przyznało, iż jest ona dobra, a 15,79% stwierdziło, że ich wiedza w tym zakresie jest niedostateczna. Następnie 1,75% przyznało, iż posiada bardzo dobrą wiedzę w tym temacie i tyle samo nie wiedziało jak ustosunkować się do tak zadanego pytania.

W kontekście przywołanych wyżej wyników badań, zaleca się upowszechnianie wiedzy dotyczącej uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie/dystrybuowanie materiałów informacyjno- edukacyjnych oraz prowadzenie kampanii społecznych.

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne wskazują na problem starzenia się społeczeństwa na terenie Miasta Ciechanów. Zwłaszcza zauważalny jest rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego. Przejawia się on wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. W związku z tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa, wymusza na władzach samorządowych podejmowanie działań zmierzających do redukcji jego skutków.

Tabela 24. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
ogółem:	
rok 2018	44 209 osób
rok 2019	44 138 osób
rok 2020	42 835 osób
rok 2021	42 449 osób
rok 2022	41 980 osób
osoby w wieku 0-17 lat:	
rok 2018	7 597 osób
rok 2019	7 646 osób
rok 2020	7 260 osób
rok 2021	7 255 osób
rok 2022	7 206 osób
osoby w wieku 18-59 lat:	
rok 2018	24 760 osób
rok 2019	24 310 osób
rok 2020	23 218 osób
rok 2021	22 750 osób
rok 2022	22 253 osoby

osoby w wieku 60 lat i więcej:	
rok 2018	11 832 osoby
rok 2019	12 182 osoby
rok 2020	12 357 osób
rok 2021	12 444 osoby
rok 2022	12 521 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Prognozy demograficzne (GUS) wskazują na przyspieszenie negatywnych tendencji – do 2030 roku dzieci do 14 roku życia ubędzie nawet o 15,4% (ostatnie dwa lata były szczególnie niekorzystne pod względem ujemnego przyrostu naturalnego), a osób w wieku produkcyjnym o blisko 8,2%; przybędzie za to 20,8% osób po 65 roku życia.

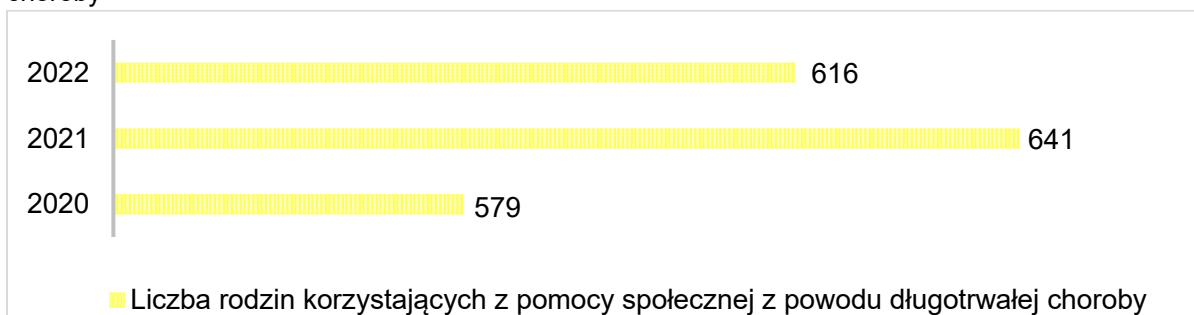
Zgodnie z danymi MOPS w Ciechanowie, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności, natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby w 2021 roku była najwyższa.

Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby

Źródło: opracowanie własne na podstawie MOPS w Ciechanowie

Częstotliwość występowania ciężkich i długotrwałych chorób oraz niepełnosprawności, w tym m.in. w związku ze starzeniem się społeczeństwa, pozwala przypuszczać, że w okresie objętym Strategią liczba osób wymagających wsparcia z tytułu chorób i niepełnosprawności będzie wzrastać.

Działania prowadzone na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie Miasta Ciechanów:

Dzienny Dom „Senior+”

Działalność DDS+ skierowana jest do 30 seniorów w wieku 60+ nieaktywnych zawodowo emerytów i rencistów o zmniejszonej sprawności psychofizycznej spowodowanej wiekiem lub z niepełnosprawnością, zamieszkujących na terenie Gminy Miejskiej Ciechanów.

Zasadniczym celem działalności Dziennego Domu „Senior+” jest zaspakajanie potrzeb opiekuńczych, bytowych oraz wspomagających swoim podopiecznym. W ramach pobytu udostępniana jest Seniorom infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie wolnego czasu, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego. Placówka zapewnia wsparcie seniorom poprzez różnego rodzaju formy aktywności i terapii zajęciowej. Swoimi działaniami przyczynia się do podtrzymywania kontaktów społecznych oraz wydłuża okres samodzielnego funkcjonowania zwłaszcza osób samotnych. Zapewnia pomoc w formie podstawowych świadczeń uwzględniających zakres i potrzeby podopiecznych oraz prowadzi działania zmierzające do ich aktywizacji, organizacji czasu wolnego w placówce i poza nią, służy utrzymaniu osób starszych i niepełnosprawnych jak najdłużej w ich miejscu zamieszkania, co stanowi istotne wsparcie w ich codziennym funkcjonowaniu.

W roku 2022 wydano 38 decyzji administracyjnych kierujących do DDS+. Uczestnicy DDS+ stanowią zróżnicowaną grupę społeczną pod względem płci, wieku, sprawności ruchowej. Niespełna połowa (48%) ogółu uczestników w 2022 roku to osoby powyżej 80 roku życia. Orzeczenie o stopniu niepełnosprawności w roku 2022 posiadało 26 uczestników.

Wieloletni program Senior+

W trybie konkursowym w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025, Moduł II Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu Senior+ , Edycja 2021 i 2022 pozyskano dofinansowanie ze środków Budżetu Państwa na działania związane z bieżącym utrzymaniem placówki w tym; zakup obiadów, art. żywnościowych na organizację spotkań okolicznościowych, zakup prasy, materiałów do terapii zajęciowej i usługi kulturalno-oświatowe, pokrycie kosztów wynagrodzenia pracowników.

Opieka 75+ - edycja 2022

Strategicznym celem programu jest poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych zarówno dla osób samotnych, samotnie gospodarujących, jak również pozostających w rodzinach będących w wieku 75 lat i więcej. W 2022 roku z pomocy skorzystały 63 osoby.

Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” - edycja 2022

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla uczestników Programu.

Dodatkowe cele stanowią:

- poprawę jakości życia osób niepełnosprawnych, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia,
- wsparcia osób niepełnosprawnych oraz zapewnienia pomocy adekwatnej do potrzeb,
- uczestnictwa osób niepełnosprawnych w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych lub sportowych itp.,
- dofinansowania jednostek samorządu terytorialnego w ramach realizowanych zadań mających na celu wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych,
- zwiększenia wsparcia asystenckiego dla niepełnosprawnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego.

W 2022 roku z tej formy pomocy skorzystało łącznie 28 osób.

Domy pomocy społecznej

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu mają prawo do pobytu w domu pomocy społecznej. W 2022 roku w domach pomocy społecznej przebywało 59 osób, którym wydano decyzje kierującą i decyzję o odpłatności. Mieszkańcy miasta przebywali w różnych placówkach. Należy zauważyć, że koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej znacznie wzrósł w porównaniu do lat ubiegłych.

Usługi opiekuńcze

Zgodnie z artykułem 51 ustawy o pomocy społecznej, osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. W 2022 roku z usług opiekuńczych skorzystały 133 osoby.

Ponadto, w 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie świadczył również **specjalistyczne usługi opiekuńcze** dla 3 dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi (1 osoba niepełnosprawna intelektualnie oraz 2 osoby z chorobą psychiczną) zamieszkałych na terenie Miasta Ciechanów. Zrealizowano 86 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie w 2022 roku zatrudniał 3 osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze (2 pracowników socjalnych, 1 terapeuta zajęciowy).

Tabela 25. Analiza świadczonych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych

Usługi opiekuńcze	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba opiekunów świadczących pomoc w formie usług opiekuńczych	25 osób	30 osób	27 osób
Liczba osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych łącznie	157 osób	139 osób	132 osoby
Liczba osób z orzeczoną niepełnosprawnością	66 osób	55 osób	45 osób

Kontynuacja świadczenia usług teleopiekuńczych

W 2020 r. Gmina Miejska Ciechanów przystąpiła do realizacji Pilotażowego programu wdrożenia usług opiekuńczych w formie teleopieki w gminach w województwie mazowieckim”. W 2022 r. utrzymano trwałość realizacji zadania poprzez dokonywanie opłat abonamentowych związanych z realizacją usług teleopiekuńczych. W 2022 roku świadczenie objęło 30 osób.

Środowiskowy Dom Samopomocy typu A i B

Środowiskowy Dom Samopomocy mieści się w dwóch budynkach: ŚDS typu A dla Osób Chorych Psychiczenie ul. Niechodzka 14o oraz ŚDS typu B dla Osób z Upośledzeniem Umysłowym ul. Strażacka 7b. Dom jest ośrodkiem wsparcia dziennego pobytu powołanym przez Radę Miasta Ciechanów, przeznaczonym dla osób dorosłych, przewlekle psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo.

Wolontariat

Wolontariat jest kolejną formą wspierania mieszkańców w potrzebie. Bez większych ograniczeń wolontariuszem może zostać każda osoba, która ukończyła 18 rok życia i ma możliwość do bezinteresownej pomocy osobom potrzebującym. W przypadku osób nieletnich potrzebna jest zgoda rodzica bądź opiekuna. Wolontariusze mogą pomagać osobom starszym, dzieciom i młodzieży uczącej się oraz mniejszościom narodowym. Wolontariusze skupiani są przez poszczególne instytucje bądź też przez Urząd Miasta.

Usługi świadczone przez Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie dla osób z niepełnosprawnościami:

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba posiadająca orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub osoba legitymująca się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy:

- szkoleń,
- stażu,
- prac interwencyjnych,
- przygotowania zawodowego dorosłych,
- badań lekarskich lub psychologicznych, o których mowa w art. 2 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- zwrotu kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- finansowania kosztów, o których mowa w art. 45 ust. 3 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- studiów podyplomowych,
- szkoleń na podstawie trójstronnych umów szkoleniowych zawieranych pomiędzy starostą, pracodawcą i instytucją szkoleniową,
- bonu na zasiedlenie,
- bonu szkoleniowego,
- bonu stażowego.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty

finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców⁸.

Tabela 26. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

<p>Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczoną stopniem o niepełnosprawności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika. • Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy. • Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy. • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
<p>Uprawnienia osoby z orzeczoną stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadającej status „bezrobotnego” lub poszukującej pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy). • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia

⁸ Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie- informacje dla osób z niepełnosprawnościami

	<p>zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).
Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.

Pracownicy MOPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na niskie dochody, ubóstwo, niewystarczające środki na leczenie, bezrobocie, niską aktywizację, izolację, wykluczenie społeczne, brak możliwości uzyskania zatrudnienia w zakładach pracy chronionej, brak mieszkań chronionych na terenie powiatu ciechanowskiego, brak wystarczającej opieki medycznej, problemy lokalowe, brak działań zmierzających do usamodzielniania osób z niepełnosprawnościami, ograniczoną ilość miejsc w projektach oraz usługach dla osób z niepełnosprawnościami, brak zapewnienia ciągłości w takich formach pomocy jak np. asystent osobisty, niewielki udział III sektora w działaniach dla osób z niepełnosprawnościami, brak wyspecjalizowanej kadry do pomocy oraz brak wsparcia psychologicznego i prawnego członków rodziny. Według 62,50% badanych pracowników MOPS oferta pomocy osobom z niepełnosprawnościami (opieka, pomoc,

wsparcie, usługi opiekuńcze) nie jest wystarczająca. Z kolei, 12,50% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 25,00% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

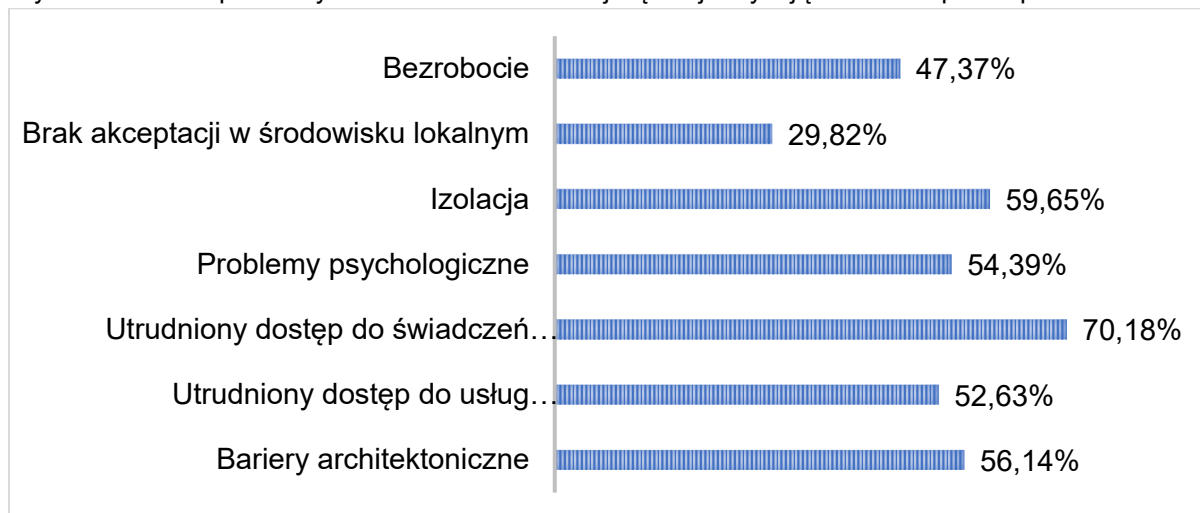
Z kolei wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy MOPS wymieniali najczęściej samotność, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwałą lub ciężką chorobę, niskie dochody utrudniające dokonywanie bieżących opłat przy jednoczesnym wydatkowaniu dużych kwot na leki i leczenie, utrudniony dostęp do ochrony zdrowia, bagatelizowanie społeczeństwa potrzeb i problemów osób starszych, izolację, brak wsparcia ze strony najbliższej rodziny, niewystarczająco rozwinięte usługi opiekuńcze, brak kompleksów mieszkalnych dla seniorów, brak wystarczającej opieki zewnętrznej (Dzienne Domy Seniora, kluby Seniora, Ośrodki wsparcia, DPS), niewystarczający przepływ informacji nt. możliwości skorzystania z usług dla seniorów oraz ograniczone możliwości zabezpieczenia osób starszych w ich własnym środowisku. Według 68,75% badanych pracowników MOPS oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) nie jest wystarczająca. Z kolei, 18,75% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 12,50% wyraziło przeciwne zdanie w tym temacie.

Zdaniem pracowników MOPS najbardziej ucierpiały podczas pandemii osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami i to do nich w pierwszej kolejności należy kierować wsparcie.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców z terenu Miasta Ciechanów wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. I tak, 70,18% badanych wskazało na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych np. rehabilitacji. Kolejno 59,65% wskazało na izolację, a 56,14% na bariery architektoniczne. Następnie 54,39% zaznaczyło problemy psychologiczne, 52,63% utrudniony dostęp do usług opiekuńczych, 47,37% bezrobocie, a 29,82% brak akceptacji w środowisku lokalnym.

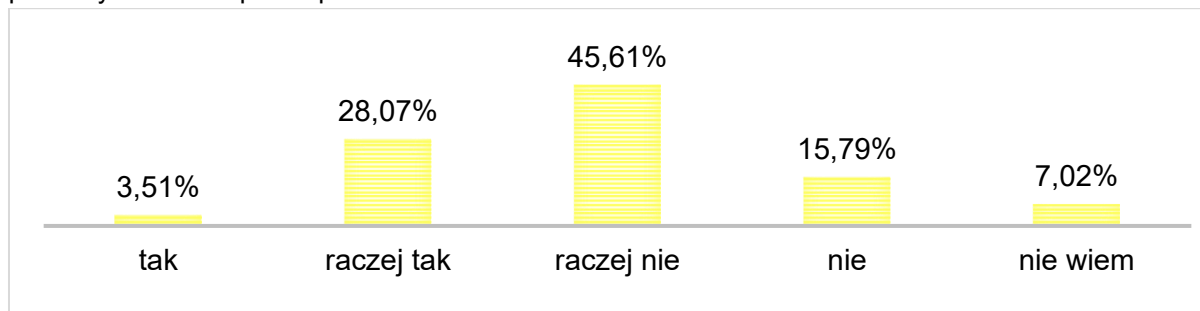
Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 19. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami?

Ponadto, łącznie 61,40% badanych mieszkańców oczekuje zwiększenia działań, które będą podejmowane na rzecz osób z niepełnosprawnościami, a łącznie 31,58% miało przeciwnie zdanie w tym temacie. Pozostałe 7,02% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

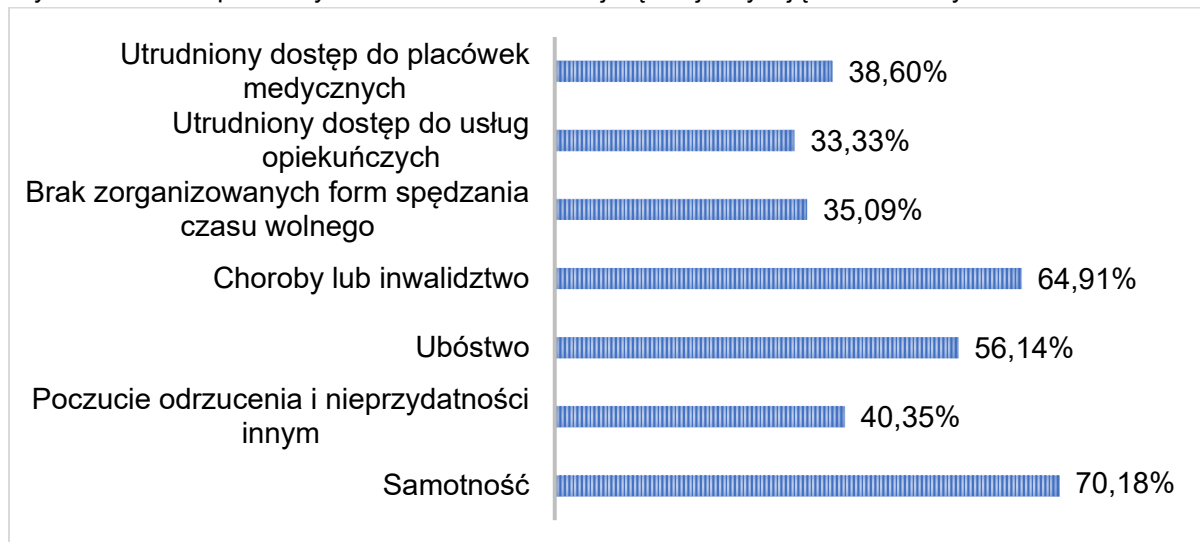
Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

W trakcie ankietyzacji dorosłych mieszkańców z terenu miasta poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność (70,181%), choroby lub inwalidztwo (64,91%) oraz ubóstwo (56,14%). Zwrócono również uwagę na poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym (40,35%), utrudniony dostęp do usług medycznych

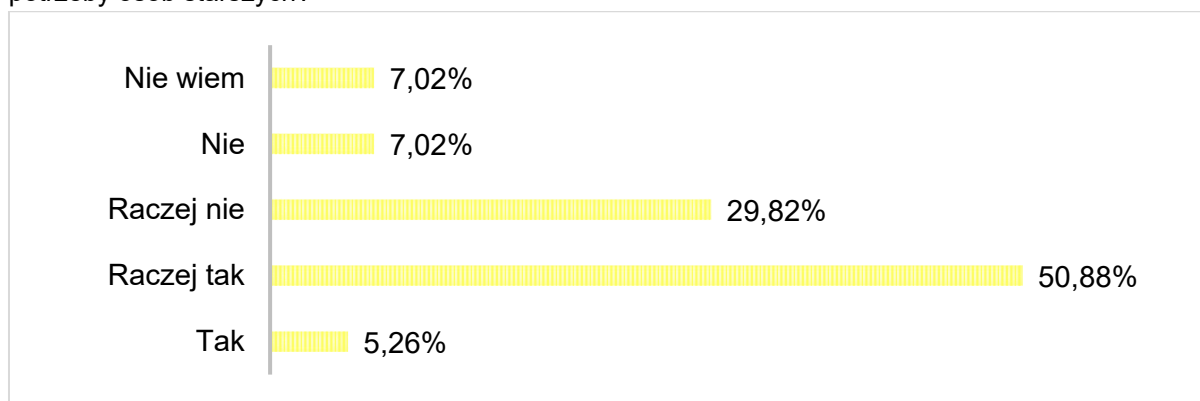
(38,60%), brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (35,09%) oraz na utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (33,33%). Wykres poniżej przedstawia rozkład poszczególnych odpowiedzi respondentów. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych na terenie miasta?

Ponadto, łącznie 56,14% ankietowanych przyznało, że działania podejmowane na terenie Miasta Ciechanów uwzględniają potrzeby osób starszych. Z kolei, łącznie 36,84% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie. Pozostałe 7,02% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi w tym zakresie.

Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczane, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Dodatkowo, rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej, objęte zostały przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie pomocą w naturze w formie

odzieży, obuwia. Pracownicy socjalni współpracują również z Bankiem Żywności w Ciechanowie i organizacjami pozarządowymi, które zajmują się dystrybucją artykułów żywnościowych mieszkańcom miasta. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie kwalifikuje osoby do pomocy żywnościowej udzielanej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. Program stanowi uzupełnienie wsparcia w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”.

Współpracę w tym zakresie w 2022 roku prowadzono z 6 organizacjami pozarządowymi:

- Stowarzyszenie Rodzin Wielodzietnych „Serce Matki”,
- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków,
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci,
- Ciechanowskie Stowarzyszenie Filantrop
- Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Ciechanowie,
- Akcja Katolicka przy Parafii Św. Józefa w Ciechanowie.

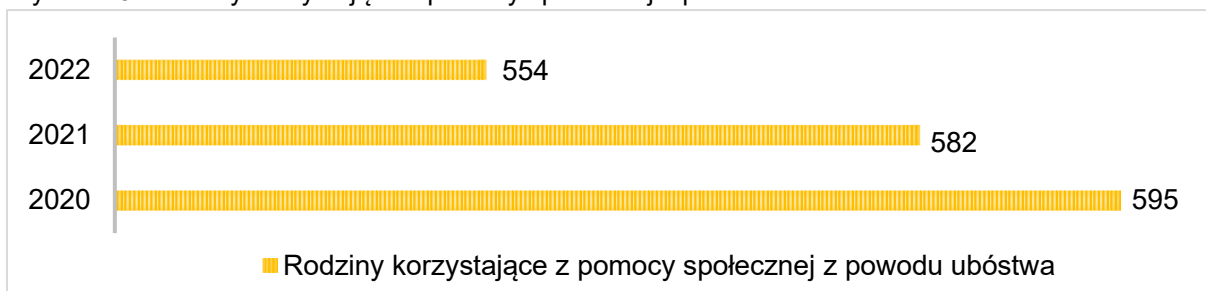
Co więcej, osoby lub rodziny pochodzenia ukraińskiego, które przybyły na terytorium Polski po 24 lutego 2022 roku mieli możliwość skorzystania z pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa. Pomoc otrzymały osoby/rodziny z Ukrainy znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, których dochód nie przekraczał 220% kryteriów dochodowych określonych w ustawie o pomocy społecznej dla osoby prowadzącej jednoosobowe gospodarstwo domowe lub dla osób funkcjonujących w rodzinie. Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące rodzin ukraińskich objętych tą formą pomocy.

Tabela 27. Liczba rodzin pochodzenia ukraińskiego objętych pomocą w ramach POPŻ

Liczba rodzin pochodzenia ukraińskiego objętych pomocą w ramach POPŻ	2022 rok
Liczba wydanych skierowań	294 skierowania
Łączna ilość osób, w tym:	667 osób
Liczba rodzin z dziećmi	183 rodziny

Zgodnie z danymi MOPS w Ciechanowie, na przestrzeni lat 2020-2022 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Uczestniczący w badaniu ankietowym nauczyciele szkół z terenu Ciechanowa zostali zapytani, czy w szkole jest wielu uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego (np. w formie dopłat do posiłków lub dopłat do wycieczek szkolnych). Z pozyskanych danych wynika, iż w szkołach jest wielu uczniów, którzy potrzebują takiego wsparcia. Taką odpowiedź wskazało 41,24% ankietowanych. Natomiast 16,95% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 41,81% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka⁹.

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki, gdyż z racji wieku nie jest ono w stanie samodzielnie sobie jej zapewnić oraz jego wychowanie w celu przygotowania dziecka do życia w społeczeństwie. Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania, przepisy ustawy o pomocy społecznej wskazują zwłaszcza na rodziny niepełne i wielodzietne. Bezradność występować może także w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

⁹ Miśkovicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013

Działania podejmowane w stosunku do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczymi to główne założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, a także ustawy o pomocy społecznej. Zgodnie z wymienionymi ustawami na jednostkach samorządu terytorialnego spoczywa obowiązek wspierania rodzin. Rodziny biologiczne, w tym również rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej, wspierane są w celu wzmocnienia lub przywrócenia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udzielane jest wsparcie w postaci usług asystenta rodziny. Zakres realizowanych w ramach usługi zadań ma charakter kompleksowy, odpowiadający identyfikowanym potrzebom rodziny. Misją pracy asystenta jest towarzyszenie rodzinom w poszukiwaniu rozwiązań i podejmowaniu działań zmierzających do przezwyciężenia trudności i poprawy funkcjonowania systemu rodzinnego. W 2022 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie zatrudnił 3 asystentów rodziny.

Zadania asystentów rodziny skupiały się wokół podniesienia kompetencji społecznych, w tym głównie:

- pomocy w budowaniu prawidłowego wzorca rodzica,
- pomocy w zakresie dbania o sytuację zdrowotną w szczególności małoletnich dzieci,
- pomocy w podjęciu leczenia odwykowego i korzystania ze specjalistycznego wsparcia,
- wzmocnieniu kompetencji rodziców,
- pomocy w egzekwowaniu obowiązku szkolnego dzieci,
- pomocy w budowaniu prawidłowych relacji między członkami rodziny,
- pomocy w poszukiwaniu pracy,
- pomocy w załatwianiu spraw w urzędach i instytucjach,
- doradztwo w prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- pomocy w planowaniu budżetu domowego,

- pomocy w wyrobieniu nawyków higienicznych i utrzymania czystości w najbliższym otoczeniu.

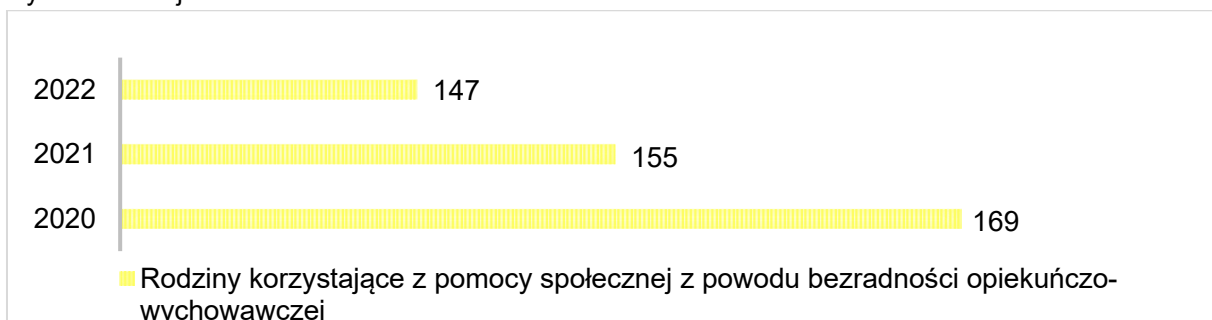
Z przedstawionych danych przez MOPS w Ciechanowie wynika, iż na przestrzeni lat 2020-2022 liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W 2022 roku 12 rodzin korzystało z usługi w związku z interwencją Sądu, który zobowiązał rodziny niewydolne wychowawczo do współpracy z asystentem rodziny.

Tabela 28. Analiza pomocy udzielonej w formie wsparcia asystenta w latach 2020-2022

Wyszczególnienie	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba rodzin objętych pomocą, wychowujących małoletnie dzieci	381	328	339
Liczba rodzin biologicznych, w których prowadzona była pogłębiona praca socjalna	127	145	136
Liczba asystentów rodziny	3	3	3
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	51	49	47
Liczba rodzin zobowiązanych przez sąd do współpracy z asystentem	13	13	12

Analizując szczegółowe dane MOPS w Ciechanowie z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej.

Wykres 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Od 1 stycznia 2017 roku z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisywanie mu funkcji koordynatora w zakresie wsparcia oferowanego kobietom w ciąży z powikłaniami lub rodzącej dziecko, u którego w prenatalnej fazie rozwoju lub w czasie porodu zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu. Każda kobieta w ciąży z powikłaniami i jej rodzina może skorzystać z pomocy i wsparcia asystenta rodziny, który na podstawie pisemnego upoważnienia może załatwiać w jej imieniu sprawy w różnych instytucjach oraz:

- będzie mógł reprezentować przed instytucjami i urzędami,
- udzieli wsparcia psychologicznego,
- udzieli pomocy w przezwyciężaniu problemów wychowawczych,
- będzie wspierał w realizacji codziennych obowiązków.

W 2022 roku w przypadku 7 rodzin Sąd Rejonowy w Ciechanowie wydał postanowienie o umieszczeniu 12 dzieci w pieczy zastępczej w tym:

- interwencyjnie - 1 dziecko,
- z powodu zgonu rodziców – 1 dziecko,
- z powodu skrajnej niezaradności życiowej spowodowanej uzależnieniami, zaburzeniami psychicznymi - 10 dzieci.

Tabela 29. Analiza dotycząca liczby postanowień Sądu w sprawie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

Liczba postanowień o umieszczenie w pieczy zastępczej wydanych przez Sąd Rejonowy w Ciechanowie	2020 rok	2021 rok	2022 rok
Liczba rodzin	6	8	7
Liczba dzieci	8	14	12

W 2022 roku w pieczy zastępczej przebywało łącznie 92 dzieci z 67 rodzin biologicznych, w tym 76 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych i 16 dzieci w 5 placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Dzieci z terenu Miasta Ciechanów przebywają w 5 placówkach zapewniających instytucjonalną formę pieczy zastępczej tj.:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Socjalizacyjna w Ciechanowie,
- Dom dla dzieci i Młodzieży „Promyk” w Morągu,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Tarłowie,
- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza w Suwałkach,
- Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w Ignatkach.

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników MOPS wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest najczęściej niski poziom umiejętności wychowawczych, a kolejno uzależnienia, niskie dochody, wielodzietność, ubóstwo, niepełna rodzina, niepełnosprawność/ długotrwała choroba oraz przemoc domowa. Pojawiła się również pojedyncza odpowiedź wskazująca na brak zaangażowania rodziców.

Przemoc domowa

Pojęcie przemocy domowej jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W świetle przepisu art. 2 ust. 1 o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domową należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków, finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przez osobę doznającą przemocy domowej należy rozumieć:

- małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
- rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletniego,

- wobec których stosowana jest przemoc domowa¹⁰.

Rodzaje przemocy:

- fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej,
- psychiczna - naruszenie godności osobistej,
- seksualna - naruszenie intymności,
- ekonomiczna - naruszenie własności,
- zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Wszystkie powyższe formy przemocy wzajemnie się uzupełniają i przenikają, a każda z nich powoduje określone szkody na zdrowiu fizycznym oraz psychicznym, wywołując cierpienie i krzywdy moralne u osób, które ich doznają. Stosowanie przemocy prowadzi w konsekwencji do niskiej samooceny, poczucia bezsilności i bezradności, ciągłego niepokoju, depresji oraz chorób związanych ze stresem. Szczególnie drastyczne skutki zauważa się u dzieci, gdyż krzywdzenie może zaburzyć ich funkcjonowanie we wszystkich dziedzinach życia. Należy pamiętać, że nie ma jednej przyczyny przemocy domowej. Do przemocy dochodzi w wyniku współwystępowania i interakcji (wzajemnego oddziaływania na siebie) różnych czynników: społecznych, kulturowych i psychologicznych. Można mówić o elementach ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się przemocy domowej, ale nie można stwierdzić, że są jej przyczyną.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Miejskiej Ciechanów został powołany w 2011 roku. W jego składzie znajdują się osoby reprezentujące instytucje tworzące lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej tj. przedstawiciele: Miejskiego Ośrodka

¹⁰ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej

Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Biura Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych, a także kuratorzy I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie. Siedzibą Zespołu Interdyscyplinarnego jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie.

Głównym celem Zespołu jest podnoszenie efektywności działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych. Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów. Ponadto do Zespołu należy:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;
- kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;

- składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2020-2022:

Analizując dane przekazane przez MOPS w Ciechanowie można zauważyć, iż na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych.

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2020: 5 posiedzeń,
- rok 2021: 4 posiedzenia,
- rok 2022: 4 posiedzenia.

Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2020: 83 grupy,
- rok 2021: 62 grupy,
- rok 2022: 109 grup.

Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2020: 265 posiedzeń,
- rok 2021: 256 posiedzeń,
- rok 2022: 335 posiedzeń.

Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2020: 83 rodziny,
- rok 2021: 62 rodziny,
- rok 2022: 109 rodzin.

Procedura „Niebieskie Karty” w latach 2020-2022:

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty” była najwyższa w 2022 roku. Ponadto, w 2020 roku liczba zakończonych procedur była najwyższa.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-A” wszczynających procedurę:

- rok 2020: 83 formularze,
- rok 2021: 62 formularze,
- rok 2022: 109 formularzy.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-C” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2020: 41 formularzy,
- rok 2021: 58 formularzy,
- rok 2022: 122 formularze.

Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta-D” przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego/grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2020: 17 formularzy,
- rok 2021: 19 formularzy,
- rok 2022: 58 formularzy.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2020: 116 rodzin,
- rok 2021: 96 rodzin,
- rok 2022: 130 rodzin.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku:

- rok 2020: 83 rodziny,
- rok 2021: 62 rodziny,
- rok 2022: 109 rodzin.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” ogółem:

- rok 2020: 82 zakończone procedury,
- rok 2021: 69 zakończonych procedur,
- rok 2022: 77 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej:

- rok 2020: 56 zakończonych procedur,
- rok 2021: 53 zakończone procedury,
- rok 2022: 66 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” po rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań:

- rok 2020: 26 zakończonych procedur,
- rok 2021: 16 zakończonych procedur,
- rok 2022: 11 zakończonych procedur.

W 2022 roku odnotowano największą liczbę osób dotkniętych przemocą domową. Na przestrzeni lat 2020-2022 wzrosła liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu.

Tabela 30. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Liczba zdarzeń związanych z przemocą	2020 rok	2021 rok	2022 rok
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	94	68	111
kobiety	81	62	93
mężczyźni	4	4	9
małoletni do 13 r.ż.	1	1	4
nieletni w przedziale 13-18 lat	8	1	5
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	69	66	93
kobiety	4	8	5
mężczyźni	65	58	88
nieletni	0	0	0

Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	62	54	82
kobiety	2	5	4
mężczyźni	60	49	78
nieletni	0	0	0

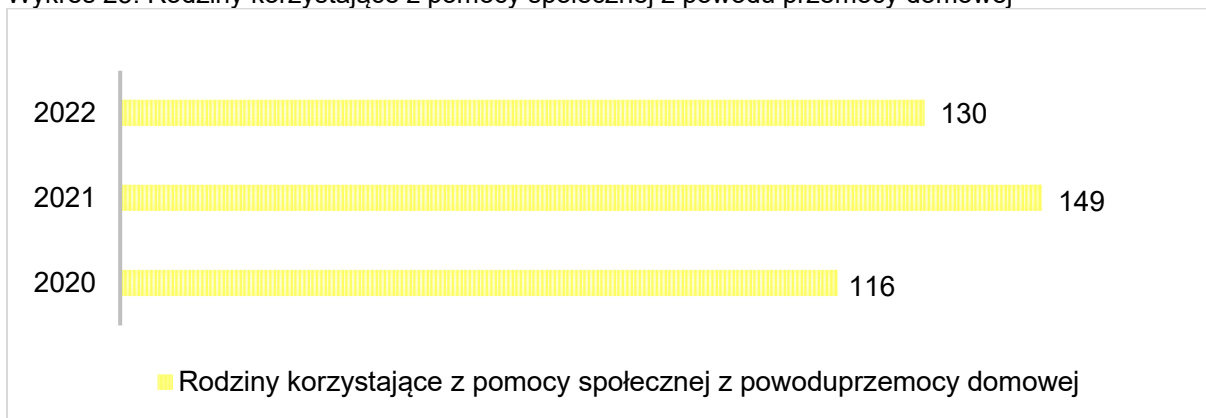
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Tabela 31. Liczba szkoleń

Liczba szkoleń dla pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	2020	2021	2022
	4	4	5

Zgodnie z danymi MOPS w Ciechanowie, liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej w 2021 roku była najwyższa i wynosiła 149 rodzin.

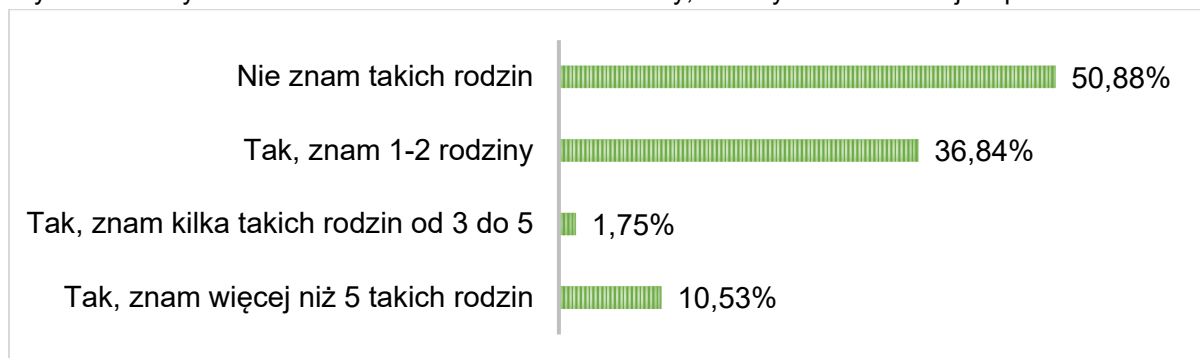
Wykres 25. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MOPS w Ciechanowie

Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego wśród mieszkańców, 36,84% zna 1-2 rodziny, w których stosowana jest przemoc, 1,75% od 3 do 5 takich rodzin, a 10,53% zna ponad 5 takich rodzin. Pozostałe 50,88% badanych przyznało, że w ogóle nie zna takich rodzin.

Wykres 26. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc?

Respondenci zostali również zapytani czy kiedykolwiek sami doświadczyli przemocy domowej. Zdecydowana większość badanych tj. 89,47% zaprzeczyło by takie zdarzenia miały miejsce. Pozostałe 10,53% potwierdziło natomiast, że doświadczyło przemocy domowej, a osobą stosującą przemoc był najczęściej ojciec lub mąż. Kilka osób nie wskazało osób, które wobec nich stosowały przemoc.

Jak wynika z pozyskanych danych, zdecydowana większość mieszkańców nie popiera stosowania kar fizycznych i surowego traktowania dzieci, gdyż 75,44% badanych wyraziło zdanie, że tego typu kary zdecydowanie nie stanowią dobrej metody wychowawczej. Kolejno 17,54% stwierdziło, że stosowanie kar cielesnych jest dopuszczalne w sytuacji kiedy inne metody zawodzą, a 3,51% uznało, że rodzic może karać własne dziecko w dowolny sposób i tyle samo ankietowanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Ostatnie pytanie w tej części dotyczyło znajomości instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej na terenie gminy. Pozyskane dane wskazują, iż 31,58% ankietowanych zna instytucje pomocowe w swoim środowisku, a wśród najczęściej wymienianych znalazły się: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja oraz Zespół Interdyscyplinarny. Pozostałe 68,42% respondentów przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Idąc dalej, zapytano uczniów czy czują się bezpiecznie w swoim domu. Zdecydowana większość uczniów szkół podstawowych odpowiedziała twierdząco na tak zadane pytanie. Uczniowie mają zazwyczaj pełne zaufanie do swoich rodziców i dzielą się z nimi wszystkimi problemami. W ankiecie pojawiły się również pytania dotyczące

oceny relacji i sposobów wychowywania rodziców w uznaniu badanych. Gdy zapytano o to, czy rodzic ma prawo uderzyć swoje dziecko; 79,14% uczniów klas piątych i szóstych oraz 76,71% uczniów klas siódmych i ósmych odpowiedziało, że rodzice nie mają prawa tego zrobić bez względu na okoliczności. W ocenie 9,09% uczniów klas piątych i szóstych oraz 6,85% uczniów klas siódmych i ósmych mogą w ten sposób ukarać dziecko, jeśli są ku temu powody.

Gdy zapytano nauczycieli, czy znają uczniów, którzy mogą doświadczać problemu przemocy domowej, łącznie 45,76% udzieliło odpowiedzi twierdzącej, gdyż zaobserwowało kilku takich uczniów. Kolejno 7,34% stwierdziło, iż taki problem nie występuje w ich środowisku szkolnym, a 46,89% nie wiedziało jak odpowiedzieć na tak zadane pytanie.

Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu kary fizyczne stanowią często stosowaną przez rodziców metodę wychowywania dzieci. Dla niektórych osób są one formą „ostatecznego rozwiązania”, po które sięga się w chwili utraty kontroli nad swoimi emocjami. Inni rodzice z kolei stosują kary fizyczne w sposób zaplanowany, wierząc w ich wychowawczą i rozwojową efektywność. Stosowanie kar fizycznych motywowane jest w tym przypadku dobrem dziecka¹¹.

W związku z powyższym, w trakcie ankietyzacji skierowano część pytań bezpośrednio do rodziców i dotyczyły one stosowanych metod wychowawczych oraz sposobów reagowania na złe zachowanie dziecka. I tak, 65,82% rodziców uczestniczących w badaniu zadeklarowało, że stara się rozmawiać z dzieckiem na ten temat, a 25,32% upomina lub ostrzega przed konsekwencjami złego zachowania. Kilkunastu rodziców stosuje także różnego rodzaju zakazy m.in. na korzystanie z urządzeń elektronicznych.

¹¹ Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci - uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009

Żaden z rodziców nie przyznał się do użycia siły fizycznej w przypadku złego zachowania dziecka.

Następnie, zapytano bezpośrednio rodziców czy zdarza im się stosować wobec dzieci kary cielesne. Największy odsetek stanowili respondenci, którzy nigdy nie użyli przemocy fizycznej wobec dzieci. W przypadku rodziców, którzy przyznali się do stosowania tego typu kar jedyne deklaracje dotyczyły tego, że zdarza się to rzadko, raz na pół roku (16,46%).

Zdecydowana większość rodziców uczniów z terenu Ciechanowa uważa, że dziecko nie powinno się bać rodziców (89,45%). Z kolei, 2,95% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 7,59% nie wyraziło swojej opinii w tym temacie.

Ponadto, 3,80% respondentów przyznało, iż rodzice mają prawo stosować kary cielesne wobec swoich dzieci, jeśli w ich przekonaniu zasłużyły sobie na to. Przeciwnie zdanie w tym temacie wyraziło 81,01% badanych, a pozostałe 15,19% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

W drodze badania okazało się również, że 58,65% ogółu badanych rodziców jest za ustawowym zakazem stosowania kar cielesnych, natomiast 21,10% wyraziło zdanie przeciwne, a 20,25% respondentów nie umiało się określić w tym temacie.

Z pozyskanych w trakcie badania danych wynika, iż 24,05% ankietowanych zna 1-2 rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci. Kolejno 6,33% przyznało, iż zna od 3 do 5 takich rodzin, a 2,95% zna ponad 5 takich rodzin. Pozostałe 66,67% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Problemy w środowisku szkolnym

Używanie substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych z terenu Miasta Ciechanów, wskazuje, iż jest to problem występujący również w środowisku badanych. Jak wynika z deklaracji ankietowanych, odsetek osób, które używały substancji psychoaktywnych wzrasta wraz z ich wiekiem.

Tabela 32. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów

Substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	16,04%	32,88%
palenie papierosów, w tym papierosy elektroniczne	13,37%	29,45%

Ponadto, wielu uczniów szkół podstawowych biorących udział w badaniu zadeklarowało, że zna osoby niepełnoletnie mające do czynienia z substancjami psychoaktywnymi. Znajomości te poszerzają się wraz z wiekiem badanych uczniów.

Tabela 33. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne

Znajomości osób zażywających substancje psychoaktywne	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spożywanie alkoholu	43,85%	71,92%
palenie papierosów	70,59%	87,67%
zażywanie narkotyków	9,09%	30,82%

Problem używania środków psychoaktywnych przez uczniów został także poruszony w badaniu ankietowym skierowanym do nauczycieli ze szkół podstawowych z terenu Miasta Ciechanów. Z odpowiedzi badanych wynika, iż problem jest dość mocno rozpowszechniony, szczególnie w przypadku spożywania napojów energetycznych oraz palenia papierosów.

Tabela 34. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt ze wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Rodzaj substancji	
napoje energetyczne	
w mojej opinii, jest wielu uczniów, którzy piją napoje energetyczne	68,36%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie piją napoje energetyczne	29,38%
w mojej opinii w naszej szkole nie ma uczniów, którzy piją napoje energetyczne	2,26%
papierosy	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	57,06%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	41,24%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	1,69%
alkohol	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	44,07%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	47,46%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	8,47%
narkotyki	
według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	6,78%
w szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	52,54%
w naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	40,68%

Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, zdecydowana większość badanych oceniła ją jako trudną lub nie potrafili udzielić jednoznacznej odpowiedzi. Jednak 15,25% badanych nauczycieli stwierdziło, iż uczniowie mają łatwy dostęp do alkoholu, a 7,91% stwierdziło, iż uczniowie mają łatwy dostęp do narkotyków.

Większość nauczycieli na poziomie bardzo dobrym oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego. Co więcej, większość przyznała, iż jest raczej dobrze przygotowana do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

Zapytano również nauczycieli, czy wiedzą co to są e- narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). I tak, 38,42% posiada wiedzę na ten temat, natomiast 61,58% respondentów nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Warto zaznaczyć, iż 86,44% nauczycieli zadeklarowało, iż wśród uczniów można zaobserwować zachowania, które mogą wskazywać na problemy depresyjne, czy też związane z różnymi uzależnieniami, w tym uzależnieniami behawioralnymi. Kolejno 2,82% zaprzeczyło, a pozostałe 10,73% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Ponadto, 67,80% ankietowanych przyznało, iż szkoły zapewniają uczniom odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego, natomiast 17,51% miało przeciwne zdanie w tym temacie. Pozostałe 14,69% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. W opinii 46,89% oferta zajęć pozalekcyjnych dla uczniów jest wystarczająca, natomiast 27,68% stwierdziło, iż nie jest ona wystarczająca. Idąc dalej, 41,81% badanych nauczycieli było zdania, iż szkoły dysponują wystarczającą ilością miejsc w świetlicach szkolnych. Przeciwnie zdanie w tym temacie wyraziło 28,81%, a pozostałe 29,38% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce

rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji¹².

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród rodziców uczniów z terenu Ciechanowa, oprócz pytań bezpośrednio związanych z używaniem substancji przez młodzież, pojawiły się również pytania dotyczące relacji rodzinnych.

Zdecydowana większość badanych tj. 75,11% stwierdziła, że ma bardzo dobry kontakt z dzieckiem. Kolejno 22,78% przyznało, iż w zasadzie rozumie się dobrze ze swoim dzieckiem. Pozostałe 2,11% tj. 5 badanych rodziców przyznało, że nie ma stałego kontaktu z dzieckiem ze względu na inne obowiązki.

Następnie 42,19% z nich odpowiedziało, że ich dzieci dzielą się z nimi wszystkimi swoimi problemami, a 55,70% badanych rodziców stwierdziło, iż dzieci z nimi rozmawiają, ale nie zawsze mówią o wszystkim. Pozostałe 2,11% przyznało, iż dzieci nigdy z nimi nie rozmawiają o swoich problemach.

Zapytano również rodziców ile przeciętnie czasu dziennie spędza ich dziecko przed komputerem. Najliczniejsze (47,68%) okazały się odpowiedzi wskazujące na od 1 do 3 godzin dziennie.

Następne pytanie dotyczyło znajomości problemów występujących w środowisku szkolnym. I tak, 89,03% respondentów stwierdziło, że ich dzieci nie mają żadnych problemów w szkole. Pozostałe 10,97% przyznało, iż ich dzieci mają kłopoty w szkole i najczęściej wskazywali na problemy z nauką oraz problemy z rówieśnikami.

¹² Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży, 2011

Zapytano również rodziców, czy zdarza się, że ich dzieci zachowują się agresywnie. Jak się okazało, 39,66% respondentów przyznało, że zdarza się to rzadko, a 17,30% zaznaczyło, iż ma to miejsce czasami. Kolejno 2,11% stwierdziło, że ma to miejsce często. Pozostałe 40,93% stwierdziło, że nigdy nie zachowuje się agresywnie.

Problem stosowania substancji psychoaktywnych jest aktualny wśród młodzieży. Często zdarza się, że w okresie dojrzewania rodzice przestają być autorytetami dla młodych ludzi, a rolę tę przejmują rówieśnicy. Niekiedy nastolatek trafia w negatywne środowisko rówieśnicze. Chce zaimponować znajomym, sięgając po środki odurzające, nie chce odstawać od innych. Myśli, że rezygnując i asertywnie wypowiadając swoje przeciwne zdanie, będzie odrzucony przez grupę, na której mu tak bardzo zależy. Niektóre osoby poddawane są presji rówieśniczej lub traktują używanie substancji psychoaktywnych jako ucieczkę od problemów w środowisku szkolnym czy też w domu. Rolą rodziców jest ukazanie młodzieży, jakie zagrożenia niesie za sobą stosowanie substancji psychoaktywnych, a jednocześnie wskazywanie konstruktywnej drogi do radzenia sobie z problemami, zyskania akceptacji rówieśniczej, zdrowego i szczęśliwego życia pozbawionego nałogów.

Mając na uwadze powyższe, dalsza część ankietyzacji dotyczyła bezpośrednio wiedzy rodziców na temat używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

Gdy zapytano rodziców, czy ich dziecko pali papierosy, zdecydowana większość zaprzeczyła (83,12%). Z kolei, 9,28% przyznało, iż podejrzewa, że taka sytuacja miała miejsce. Pozostałe 7,59% nie wyraziło jednoznacznej opinii.

W przypadku pytania o upojenie alkoholowe, zdecydowana większość badanych rodziców zaprzeczyła by taka sytuacja miała miejsce (86,50%). Z kolei, 8,86% przyznało, że miało to miejsce 1-2 razy, a 1,69% przyznało, że miało to miejsce kilka razy. Pozostałe 2,95% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Ponadto, prawie wszyscy rodzice zadeklarowali, iż ich dzieci nigdy nie używały środków odurzających- narkotyków lub dopalaczy (95,78%). Z kolei, 1 rodzic przyznał, iż miało to miejsce 1-2 razy, a pozostałe 3,80% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

W dalszej części zapytano rodziców uczniów o to, czy potrafiliby rozpoznać osobę pod wpływem narkotyków. Zdecydowana większość respondentów tj. 86,08% stwierdziła, iż bez problemu rozpoznałaby taką osobę. Pozostałe 13,92% przyznało, że nie potrafiłoby rozpoznać, czy osoba jest pod wpływem środków odurzających.

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy w zakresie narkotyków, ich rodzajów i skutków zażywania. Najwyższy odsetek tj. 66,24% stanowili respondenci, którzy zadeklarowali, że wiedzą dokładnie wszystko na temat tego rodzaju substancji psychoaktywnych. Kolejno 31,65% stwierdziło, iż tylko częściowo orientuje się w tym zakresie, a 2,11% nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Następnie zapytano rodziców, czy w ich opinii na terenie szkół istnieje zagrożenie narkotykami. I tak, 26,16% przyznało, że taki problem występuje na terenie szkół, natomiast 11,39% stanowczo zaprzeczyło. Pozostałe 62,45% nie umiało jednoznacznie udzielić odpowiedzi na to pytanie.

W drodze badania okazało się również, że większość rodziców podejmuje rozmowy z dziećmi na temat substancji psychoaktywnych, w tym: 50,21% robi to bardzo często, a 44,73% zadeklarowało, że rozmawia, ale rzadko. Pozostałe 5,06% przyznało, iż nigdy nie podejmuje takich rozmów z dziećmi.

Zadano również pytanie, czy rodzice wiedzą co to są e-narkotyki (i-dose, narkotyki dźwiękowe). I tak, 30,80% respondentów potwierdziło wiedzę w tym zakresie, natomiast pozostałe 69,20% zaprzeczyło.

Kolejno zapytano rodziców, czy według nich szkoły zapewnia wystarczający poziom wsparcia psychologicznego. I tak, 32,07% odpowiedziało twierdząco na tak zadane pytanie, a 31,65% miało przeciwne zdanie w tym temacie. Pozostałe 36,29% nie wiedziało jak się ustosunkować do tak zadanego pytania.

Idąc dalej, 43,46% respondentów uznało, iż oferta zajęć pozalekcyjnych w szkole jest niewystarczająca, a 29,11% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 27,43% respondentów nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Następnie 52,32% respondentów zadeklarowało, iż zna w swoim środowisku instytucje pomagające osobom uzależnionym i ich rodzinom. Pozostałe 47,68% badanych rodziców przyznało, że posiada wiedzę na temat takich instytucji.

Przemoc rówieśnicza i cyberprzemoc

Z przeprowadzonej diagnozy społecznej wynika, iż 29,95% uczniów klas piątych i szóstych oraz 42,47% uczniów klas siódmych i ósmych potwierdziło, że osobiście doświadczyło przemocy ze strony rówieśników. Istotnym jest zatem wdrażanie projektów poświęconych profilaktyce związanej z problemami agresji i przemocy. Zazwyczaj uczniowie obserwują zjawiska przemocy od czasu do czasu, kilka razy w miesiącu. Wielu uczniów spotyka się z przejawami przemocy poza szkołą, jak również wielu uczniów uczestniczyło w czynnym akcie przemocy.

Tabela 35. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy

Akty przemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
spotykane przejawy przemocy poza szkołą	25,67%	32,88%
czynne uczestnictwo w aktach przemocy	13,37%	15,75%

Bycie ofiarą przemocy jak i świadomość obecności w szkole osób, których się boimy, wpływa na nasze codzienne funkcjonowanie. Często prowadzi do zamykania się w sobie, wycofania, a nawet obwiniania, że to z nami jest coś nie tak, dlatego ktoś w stosunku do nas stosuje przemoc. Nauczyciele powinni zatem kontrolować, aby zjawisko przemocy nie rozprzestrzeniało się, ale też starać się rozmawiać o przemocy z uczniami, którzy jej doświadczają. Tym bardziej, że na pytanie kogo w pierwszej kolejności uczniowie powiadomią, jeśli będą świadkiem lub ofiarą przemocy, najczęściej wskazywali grono pedagogiczne (wychowawcę, dyrektora szkoły, nauczyciela lub pedagoga).

Nieco niepokojący okazał się wynik dotyczący poziomu wiedzy uczniów w zakresie instytucji, które świadczą pomoc dla osób dotkniętych przemocą. Do braku wiedzy w tym zakresie przyznało się przyznało się 50,27% badanych, a wśród uczniów klas siódmych i ósmych 48,63%.

Cyberprzemoc jest jednym z najszybciej rozwijających się zagrożeń we współczesnym świecie. Nowoczesna technologia to nie tylko zabawa, ale także ryzyko uzależnienia, przemocy czy łatwego dostępu do nieodpowiednich treści. Internet i urządzenia mobilne zmieniły trwale nasz świat. Akty cyberprzemocy, czyli przemocy z użyciem mediów elektronicznych- choć dokonywane są w wirtualnym świecie, potrafią realnie wyrządzić bardzo dużą krzywdę.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy problem cyberprzemocy jest znany w środowisku szkolnym uczniów z terenu Miasta Ciechanów. Wielu uczniów potwierdziło, że osobiście doświadczyło cyberprzemocy, gdyż ktoś nakręcił film lub zrobił im zdjęcie bez ich zgody. Wśród badanych pojawiły się również deklaracje potwierdzające szantażowanie kogoś lub oczernianie przy użyciu urządzeń elektronicznych.

Tabela 36. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów

Zjawisko cyberprzemocy	Uczniowie klas piątych i szóstych	Uczniowie klas siódmych i ósmych
doświadczenie cyberprzemocy	49,73%	61,64%
stosowanie cyberprzemocy	11,76%	13,01%

Zapytano także uczniów czy znają jakieś organizacje lub serwisy internetowe, które udzielają pomocy w sytuacjach zetknięcia się z cyberprzemocą. Uzyskany wynik jest bardzo niepokojący, gdyż 91,98% uczniów klas piątych i szóstych oraz 86,99% uczniów klas siódmych i ósmych nie zna ani jednej takiej organizacji.

Zdecydowana większość badanych rodziców wie na czym polega zjawisko cyberprzemocy. Taką odpowiedź wskazało 94,94% badanych. Pozostałe 5,06% przyznało się do braku wiedzy w tym zakresie.

Ponadto, 32,91% badanych rodziców słyszało o przypadkach stosowania cyberprzemocy wobec koleżanki/kolegi swojego dziecka, a 5,06% przyznało, iż ich dziecko było ofiarą cyberprzemocy.

Z uwagi na występowanie zjawiska cyberprzemocy w środowisku szkolnym, ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych zwiększających świadomość uczniów na temat tego rodzaju przemocy, sposobów reagowania w przypadku zetknięcia się z cyberprzemocą. Jak wskazują wyniki badania, zdecydowana większość uczniów w obydwu grupach wiekowych nie posiada wiedzy na temat instytucji udzielających pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

PODSUMOWANIE

Opracowanie diagnozy demograficzno-społecznej w procesie tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest etapem koniecznym i niezbędnym. Na jej podstawie wyznacza się cele strategiczne, cele operacyjne, jak również kierunki skutecznych, długofalowych działań strategicznych, służących rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Diagnoza sytuacji demograficzno-społecznej na terenie Miasta Ciechanów, obejmuje lata 2018-2022. Problemy społeczne zostały przeanalizowane na podstawie danych gromadzonych przez GUS, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, Policję, Zespół Interdyscyplinarny, Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz danych pozyskanych w wyniku ankiety dotyczącej lokalnych zagrożeń społecznych, przeprowadzonej w okresie od czerwca do sierpnia 2023 roku.

Z danych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie wynika, iż na przestrzeni lat 2020-2022 ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemów uzależnień.

Przeprowadzona w oparciu o dane z MOPS analiza problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy wskazała, że w 2022 roku były to najczęściej osoby i rodziny borykające się z długotrwałą lub ciężką chorobą, ubóstwem, bezrobociem, niepełnosprawnością oraz alkoholizmem.

Bezrobocie rejestrowane w Ciechanowie wynosiło w 2022 roku 8,6% (8,6% wśród kobiet i 8,6% wśród mężczyzn).

Jak wynika z raportu GUS, zaistniała w marcu 2020 r. sytuacja epidemiczna wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to z jednej strony likwidacją miejsc pracy, a z drugiej – otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego.

Zmiany, które wywołała pandemia są dalej odczuwalne po stronie pracowników, jak i pracodawców w całym kraju. Obecna sytuacja na krajowym rynku pracy dynamicznie się zmienia. Wiąże się to ze szczególną potrzebą monitorowania działań w zakresie zjawisk zachodzących na rynku pracy, a w szczególności prowadzenia analiz związanych z bezrobociem i prognozowaniem lokalnej sytuacji na rynku pracy.

Ponadto, zarówno pracownicy MOPS oraz ankietowani mieszkańcy dostrzegają wiele problemów z którymi mierzą się w lokalnej społeczności seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnościami. Wśród najczęściej wymienianych znalazły się problemy tj.: samotność, choroby lub inwalidztwo, niskie dochody, izolacja, bariery architektoniczne, ubóstwo, bezrobocie oraz utrudniony dostęp do świadczeń medycznych, w tym do rehabilitacji.

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu Miasta Ciechanów wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany najwyżej w hierarchii problemów społecznych. Jego ważność została oceniona na poziomie 4,00. Jak wynika z odpowiedzi, dla 42,11% badanych jest to problem zauważalny na terenie Ciechanowa, a dla 26,32% jest to problem bardzo powszechny. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Miasta Ciechanów okazał się problem bezrobocia oraz problem przemocy i problem uzależnień behawioralnych. Mieszkańcy mieli również możliwość wskazania innych najistotniejszych problemów w ich otoczeniu. Wśród nich znalazły się m.in.: inflacja, niskie emerytury oraz bezradność opiekuńczo-wychowawcza.

Na terenie miasta zauważalny jest również problem przemocy. Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego, ogółem łącznie 49,12% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 10,53% osobiście doświadczyło przemocy domowej. Opinie respondentów pozyskane w trakcie ankietyzacji wskazują, że zasadne będzie podjęcie działań profilaktycznych w celu zwiększania świadomości mieszkańców na temat przemocy domowej oraz jej przeciwdziałania.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Miasta Ciechanów, jednak są to nieliczne przypadki. Ponadto, zauważono również problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim: uzależnienie od telefonu, Internetu oraz gier komputerowych.

Ponadto, badani mieszkańcy najlepiej ocenili ofertę edukacyjną, ofertę instytucji kultury oraz ofertę w zakresie sportu i rekreacji na terenie Miasta Ciechanów, natomiast najbardziej niezadowoleni są z oferty opieki zdrowotnej oraz z działań podejmowanych w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Warto zaznaczyć, iż zdecydowana większość badanych mieszkańców oceniła pozytywnie warunki życia na terenie Miasta Ciechanów.

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej Miasta Ciechanów oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należycie wykorzystane sprzyjać będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowiąc będą barierę jej rozwoju;
- szans (z ang. opportunities) - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności miasta, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w Ciechanowie;
- zagrożeń (z ang. threats) - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności lokalnej, ale które mogą stanowić zagrożenia dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej Miasta Ciechanów oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu miasta, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele strategiczne oraz cele operacyjne.

W analizie SWOT dla Miasta Ciechanów uwzględniono sześć kluczowych obszarów tj.:

- ochrona zdrowia,
- pomoc społeczna,
- rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii, uzależnień behawioralnych oraz przemocy domowej,

- rynek pracy,
- edukacja,
- problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA	
Mocne strony	
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej – działalność 8 placówek medycznych, w tym: Specjalistycznego Szpitala Wojewódzkiego w Ciechanowie. • Działalność Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży. • Działalność 17 ogólnodostępnych aptek na terenie miasta. • Działalność Środowiskowego Domu Samopomocy typu A i B - przeznaczonego dla osób dorosłych, przewlekle psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo. • Promocja zdrowego stylu życia przez Mazowieckie Centrum Zdrowia Publicznego oddział w Ciechanowie. • Stosunkowo wystarczająco oceniana przez mieszkańców oferta miasta w zakresie opieki zdrowotnej. 	
Słabe strony	
<ul style="list-style-type: none"> • Problemy systemu ochrony zdrowia - długie kolejki do lekarzy. • Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów oraz rehabilitacji. • Niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia. 	
Szanse	
<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej. • Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców. • Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej. • Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia. 	
Zagrożenia	
<ul style="list-style-type: none"> • Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę. • Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców. • Zapaść ochrony zdrowia. 	

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony

- Działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę MOPS.
- Zaangażowanie pracowników MOPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych.
- Funkcjonowanie Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny.
- Praca trzech Asystentów Rodziny.
- Świetlice socjoterapeutyczne.
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna.
- Wolontariat międzypokoleniowy.
- Duża liczba organizacji pozarządowych świadczących usługi w wielu dziedzinach życia.

Słabe strony

- Nowe zadania ustawowe nakładane na MOPS.
- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.

Szanse

- Utrzymująca się na podobnym poziomie liczba rodzin i osób korzystających z pomocy MOPS.
- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.
- Efektywna praca socjalna.

Zagrożenia

- Natłok obowiązków, co ogranicza możliwości realizowania pracy w terenie z rodzinami.
- Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.
- Dalsze ubożenie społeczeństwa, powodujące wzrost zapotrzebowania na lokale socjalne.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH, NARKOMANII, UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH ORAZ PROBLEMU PRZEMOCY

Mocne strony

- Działalność Biura Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień.
- Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla rodzin z problemem uzależnień.
- Funkcjonowanie: Centrum Psychoterapii i Psychoedukacji w Ciechanowie, Grup samopomocowych AA i AL- ANON, Grupy Samopomocowej Dorosłe Dzieci Alkoholików (DDA) oraz Punktu Wsparcia Dziecka i Rodziny.
- Działalność Poradni Leczenia Uzależnień przy Specjalistycznym Szpitalu Wojewódzkim.
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami wszelkich uzależnień oraz problemem przemocy domowej.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień oraz przemocy wśród dzieci i młodzieży.

Słabe strony

- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 64,91% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu).
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (36,85% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie zjawiska sprzedaży alkoholu nieletnim (31,58% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki).
- Występowanie problemu narkomanii.
- Zażywanie substancji psychoaktywnych typu narkotyki (7,02% badanych mieszkańców przyznało się do zażywania narkotyków).

- Występowanie problemu przemocy domowej (49,12% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc).
- Doświadczenie przemocy domowej (10,53% badanych mieszkańców przyznało, iż było ofiarami przemocy domowej).
- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy domowej.
- Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

Szanse

- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy domowej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Wzmocniony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów.
- Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych.
- Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami oraz zagrożeń związanych z przemocą poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach.
- Intensyfikacja działań informacyjnych w celu poszerzania wiedzy mieszkańców na temat instytucji pomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dla osób dotkniętych problemem przemocy.

Zagrożenia

- Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych.
- Postępujący proces cyfryzacji społeczeństwa.

RYNEK PRACY

Mocne strony

- Sprzyjające warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.
- Potencjał demograficzny - znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.
- Dogodne połączenia drogowe i kolejowe.
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy.
- Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.
- Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.

Słabe strony

- Zjawisko dziedziczenia bezrobocia.
- Utrzymująca się na wysokim poziomie liczba długotrwale bezrobotnych.
- Wysoki wskaźnik ludzi ubogich spowodowany przede wszystkim długotrwałym bezrobociem.
- Słaba oferta pracy dla osób z niepełnosprawnościami.
- Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.

Szanse

- Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej).
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie miasta.

Zagrożenia

- Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.
- Wysokie koszty pracodawców, a co za tym idzie wzrost osób bezrobotnych.
- Regres gospodarczy, który może spowodować upadek obecnie istniejących podmiotów gospodarczych, będących miejscami pracy dla mieszkańców Ciechanowa, a tym samym powodujący wzrost bezrobocia
- Zjawisko nielegalnego zatrudnienia.
- Migracja młodych mieszkańców w związku z poszukiwaniem pracy.

EDUKACJA

Mocne strony

- Zwarta i równomiernie rozłożona sieć publicznych i niepublicznych placówek przedszkolnych i szkolnych.
- Funkcjonowanie Żłobka Miejskiego w Ciechanowie.
- Funkcjonowanie 5 placówek niepublicznych oferujących opiekę nad dziećmi do lat 3.
- Zróżnicowana sieć szkół ponadpodstawowych na terenie miasta, które dają absolwentom szkoły podstawowej szerokie możliwości wyboru zarówno typu szkoły, jak również profilu kształcenia.
- Funkcjonowanie 10 szkół policealnych oraz pomaturalnych, jak również filia OHP z kształceniem na poziomie szkoły branżowej.
- Możliwość kształcenia młodzieży na poziomie akademickim w 3 uczelniach wyższych.
- Działalność Szkoły Muzycznej I stopnia im. Stanisława Moniuszki.
- Funkcjonowanie na terenie miasta ośrodka wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo.
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta przedszkolna oraz oferta edukacyjna.
- Dobrze rozwinięta baza sportowa i kulturalna.

Słabe strony

- Ograniczona ilość miejsc w placówkach świadczących opiekę dla dzieci do lat 3.
- Ograniczona oferta zajęć dodatkowych w szkole.
- Ograniczona ilość miejsc w świetlicach szkolnych.

Szanse

- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, wyposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne).
- Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci oraz młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.

Zagrożenia

- Spadek poziomu nauczania (m.in. spowodowany kolejną koniecznością wprowadzenia nauki zdalnej).
- Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników MOPS w pomoc osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami.
- Dostrzeganie problemów osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą (m.in. zasiłek okresowy, usługi opiekuńcze, zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne).
- Funkcjonowanie Dziennego Domu „Senior+”.
- Funkcjonowanie Programów: Wieloletni program Senior+, „Opieka 75+”, „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”.
- Funkcjonowanie Ośrodka Wsparcia dla osób niepełnosprawnych intelektualnie.
- Wolontariat.
- Działalność licznych organizacji pozarządowych, które wspierają, integrują środowiska oraz uzupełniają działania państwa i samorządu terytorialnego.
- Dobrze oceniane przez badanych mieszkańców działania na rzecz osób starszych.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób z niepełnosprawnościami.

Słabe strony

- Ograniczona liczba miejsc wsparcia dla osób niesamodzielnych.
- Istniejące bariery architektoniczne oraz komunikacyjne.
- Wykluczenie społeczne, samotność oraz izolacja.
- Niska aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami, brak miejsc pracy.
- Niewystarczająca ilość środków finansowych.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych.
- Utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.

Szanse

- Likwidowanie barier architektonicznych.

- Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.
- Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami.
- Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami w życie społeczne.
- Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami.
- Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Zagrożenia

- Zmniejszający się przyrost naturalny powodujący niekorzystne zmiany w strukturze demograficznej Miasta Ciechanów.
- Postępujący proces starzenia się mieszkańców miasta.
- Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością.
- Niski poziom kwalifikacji osób z niepełnosprawnościami.
- Izolacja i brak akceptacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy z terenu Miasta Ciechanów wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez samorząd terytorialny wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100,00%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań w zakresie ochrony zdrowia (50,88%) oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (47,37%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na wsparcie osób starszych (45,61%), pomoc osobom z niepełnosprawnościami (43,86%) oraz zapewnienie opieki w żłobkach (42,11%).

Tabela 37. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie miasta bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

50,88%	ochrona zdrowia
47,37%	zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
45,61%	wsparcie osób starszych
43,86%	pomoc osobom z niepełnosprawnościami

42,11%	zapewnienie opieki w żłobkach
29,82%	zapewnienie opieki przedszkolnej
28,07%	przeciwdziałanie alkoholizmowi
24,56%	przeciwdziałanie narkomanii
19,30%	wspieranie rodzin wielodzietnych przeciwdziałanie przemocy domowej oraz ochrona osób doznających przemocy domowej
15,79%	ograniczenie bezrobocia
12,28%	zapobieganie bezdomności
10,53%	ochrona macierzyństwa
8,77%	przeciwdziałanie ubóstwu
0,88%	wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo- wychowawcze

WIZJA I MISJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, pozwalającym na przedstawienie wizerunku samorządu terytorialnego w perspektywie najbliższych lat.

Jest to istotne dla podmiotów zaangażowanych w realizację działań, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych. Sprzyja budowaniu relacji, kapitału społecznego i stanowi ważny element polityki społecznej.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Miasta Ciechanów została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych.

Miasto Ciechanów w oparciu o posiadane zasoby dąży do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz rozwiązywania problemów społecznych poprzez właściwe działania administracji samorządowej, stowarzyszeń i mieszkańców.

Z kolei rolą misji w obszarze zintegrowanej lokalnej polityki społecznej, jest określenie zamierzeń i aspiracji samorządu lokalnego oraz wskazanie kierunków działań, jakie będą podejmowane w przyszłości. Misja określona została w następujący sposób:

Misją Miasta Ciechanów jest skuteczna i zintegrowana polityka społeczna, koncentrująca się na problemach, potrzebach i oczekiwaniach wszystkich mieszkańców, zmierzająca do zapewnienia pożądanej jakości życia.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Proces dążenia do realizacji określonych powyżej wizji i misji, wymaga zdefiniowania celów strategicznych projektowanych zmian, celów operacyjnych oraz kierunków niezbędnych działań koniecznych do rozwiązywania najważniejszych zdiagnozowanych problemów społeczności lokalnej. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel, listę wskaźników do monitorowania oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

Wskaźniki są narzędziem niezbędnym do weryfikacji efektywności i celowości realizacji poszczególnych działań strategicznych w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Pozwalają zmierzyć postęp w realizacji celów poszczególnych działań oraz stwierdzić czy działania są skuteczne i czy przynoszą planowane efekty. Właściwe oszacowanie wartości wskaźników, a w szczególności wskaźników rezultatu jest zadaniem skomplikowanym. Trudno jest, bowiem przewidzieć na etapie przygotowywania dokumentu, jaka będzie sytuacja za kilka lat. Ponadto, realizator nie zawsze ma wpływ na stopień osiągnięcia wskaźnika. Dla wskaźników na wartość początkową wybrano 2022 rok, natomiast na wartość docelową 2028 rok.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wsparcie rodziny

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 1.1.1 Promowanie prawidłowego modelu rodziny oraz pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo;
- 1.1.2 Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, pomocy asystenta rodziny;
- 1.1.3 Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;
- 1.1.4 Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;

1.1.5 Upowszechnianie i rozwój idei rodzin wspierających jako formy wsparcia dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo.

1.2 Pomoc rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1.2.1 Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych;

1.2.2 Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego oraz pedagogicznego);

1.2.3 Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych/niepełnych.

1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1.3.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych oraz udzielanie stypendiów socjalnych;

1.3.2 Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadry nauczycielskiej, modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne;

1.3.3 Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży;

1.3.4 Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;

1.3.5 Prowadzenie ośrodka wsparcia dziennego.

1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia

KIERUNKI DZIAŁANIA:

1.4.1 Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej;

- 1.4.2 Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności usług specjalistycznych;
- 1.4.3 Zwiększanie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego poprzez kampanie profilaktyczne.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta Ciechanów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, placówki oświatowe, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia, psycholodzy i terapeuci, organizacje pozarządowe

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej;
- Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny;
- Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną;
- Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- Liczba dzieci z terenu miasta przebywających w rodzinach zastępczych/wspierających;
- Liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym MOPS udzielił pomocy finansowej;
- Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny;
- Liczba osób samotnie wychowujących dziecko/dzieci korzystających z bezpłatnego poradnictwa;

- Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;
- Liczba dzieci korzystających z zajęć wyrównawczych;
- Liczba uczniów, którym przyznano stypendia socjalne;
- Liczba inwestycji na rzecz szkół;
- Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego;
- Liczba zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych;
- Liczba dzieci korzystających z ośrodka wsparcia dziennego;
- Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej;
- Liczba placówek ochrony zdrowia na terenie miasta;
- Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zdrowia psychicznego.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2022 rok	2028 rok
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń MOPS	MOPS	1 248 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie z tendencją spadkową
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej	MOPS	147 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny	MOPS	47 rodzin	do 15 rodzin na 1 asystenta rodziny
Liczba rodzin wychowujących dzieci objętych pracą socjalną	MOPS	339 rodzin	spadek
Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	MOPS	2 185 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba dzieci z terenu miasta przebywających w rodzinach zastępczych	MOPS	92 dzieci	spadek
Liczba rodzin wielodzietnych i niepełnych, którym MOPS udzielił pomocy finansowej	MOPS	180 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny	MOPS	642 kart	wzrost

Liczba osób samotnie wychowujących dziecko/dzieci korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistyczne	MOPS	30 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych	UM, MOPS, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, placówki oświatowe	88 inicjatyw	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba uczniów, którym przyznano stypendia socjalne	UM, MOPS	185 uczniów	wzrost
Liczba dzieci korzystających z zajęć wyrównawczych	placówki oświatowe	283 dzieci	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba inwestycji na rzecz szkół	UM	10 inwestycji	min. 1 na rok w okresie trwania Strategii
Liczba dzieci i młodzieży, korzystających w szkołach ze wsparcia psychologicznego	placówki oświatowe	461 dzieci	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba zajęć pozalekcyjnych w placówkach oświatowych	placówki oświatowe	58 zajęć	wzrost
Liczba dzieci korzystających z ośrodka wsparcia dziennego	UM, MOPS Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, placówki oświatowe	0 dzieci	wzrost

Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	UM, MOPS, ośrodki zdrowia z terenu miasta	1 przedsięwzięcie	wzrost
Liczba placówek ochrony zdrowia na terenie miasta	UM, MOPS	8 placówek	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych na temat zdrowia psychicznego	UM, MOPS, ośrodki zdrowia z terenu miasta	1 kampanii	1 kampania w okresie trwania Strategii

CEL STRATEGICZNY 2 - Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu oraz bezdomności

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.1.1 Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców;
- 2.1.2 Udzielanie wsparcia osobom będącym w trudnej sytuacji materialnej poprzez udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej MOPS;
- 2.1.3 Rozpowszechnianie wśród mieszkańców materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa;
- 2.1.4 Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- 2.1.5 Zapobieganie problemom niedożywienia mieszkańców poprzez realizację programów rządowych;
- 2.1.6 Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach;
- 2.1.7 Pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemem ubóstwa oraz związaną z tym bezradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, poprzez udzielanie zasiłków celowych i rzeczowych.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.2.1 Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- 2.2.2 Szczególne wsparcie na rynku pracy osób: z niepełnosprawnościami, młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy oraz długotrwale bezrobotnych;
- 2.2.3 Objęcie pomocą MOPS rodzin dotkniętych problemem bezrobocia;
- 2.2.4 Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- 2.2.5 Organizacja opieki nad dziećmi do lat 3 w publicznych placówkach umożliwiająca szczególnie osobom samotnie wychowującym dzieci podjęcie zatrudnienia;

- 2.2.6 Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych;
- 2.2.7 Realizowanie szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- 2.2.8 Organizowanie kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo;
- 2.2.9 Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu;
- 2.2.10 Doradztwo zawodowe (nauka umiejętnego wykorzystania własnych zasobów).

2.3 Wsparcie dla osób bezdomnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 2.3.1 Monitorowanie skali bezdomności oraz sytuacji osób bezdomnych na terenie Miasta Ciechanów;
- 2.3.2 Współpraca międzyinstytucjonalna w zakresie problemu bezdomności – przekazywanie informacji na temat sytuacji osób bezdomnych oraz bezpośrednia pomoc;
- 2.3.3 Wsparcie materialne osób bezdomnych;
- 2.3.4 Zapewnienie miejsc noclegowych dla osób bezdomnych z terenu Miasta.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, Urząd Miasta Ciechanów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;
- Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;

- Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa;
- Liczba organizacji z terenu miasta działających na rzecz osób ubogich;
- Liczba osób korzystających z programu rządowego w zakresie dożywiania;
- Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole;
- Liczba osób lub rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych;
- Liczba osób bezrobotnych;
- Liczba osób długotrwale bezrobotnych;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia;
- Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat;
- Liczba podjętych działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych;
- Liczba osób korzystających ze szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- Liczba zorganizowanych kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo;
- Liczba zatrudnionych osób bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.);
- Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego;
- Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych nt. sytuacji osób bezdomnych;
- Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdomnych;
- Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdomności;
- Liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych bezdomnością.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2022 rok	2028 rok
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa	MOPS	554 rodziny	spadek
Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	MOPS	674 dzieci	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba rozpowszechnionych materiałów informacyjno-edukacyjnych dotyczących możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemu ubóstwa	UM, MOPS, organizacje pozarządowe	1 pakiet	1 pakiet na 2 lata w okresie trwania Strategii
Liczba organizacji z terenu miasta działających na rzecz osób ubogich	UM	10 organizacji	wzrost
Liczba osób korzystających z programu rządowego w zakresie dożywiania	MOPS	1 095 osób	wzrost

Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole	MOPS	127 dzieci	wzrost
Liczba rodzin, które otrzymały pomoc w formie zasiłków celowych i rzeczowych	MOPS	255 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób bezrobotnych	GUS	1 392 osoby	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób długotrwale bezrobotnych	GUS	740 osób	spadek
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia	MOPS	460 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba inicjatyw na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia	UM, MOPS, PUP	4 inicjatywy	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba miejsc dostępnych w publicznych placówkach sprawujących opiekę nad dziećmi do 3 lat	UM	76 miejsc	wzrost
Liczba podjętych działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych	MOPS, PUP	6 działań	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób korzystających ze szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych	PUP	58 osób	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba zorganizowanych kursów mających na celu zwiększenie	PUP	2 kursy	uzależnione od środków

kwalfikacji osób bezrobotnych/ nieaktywnych zawodowo			finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba zatrudnionych osób bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.).	PUP	97 osób (dane za grudzień 2022)	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba osób bezrobotnych korzystających z doradztwa zawodowego	PUP	127 osób	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych nt. sytuacji osób bezdolnych	MOPS	82 wywiady	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba działań podjętych we współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz osób bezdolnych	MOPS	16 działań	min. 3 działania na rok w okresie trwania Strategii
Liczba beneficjentów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezdolności	MOPS	49 osób	spadek
Liczba osób bezdolnych, którym zapewniono schronienie	MOPS	29 osób	spadek

CEL STRATEGICZNY 3 - Przeciwdziałanie wszelkim uzależnieniom oraz przemocy domowej

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.1.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu uzależnień;
- 3.1.2 Promowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej obejmującej tematykę rozwiązywania problemów wszelkich uzależnień, w tym alkoholizm, narkomania oraz uzależnienia behawioralne;
- 3.1.3 Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych;
- 3.1.4 Zapewnienie wsparcia psychologicznego czy prawnego osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków oraz osobom współuzależnionym;
- 3.1.5 Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (MKRPA);
- 3.1.6 Współpraca z instytucjami lecznictwa i poradnictwa, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień oraz problemem przemocy;
- 3.1.7 Zwiększenie kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- 3.1.8 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- 3.1.9 Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy domowej

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 3.2.1 Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy domowej;
- 3.2.2 Monitorowanie, reagowanie oraz eliminowanie zagrożeń bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego na terenie miasta;
- 3.2.3 Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy domowej (m.in. pomoc materialna, prawna, psychologiczna, opieka lekarska);
- 3.2.4 Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy domowej;

- 3.2.5 Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób stosujących przemoc domową;
- 3.2.6 Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej;
- 3.2.7 Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągłe realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta Ciechanów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Komenda Powiatowa Policji w Ciechanowie, Straż Miejska, poradnie terapii uzależnień, placówki oświatowe, psychologowie, terapeuci, ośrodki zdrowia.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych dotyczących wszelkich uzależnień;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień;
- Liczba dystrybuowanych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych;
- Liczba wniosków o leczenie odwykowe;
- Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących;
- Liczba instytucji leczenia i poradnictwa, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień oraz problemem przemocy;
- Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;

- Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach dotyczących wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy;
- Liczba opracowanych diagnoz dotyczących problemu przemocy domowej;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu występowania przemocy domowej;
- Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologicznego, prawnego w związku z przemocą domową;
- Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku;
- Liczba dzieci doznających przemocy domowej;
- Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową;
- Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej;
- Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależnień oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy domowej.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2022 rok	2028 rok
Liczba opracowanych diagnoz lokalnych zagrożeń społecznych dotyczących wszelkich uzależnień	MOPS, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	0 raportów	1 raport w okresie trwania Strategii w 2025 roku
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu wszelkich uzależnień	MOPS	195 rodzin	spadek
Liczba dystrybuowanych materiałów informacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki alkoholowej/ narkotykowej oraz uzależnień behawioralnych	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS, MKRPA	2 pakiety	min. 1 pakiet na rok w okresie trwania Strategii
Liczba wniosków o leczenie odwykowe	MKRPA	29 wniosków	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących	MKRPA	11 rozmów	wzrost
Liczba instytucji lecznictwa i poradnictwa, które działają na rzecz osób dotkniętych problemami uzależnień oraz problemem przemocy	UM, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	5 instytucji	wzrost
Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu	MKRPA, MOPS, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania	1 szkolenie	1 szkolenie na 2 lata w okresie

przeciwdziałania problemom uzależnień	Problemów Uzależnień		trwania Strategii
Liczba kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	MKRPA	100 kontroli	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocji trzeźwości i zdrowego trybu życia	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS, placówki oświatowe	2 kampanie	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach dotyczących wszelkich uzależnień oraz problemu przemocy	Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, MOPS, placówki oświatowe	9 programów	min. 2 programy na rok w wybranych szkołach
Liczba opracowanych diagnoz dotyczących problemu przemocy domowej	MOPS, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	0 diagnoz	1 raport w okresie trwania Strategii
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu występowania przemocy domowej	MOPS	130 rodzin	spadek
Liczba osób korzystających ze wsparcia psychologicznego, prawnego w związku z przemocą domową	MOPS, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania	59 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie

	Problemów Uzależnień		
Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku	MOPS, ZI, MKRPA, Policja, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	109 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba dzieci doznających przemocy domowej	MOPS, ZI, Policja	9 dzieci	spadek
Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową	MOPS, ZI	0 osób	wzrost
Liczba kampanii edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy domowej	MOPS, ZI, Biuro Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień, placówki oświatowe	1 kampania	min. 1 kampania na 4 lata w okresie trwania Strategii
Liczba szkoleń dla osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	MOPS, ZI, MKRPA, Policja, placówki oświatowe	5 szkoleń	utrzymanie na zbliżonym poziomie

CEL STRATEGICZNY 4 - Wsparcie osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.1.1 Monitorowanie sytuacji osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami, diagnoza potrzeb tych osób;
- 4.1.2 Udzielanie wsparcia finansowego oraz rzeczowego osobom starszym oraz osobom z niepełnosprawnościami przez MOPS;
- 4.1.3 Współfinansowanie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania osoby niesamodzielnej, w tym usług asystentów osób niepełnosprawnych;
- 4.1.4 Tworzenie nowych miejsc opieki i wsparcia dla osób niesamodzielnych;
- 4.1.5 Budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- 4.1.6 Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych;
- 4.1.7 Wsparcie Dziennego Domu „Senior+”;
- 4.1.8 Organizacja dowozu niepełnosprawnych dzieci i młodzieży do szkół;
- 4.1.9 Podejmowanie współpracy z organizacjami, które działają na rzecz osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.10 Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami;
- 4.1.11 Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami wymagającymi wsparcia.

4.2 Aktywizacja zawodowa osób z niepełnosprawnościami

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- 4.2.1 Zapewnienie możliwości udziału osób z niepełnosprawnościami w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;
- 4.2.2 Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób z niepełnosprawnościami (m.in. z PFRON);
- 4.2.3 Podejmowanie działań ukierunkowanych na tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działania ciągle realizowane w okresie obowiązywania Strategii 2024-2028

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miasta Ciechanów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, Fundacja Bank Żywności, placówki kulturalne, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie miasta;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności;
- Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby;
- Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi;
- Liczba osób korzystających z pomocy asystenta osoby z niepełnosprawnościami;
- Liczba nowoutworzonych miejsc opieki i wsparcia dla osób niesamodzielnych;
- Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych;
- Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych oraz komunikacyjnych;
- Liczba miejsc w Dziennym Domu „Senior+”;
- Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół;
- Liczba organizacji z terenu miasta wspierających osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami;
- Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;

- Liczba wolontariuszy;
- Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach;
- Liczba nowoutworzonych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i osób z niepełnosprawnościami;
- Wzrost aktywności osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy i w życiu społecznym;
- Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

Wskaźnik	Źródło danych	Wartość początkowa	Wartość docelowa
		2022 rok	2028 rok
Liczba diagnoz potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na terenie miasta	UM, MOPS, PCPR, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	0 diagnoz	1 w okresie trwania Strategii w roku 2025
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności	MOPS	308 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu długotrwałej choroby	MOPS	616 rodzin	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	MOPS	132 osoby	wzrost

Liczba osób korzystających z pomocy asystenta osoby z niepełnosprawnościami	MOPS	28 osób	wzrost
Liczba nowoutworzonych miejsc opieki i wsparcia dla osób niesamodzielnych	UM, MOPS, organizacje pozarządowe	0 miejsc	wzrost
Liczba kampanii społecznych mających na celu budowanie świadomości społecznej na temat potencjału i potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych	UM, MOPS, placówki oświatowe, placówki kulturalne	0 kampanii	1 kampania na 4 lata w okresie trwania Strategii
Liczba inwestycji mających na celu likwidację barier architektonicznych oraz komunikacyjnych	UM, MOPS	1 inwestycja	min. 1 inwestycja w okresie trwania Strategii
Liczba miejsc w Dziennym Domu „Senior+”	MOPS, DDS+	30 miejsc	wzrost
Liczba niepełnosprawnych dzieci i młodzieży objętych pomocą w zakresie dowozu do szkół	UM, MOPS, placówki oświatowe	26 dzieci	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba organizacji z terenu miasta wspierających osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami	UM	19 organizacji	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami	UM, MOPS, placówki kulturalne, organizacje pozarządowe	4 działania	wzrost

Liczba wolontariuszy	MOPS, Fundacja Bank Żywności, organizacje pozarządowe	178 osób	utrzymanie na zbliżonym poziomie
Liczba osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach	PUP	5 osób	uzależnione od środków finansowych, którymi dysponować będzie PUP
Liczba nowoutworzonych miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami	UM, MOPS, PUP	1 miejsce	wzrost

ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI STRATEGII

Zakłada się, że realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów przyczyni się do:

- stałej i pełnej diagnozy problemów społecznych i oceny stopnia zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb wraz z ich stałym monitoringiem;
- wzrostu efektywności działań w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- wzrostu jakości życia lokalnej społeczności oraz atrakcyjności miasta jako przyjaznego dla rodzin z dziećmi, seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami;
- zwiększenia udziału społeczności lokalnej i organizacji pozarządowych w tworzeniu lokalnych rozwiązań poprawiających jakość życia;
- poprawy dostępu do informacji o oferowanych usługach społecznych, w tym o charakterze specjalistycznym, skierowanych do różnych grup adresatów;
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych;
- budowania kapitału ludzkiego opartego na wiedzy oraz świadomego i aktywnego społeczeństwa;
- wzmocnienia funkcji integracyjnych i społecznych mieszkańców;
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej;
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa;
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenia ich szans na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień;
- zmniejszenia skali przemocy domowej;
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia.

ANALIZA RYZYKA

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, definiujemy, jako możliwość zaistnienia zdarzenia, które będzie miało negatywny wpływ na realizację jej zapisów. Występujące w otoczeniu ryzyko może doprowadzić do zmiany kierunków i rezultatów Strategii, może mieć, zatem wpływ na jej kształt i wdrażanie. Prawidłowo przeprowadzona identyfikacja ryzyka i ich analiza pozwala na skuteczne zarządzanie całym procesem wdrażania Strategii i podejmowanie odpowiednio wcześnie działań zapobiegawczych i korygujących.

Dlatego ze względu na zmienność otoczenia zewnętrznego niezbędnym elementem Strategii, jest analiza ryzyka, która powinna być przeprowadzona już na etapie przygotowania do opracowywania Strategii.

Źródła występowania ryzyka dotyczą:

- przyczyn zewnętrznych - zalicza się do nich globalne warunki, jakie występują w sferze politycznej i prawnej, warunki panujące w gminie, uwarunkowania społeczne, kulturowe w obszarze działania, wymagania instytucji finansowych. Przyczyny zewnętrzne najczęściej znajdują się poza kontrolą jednostki,
- przyczyn wewnętrznych - obejmują sposób zaplanowania działań w Strategii wraz z występującymi czynnikami ludzkimi.

Proces zarządzania ryzykiem powinien przebiegać według ściśle określonych etapów, a mianowicie:

- identyfikacja ryzyka oraz zagrożeń,
- ocena ryzyka oraz zagrożenia,
- określenie działań prowadzących do ograniczenia ryzyka, zagrożenia,
- badanie efektywności podjętych działań korekcyjnych.

W ramach prowadzonej analizy istotne znaczenie oprócz zdefiniowania ryzyka w poszczególnych obszarach, ma wskazanie działań zapobiegawczych, jakie należy przedsięwziąć w celu minimalizacji lub zapobieżenia niekorzystnym zdarzeniom.

Zdefiniowane i opisane poniżej ryzyka mogą wystąpić we wszystkich przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, celach strategicznych i kierunkach działań. Analizując ryzyka, jakie mogą się pojawić w toku wdrażania Strategii, należy mieć na uwadze również ich stopień wystąpienia, który może być niski, średni lub wysoki oraz źródło, które może być wewnętrzne lub zewnętrzne.

Tabela 38. Analiza ryzyka dla Miasta Ciechanów

Obszar ryzyka	Definicja ryzyka	Działania zapobiegawcze	Stopień wystąpienia ryzyka
społeczny	brak motywacji osób, do zmiany swojej sytuacji życiowej i społecznej	angażowanie mieszkańców z terenu Ciechanowa w działania w ramach programów zmierzających do wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	średni
prawny	zmiany regulacji prawnych lub wprowadzenie nowych przepisów	stałe monitorowanie zmian ustawowych i przepisów lokalnych	wysoki
polityczny	niekorzystne, blokujące działania władz, które mają wpływ na wdrażanie zapisów strategicznych	bieżące upowszechnianie i promocja Strategii oraz angażowanie przedstawicieli władz w działania strategiczne	średni
kulturowy	nasilenie się agresji i wrogich postaw w społeczności lokalnej w związku z różnicami	podejmowanie działań prowadzących do wzrostu integracji społecznej	niski

	kulturowymi wpływającymi na podejmowane działania strategiczne		
organizacyjny	brak prawidłowej i terminowej realizacji celów związanej z niedoborami w zasobach kadrowych	organizowanie szkoleń i podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w realizację Strategii	niski
finansowy	brak wystarczających środków finansowych	właściwe planowanie wydatków, analiza dostępnych środków oraz działania na rzecz pozyskania zewnętrznych środków finansowych	średni

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b. ust. 2 pkt 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu samorządowego, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu Miasta Ciechanów,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- potencjalnych środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest jednak możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu.

Tabela 39. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028

Lata realizacji Strategii	Szacunkowa wielkość wydatków
2024 rok	129 476 417 zł
2025 rok	147 681 144 zł
2026 rok	154 189 201 zł
2027 rok	160 692 661 zł
2028 rok	168 727 294 zł

Przedstawione powyżej wartości finansowe mają jedynie charakter szacunkowy i będą aktualizowane corocznie w oparciu o dostępne środki budżetu Miasta Ciechanów oraz dostępne środki zewnętrzne.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- coroczne zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie corocznego raportu z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów oraz ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Ponadto, w 2026 roku dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowania możliwości zagrożeń, usprawniania zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazania kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Miasta Ciechanów, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie, Biuro Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Uzależnień, Powiatowy Urząd Pracy w Ciechanowie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,

Komenda Powiatowa Policji w Ciechanowie, Straż Miejska, placówki oświatowe, placówki kulturalne oraz placówki ochrony zdrowia.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Ciechanowie.

ZMIANY W STRATEGII

Wobec potencjalnych zmian zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym, spowodowanych czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi, niniejsza Strategia może ulec pewnym zmianom bądź uzupełnieniom w drodze stosownej Uchwały Rady Miasta w Ciechanowie.

W szczególności Strategia może zostać zmieniona czy uzupełniona na wniosek Prezydenta Miasta Ciechanów lub Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie. Przesłankami do wprowadzenia zmian mogą być wnioski lub sugestie funkcjonujących na terenie miasta organizacji społecznych, podmiotów gospodarczych lub poszczególnych mieszkańców.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Ciechanów,
- Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Ciechanów;
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Ciechanów;
- Program Współpracy Gminy Miejskiej Ciechanów z Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego.

W ramach Strategii mogą być realizowane programy oraz projekty, które odzwierciedlają potrzeby oraz zamierzenia miasta i jego mieszkańców. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, ale należy zaznaczyć, iż możliwa będzie dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UPOWSZECHNIANIE, PROMOCJA STRATEGII ORAZ DOSTĘPNOŚĆ

Przy opracowywaniu i wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, kluczowe znaczenie ma jego dostępność dla potencjalnych czytelników – przedstawicieli różnych grup, osób, w tym objętych działaniami w ramach Strategii. Ważne jest, aby dokument był łatwo dostępny dla wszystkich zainteresowanych, również dla potencjalnych podmiotów chcących realizować jego założenia.

Dokument Strategii po zakończeniu prac został poddany konsultacjom społecznym. Konsultacje społeczne są procesem współpracy ze społecznością lokalną, który ma prowadzić do podejmowania decyzji dotyczących rozwoju społecznego. Konsultacje to jedna z form partycypacji społecznej, która zapewnia mieszkańcom danej społeczności lokalnej udział w wyrażeniu swoich opinii, postulatów, proponowania zmian np. w procesie opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028, dostępna będzie do wglądu w siedzibie Koordynatora realizacji działań wyznaczonych w dokumencie tj. siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ciechanowie.

Cały dokument wraz z uchwałą w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028, dostępny będzie na stronie internetowej:

- **[Biuletyn Informacji Publicznej - Urząd Miasta Ciechanów](#)**

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028, poddawany będzie działaniom promocyjnym poprzez zamieszczenie go na w/w stronie internetowej wraz z załącznikami.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028, to najważniejszy dokument Miasta Ciechanów stanowiący o realizowaniu lokalnej polityki społecznej, określający cele, zadania, wybór kierunków działań oraz alokację środków niezbędnych dla jej realizacji.

Strategia oparta jest na partnerstwie lokalnym, co pozwoli na rozwój i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami, organizacjami samorządowymi i samorządem w rozwiązywaniu problemów społeczności lokalnej. Jej celem będą długofalowe działania polegające na przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom społecznym i na rzecz poprawy, jakości życia.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów jest dostosowana do zidentyfikowanych, w procesie badawczym, potrzeb społecznych. Planowane sposoby ich zaspokajania są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy, pomocy osobom starszym i osobom z niepełnosprawnościami oraz sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej.

Dokument przygotowywany został z uwzględnieniem rekomendacji Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, wynikających z realizowanego na zlecenie Ministerstwa przez ekspertów Fundacji Polskiej Akademii Nauk w Lublinie projektu „STRATEGOR”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Zgodność z dokumentami strategicznymi.....	8
Tabela 2. Liczba mieszkańców w latach 2018-2022.....	14
Tabela 3. Przedszkola samorządowe – liczba dzieci.....	17
Tabela 4. Przedszkola niepubliczne – liczba dzieci.....	17
Tabela 5. Oddziały przedszkole w samorządowych szkołach podstawowych – liczba dzieci.....	18
Tabela 6. Oddziały przedszkolne w niepublicznych szkołach podstawowych – liczba dzieci.....	18
Tabela 7. Liczba uczniów w szkołach samorządowych.....	19
Tabela 8. Liczba uczniów w szkołach niepublicznych.....	19
Tabela 9. Liczba interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu.....	26
Tabela 10. Przepiępstwa na terenie Ciechanowa.....	27
Tabela 11. Liczba interwencji związanych z przemocą domową.....	28
Tabela 12. Liczba osób pracujących w latach 2018-2022.....	37
Tabela 13. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie Ciechanowa.....	47
Tabela 14. Osoby korzystające z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej	51
Tabela 15. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych.....	52
Tabela 16. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:.....	53
Tabela 17. Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia z pomocy społecznej w latach 2020-2022.....	54
Tabela 18. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2018-2022.....	56
Tabela 19. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych.....	60
Tabela 20. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	66
Tabela 21. Działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla rodzin z problemem uzależnień.....	67
Tabela 22. W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:	67
Tabela 23. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:.....	73
Tabela 24. Podział mieszkańców ze względu na wiek.....	74

Tabela 25. Analiza świadczonych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.....	78
Tabela 26. Instrumenty finansowane ze środków PFRON	81
Tabela 27. Liczba rodzin pochodzenia ukraińskiego objętych pomocą w ramach POPŻ	87
Tabela 28. Analiza pomocy udzielonej w formie wsparcia asystenta w latach 2020-2022.....	91
Tabela 29. Analiza dotycząca liczby postanowień Sądu w sprawie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej.....	92
Tabela 30. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.....	99
Tabela 31. Liczba szkoleń	100
Tabela 32. Używanie substancji psychoaktywnych przez uczniów.....	104
Tabela 33. Znajomość osób niepełnoletnich zażywających substancje psychoaktywne	104
Tabela 34. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt ze wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?	105
Tabela 35. Zjawiska przemocy poza szkołą i uczestnictwo uczniów w aktach przemocy	111
Tabela 36. Zjawisko cyberprzemocy wśród uczniów	112
Tabela 37. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie miasta bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?	125
Tabela 38. Analiza ryzyka dla Miasta Ciechanów.....	154
Tabela 39. Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Ciechanów na lata 2024-2028	156

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Zarys terytorialny Miasta Ciechanów w powiecie ciechanowskim	13
---	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2022 roku	14
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku - statystyki GUS na 2022 rok	15
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w mieście?	21
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej?	24
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej?	33
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	36
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży na terenie miasta?	36
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2018-2022 – dane GUS.....	39
Wykres 9. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej na terenie miasta?	48
Wykres 10. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w Ciechanowie?	49
Wykres 11. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	57
Wykres 12. Osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności	59
Wykres 13. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkohol?	61
Wykres 14. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?	62
Wykres 15. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	68
Wykres 16. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu narkomanii	70
Wykres 17. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	75
Wykres 18. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	75
Wykres 19. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób z niepełnosprawnościami?.....	84
Wykres 20. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?.....	84
Wykres 21. Jakie problemy Pani/Pana zdaniem najczęściej dotyczą osób starszych na terenie miasta?	85

Wykres 22. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie miasta uwzględnia się potrzeby osób starszych?.....	85
Wykres 23. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	88
Wykres 24. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej.....	91
Wykres 25. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej	100
Wykres 26. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc?.....	101

Spis publikacji

1. Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development);
2. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005;
3. Halemba. K, Izdebska. A, Kary fizyczne w wychowaniu dzieci - uwarunkowania i konsekwencje, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009;
4. Miśkowicz. M, Problemy współczesnej rodziny w dobie promowania wartości prorodzinnych, Łódź 2013;
5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
6. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Raport o stanie narkomanii w Polsce 2020, Warszawa 2020;
7. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
8. Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030;
9. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025;
10. Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności - Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju;
11. Porowski. M, Bezdomność – obraz zjawiska i populacji ludzi bezdomnych, [w:] Pedagogika społeczna: człowiek w zmieniającym się świecie, red. T. Pilch, I. Lepalczyk, Żak, Warszawa 1995, s. 433–434;
12. Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Ciechanowskim na lata 2017-2025;
13. Raport o stanie Miasta Ciechanów na 2022 rok;
14. Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
15. Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030;
16. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;

17. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Ciechanowskim na lata 2017-2026;
18. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Ciechanów do 2035 r.;
19. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+.

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/kategoria/1800>;
2. <https://www.gov.pl>;
3. <http://www.parpa.pl>;
4. <https://ciechanow.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnospprawnych>.